

Spoštujemo preteklost, živimo sedanost, ustvarjamo prihodnost.

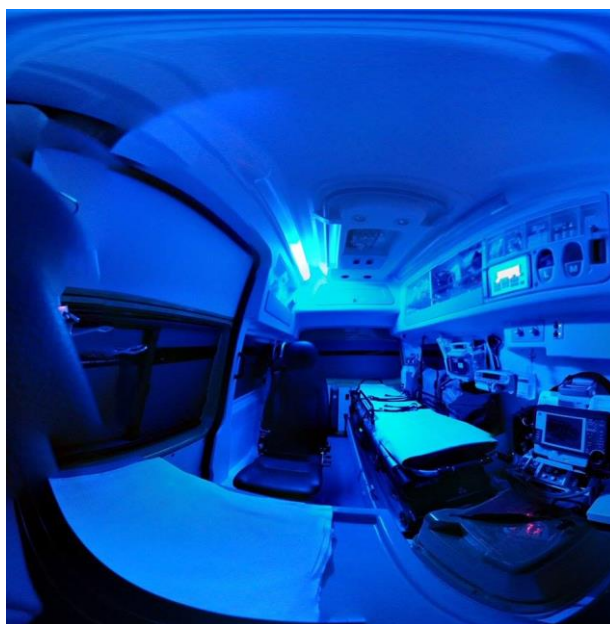
SREDNJA ZDRAVSTVENA ŠOLA CELJE

Srednja zdravstvena šola Celje
Ipavčeva 10, 3000 Celje

POGLED REŠEVALCEV NA SVOJE DELO V RAZLIČNIH OKOLJIH

RAZISKOVALNA NALOGA

Avtorici:

Anja Ošlak, 2. D
Tinkara Švab, 2. D

Mentor:

Peter Čepin Tovornik, dipl. zn., dipl. san. inž.

Mestna občina Celje, Mladi za Celje
Celje, 2015

ZAHVALA

Najina raziskovalna naloga ne bi nastala brez pomoči nekaterih ljudi, ki so si vzeli čas in z nama delili svoje znanje, misli, nasvete, ideje.

Najprej bi se iskreno zahvalile mentorju, gospodu Petru Čepinu Tovorniku, dipl. zn., dipl. san. inž., ki naju je vodil, dajal nasvete in posvetil temu veliko časa.

Da sva lahko izvedli empirični del, se zahvaljujema vsem zdravstvenim, vodnim, gorskim, jamarskim, podvodnim reševalcem in gasilcem, ki so izpolnili anketne vprašalnike. Za intervjuje se zahvaljujema gospodu Mateju Megliču, gospodu Maticu Novaku, gospodu Dorjanu Zabukovšku, inštruktorju potapljanja in članu podvodne službe Slovenije gospodu Alešu Špesu, vodji jamarske reševalne službe gospodu Walterju Zakrajšku, inštruktorju gospodu Francu Malečkarju in gospodu Martinu Cmoku.

Zahvalile bi se tudi gospe Maji Antonič, prof., za slovnični pregled raziskovalne naloge, gospe Olgi Štancar, dipl. m. s., za strokovni pregled naloge, koordinatrici raziskovalne dejavnosti, gospe Smilji Pevec, univ. dipl. biol., gospe Nini Lobe Selič, prof. in gospodu Mateju Korenu pa za tehnično izvedbo.

Radi bi se zahvalile tudi gospe ravnateljici Katji Pogelšek Žilavec, prof., mag. posl. ved, za podporo raziskovalne dejavnosti na šoli.

KAZALO

KAZALO VSEBINE

ZAHVALA	2
KAZALO	3
KAZALO VSEBINE	3
KAZALO SLIK	4
KAZALO GRAFIKONOV	5
KAZALO TABEL	6
POVZETEK	8
ABSTRACT	9
1 UVOD	10
1.1 NAMEN IN CILJ RAZISKOVALNE NALOGE	11
1.2 HIPOTEZE	11
1.3 METODE DELA	11
2 TEORETIČNI DEL	13
2.1 ZDRAVSTVENI REŠEVALEC	13
2.1.1 DEFINICIJA NUJNE MEDICINSKE POMOČI	13
2.1.1.2 NALOGE NUJNE MEDICINSKE POMOČI	13
2.1.1.3 KONTAKT	13
2.1.1.4 NEPOSREDNE NEVARNOSTI ZA ŽIVLJENJE	14
2.1.1.5 TRIAŽA	14
2.1.2 ZDRAVNIŠKA TORBA	14
2.1.3 REŠEVALNI AVTOMOBIL	15
2.1.3.1 VRSTE REŠEVALNIH AVTOMOBILOV	15
2.1.3.2 OPREMA REŠEVALNEGA AVTOMOBILA	15
2.2 GORSKI REŠEVALEC	17
2.2.1 GORSKA REŠEVALNA ZVEZA SLOVENIJE	17
2.2.2 OSEBNA OPREMA REŠEVALCA V REŠEVALNI AKCIJI	17
2.2.2.1 VOZLI	18
2.3 VODNI IN PODVODNI REŠEVALEC	19
2.3.1 REŠEVANJE IZ VODE	19
2.3.2 PRIPOMOČKI ZA OSEBNO REŠEVANJE	20
2.3.3 PRIPOMOČKI ZA REŠEVANJE V POSEBNIH OKOLIŠČINAH	21
2.3.4 OPREMA REŠEVALCA	21
2.4 JAMARSKA REŠEVALNA SLUŽBA	22
2.4.1 ZGODOVINA JAMARSTVA V SLOVENIJI	22
2.4.2 JAMARSKA REŠEVALNA SLUŽBA SLOVENIJE	23

2.4.2.1 NALOGE IN CENTRI JAMARSKE REŠEVALNE SLUŽBE SLOVENIJE	24
2.5 GASILCI	25
2.5.1 GASILSKA OPREMA	25
2.5.2 VOZILA	25
2.5.2.1 GASILSKO-TEHNIČNA OPREMA ZA GASILSKO VOZILO	26
2.6 ZAKONODAJA	27
3 EMPIRIČNI DEL	30
3.1 VZOREC	30
3.2 ČAS RAZISKAVE	30
3.3 OBDELAVA PODATKOV	30
3.4 REZULTATI RAZISKAVE	30
3.5 INTERVJUJI	64
3.5.1 INTERVJU Z GORSKIM REŠEVALCEM	64
3.5.2 INTERVJU Z REŠEVALCEM IZ VODE	70
3.5.3 INTERVJU Z ZDRAVSTVENIM REŠEVALCEM	72
3.5.4 INTERVJU S POTAPLJAČEM	75
3.5.5 INTERVJU Z JAMARJEM	78
3.5.6 INTERVJU Z INŠTRUKTORJEM	81
3.5.7 INTERVJU Z GASILCEM	82
3.6 TERENSKO DELO	86
3.6.1 OGLED URGENCE CELJE	86
3.6.2 OGLED VOJAŠKEGA REŠEVALNEGA AVTOMOBILA	88
3.6.3 OGLED JAME DIMNICA	89
3.7 PRIMERJAVA REZULTATOV IN RAZPRAVA	93
4 ZAKLJUČEK	98
5 VIRI IN LITERATURA	99
6 PRILOGE	102

KAZALO SLIK

Slika 1: Zdravstveno reševalno vozilo	16
Slika 2: Avtomobil Jamarske reševalne službe	24
Slika 3: Intervencija gorske reševalne službe	66
Slika 4: Gorsko reševanje	67
Slika 5: Reševanje v snežnih razmerah	68
Slika 6: Reševanje s helikopterjem	69
Slika 7: Ogled prostorov na celjski urgenci	73
Slika 8: Intervju z g. Dorijanom Zabukovškom	74
Slika 9: Intervju z g. Alešem Špesom	76

Slika 10: Reševanje umrlega iz vode	78
Slika 11: Intervju z g. Walterjem Zakrajškom	80
Slika 12: Skupinska fotografija z g. Francem Malečkarjem	81
Slika 13: Po končanem intervjuju z g. Martinom Cmokom	85
Slika 14: Srce reševalne postaje	86
Slika 15: Predstavitev opreme reševalnega avtomobila	87
Slika 16: Skupinska fotografija v reševalnem vozilu	87
Slika 17: Skupinska slika z vojniki	88
Slika 18: Ogled stika normalnega in kraškega površja	89
Slika 19: Posvet pred vhodom v jamo Dimnico	90
Slika 20: Začetek raziskovanja pred jamo Dimnica	90
Slika 21: Ogled ene izmed dvoran	91
Slika 22: Ogled reševalne vaje v jami Dimnica	92
Slika 23: Skupinska fotografija v jami Dimnica	92

KAZALO GRAFIKONOV

Grafikon 1: Na kateri šoli ste se izobraževali?	31
Grafikon 2: Kako pogosto na leto ste povprečno v bolniškem staležu zaradi reševanja?	32
Grafikon 3: Kako pogosto se pri svojem delu (v vlogi reševalca) srečujete z smrtnimi žrtvami?	33
Grafikon 4: Kako pogosto imate vaje (praktično izobraževanje oz. usposabljanje) za izboljšanje oz. dograditev svojega znanja s področja reševanja?	34
Grafikon 5: Povezanost v kolektivu (timu) je dobra	35
Grafikon 6: Z nadrejenimi se lahko pogovarjam brez zadržkov.	36
Grafikon 7: Nadrejeni razume moje težave.	37
Grafikon 8: Nadrejeni je demokratični vodja.	38
Grafikon 9: Motivacija nadrejenega za delo je visoka.	39
Grafikon 10: Nadrejeni se trudi za visoko motivacijo zaposlenih (reševalcev). ...	40
Grafikon 11: Nadrejeni se trudi za dobro povezanost med zaposlenimi (reševalci).	41
Grafikon 12: Delo v kolektivu (timu) je enakomerno porazdeljeno	42
Grafikon 13: Na uvajanje sprememb v zavodu (delujočem okolju) gledam pozitivno.	43
Grafikon 14: Zaposleni v kolektivu (timu) so optimistični do dela.	44
Grafikon 15: Delo, ki ga opravljam, je zelo naporno.	45
Grafikon 16: Delo, ki ga opravljam, je zelo stresno.	46
Grafikon 17: Če bi izbral poklic, bi ponovno izbral isti poklic.	47
Grafikon 18: Če bi izbral delo, bi ponovno izbral isto delo.	48

Grafikon 19: Delo, ki ga opravljam, je v družbi cenjeno.	49
Grafikon 20: Delo, ki ga opravljam, je zelo pomembno.....	50
Grafikon 21: Delo, ki ga opravljam, cenim.....	51
Grafikon 22: Opravljanje dela vpliva na mojo varnost.	52
Grafikon 23: Moja varnost je pri opravljanju dela zaradi krize ogrožena.....	53
Grafikon 24: Negativne dogodke, ki se zgodijo pri opravljanju dela, prenašam na družinske člane.....	54
Grafikon 25: Teoretično in praktično usposabljanje za sedanje delo je bilo dobro izpeljano	55
Grafikon 26: V času šolanja (izobraževanja, tečaja) sem pridobil/-a dovolj praktičnega znanja za opravljanje dela.	56
Grafikon 27: Pred nastopom sedanjega dela sem že imel/-a nekaj praktičnih izkušenj.....	57
Grafikon 28: Moja pričakovanja pred opravljanjem sedanjega dela so se v celoti uresničila.....	58
Grafikon 29: Pred opravljanjem sedanjega dela sem imel/-a dovolj informacij o tem delu.....	59
Grafikon 30: Nadzor nad našim delom bi bilo potrebno poostriti.	60
Grafikon 31: Svoje izkušnje bi želel/-a pokazati oz. posredovati širši javnosti...61	
Grafikon 32: Želel/-a bi več skupnih vaj z reševalci iz drugih držav.....	62
Grafikon 33: Svoje izkušnje bi želel/-a posredovati reševalcem iz drugih držav.	63

KAZALO TABEL

Tabela 1: Na kateri šoli ste se izobraževali?	31
Tabela 2: Kako pogosto na leto ste povprečno v bolniškem staležu zaradi reševanja?.....	32
Tabela 3: Kako pogosto se pri svojem delu (v vlogi reševalca) srečujete s smrtnimi žrtvami?.....	33
Tabela 4: Kako pogosto imate vaje (praktično izobraževanje oz. usposabljanje) za izboljšanje oz. dograditev svojega znanja s področja reševanja?	34
Tabela 5: Povezanost v kolektivu (timu) je dobra.	35
Tabela 6: Z nadrejenimi se lahko pogovarjam brez zadržkov.	36
Tabela 7: Nadrejeni razume moje težave.	37
Tabela 8: Nadrejeni je demokratični vodja.....	38
Tabela 9: Motivacija nadrejenega za delo je visoka.	39
Tabela 10: Nadrejeni se trudi za visoko motivacijo zaposlenih (reševalcev).....	40
Tabela 11: Nadrejeni se trudi za dobro povezanost med zaposlenimi (reševalci).41	
Tabela 12: Delo v kolektivu (timu) je enakomerno porazdeljeno.....	42

Tabela 13: Na uvažanje sprememb v zavodu (delujočem okolju) gledam pozitivno.	43
Tabela 14: Zaposleni v kolektivu (timu) so optimistični do dela.	44
Tabela 15: Delo, ki ga opravljam, je zelo naporno.	45
Tabela 16: Delo, ki ga opravljam, je zelo stresno.	46
Tabela 17: Če bi izbral poklic, bi ponovno izbral isti poklic.	47
Tabela 18: Če bi izbral delo, bi ponovno izbral isto delo.	48
Tabela 19: Delo, ki ga opravljam, je v družbi cenjeno.	49
Tabela 20: Delo, ki ga opravljam, je zelo pomembno.	50
Tabela 21: Delo, ki ga opravljam, cenim.	51
Tabela 22: Opravljanje dela vpliva na mojo varnost.	52
Tabela 23: Moja varnost je pri opravljanju dela zaradi krize ogrožena.	53
Tabela 24: Negativne dogodke, ki se zgodijo pri opravljanju dela, prenašam na družinske člane.	54
Tabela 25: Teoretično in praktično usposabljanje za sedanje delo je bilo dobro izpeljano.	55
Tabela 26: V času šolanja (izobraževanja, tečaja) sem pridobil/-a dovolj praktičnega znanja za opravljanje dela.	56
Tabela 27: Pred nastopom sedanjega dela sem že imel/-a nekaj praktičnih izkušenj.	57
Tabela 28: Moja pričakovanja pred opravljanjem sedanjega dela so se v celoti uresničila.	58
Tabela 29: Pred opravljanjem sedanjega dela sem imel/-a dovolj informacij o tem delu.	59
Tabela 30: Nadzor nad našim delom bi bilo potrebno poostriti.	60
Tabela 31: Svoje izkušnje bi želel/-a pokazati oz. posredovati širši javnosti.	61
Tabela 32: Želel/-a bi več skupnih vaj z reševalci iz drugih držav.	62
Tabela 33: Svoje izkušnje bi želel/-a posredovati reševalcem iz drugih držav.	63

POVZETEK

Namen raziskovalne naloge je bil spoznati vlogo reševalcev v različnih okoljih, cilj pa seznaniti sebe in posledično druge z delom različnih reševalcev in predstaviti njihovo terensko delo.

V teoretičnem delu so opisani različni reševalci, in sicer zdravstveni, gorski, podvodni in jamarški ter gasilci in zakonodaja, ki ureja različna področja reševanja.

Osnova za empirični del je 341 spletnih anketnih vprašalnikov, ki so jih rešili zdravstveni, podvodni ter gorski reševalci, jamarji in gasilci (12% žensk, 88% moških) ter sedem intervjujev. Rezultati so pokazali, da 86% anketiranih zaradi reševanja nikoli ni na bolniškem dopustu, 82% jih meni, da je povezanost v kolektivu dobra, 66% se jih strinja, da se z nadrejenimi lahko pogovarjajo brez zadržkov in 75% jih meni, da nadrejeni razume njihove težave. V 66% se strinjajo, da je nadrejeni demokratični vodja ter v 73%, da je motivacija nadrejenega visoka. 60% se jih strinja, da je delo v kolektivu enakomerno porazdeljeno in 84%, da je delo, ki ga opravljajo, zelo naporno, 72% pa, da je njihovo delo zelo stresno. 85% bi še enkrat izbralo isti poklic oz. isto delo ter da je delo, ki ga opravljajo v družbi, cenjeno (66%).

Ključne besede: reševanje, gorski reševalci, zdravstveni reševalci, jamarji, vodni reševalci, gasilci.

ABSTRACT

The purpose of this research work was to learn about the role of paramedics in different situations, the aim was to acquaint myself and, consequently, others with the work paramedics do and present their fieldwork.

In the theoretical part are described different types of paramedics, such as medical rescuers, mountain rescue service, water rescuers and cavers as well as firemen and law, governing different areas of rescue.

The basis for the empirical part are 341 online questionnaires that were filled in by medical rescuers, water rescuers and mountain rescue service, cavers, and firemen (12% women, 88% men) and seven interviews. The results showed that 86% of respondents have never been on sick leave because of rescuing, 82% believe that the integration in collective is good, 66% agree that they can easily talk with their superiors and 75% believe that their superiors understand their problems. 66% of respondents agree that their superior is democratic leader and 73% that the motivation of superior is high. 60% agree that work in collective is equally distributed among employees and 84% think that work they do is very hard, 72% think that their work is very stressful. 85% would choose the same job or work again and they think that work they do is appreciated in society (66%).

Keywords: rescuing, mountain rescue service, medical rescuers, cavers, water paramedics, firemen.

1 UVOD

»Padel balon pri Igu v Ljubljani, 30 poškodovanih, pošljite tri razpoložljive ekipe,« se je glasilo sporočilo reševalcu, ki dela v enoti nujne medicinske pomoči že 10 let (P. J., 2012).

»Koliko je poškodovanih, kje so, kako hudo so poškodovani ali bo dovolj opreme, dovolj ljudi, bomo kos situaciji, reševanju, kajti vsi reševalci vemo, da je kaos v množični nesreči neizogiben. Eno so vaje, drugo je realna situacija. Polni adrenalina s sireno drvim proti mestu dogodka. Kot vedno ljudje v avtomobilih telefonirajo, poslušajo glasno glasbo, se ne umikajo, ne gledajo v ogledala, ne spremljajo prometa, dodatno ovirajo prosto pot reševalnemu vozilu na nujni vožnji, kar žal podaljša prihod na mesto dogodka,« so besede reševalca (P. J., 2012).

»Hitro smo z vso opremo stekli do poškodovanca in začeli oživljanje. Izvedli smo vse najzahtevnejše medicinsko-tehnične posege (oživljanje, intubacija, imobilizacija, oskrba opeklin ...) za stabilizacijo pacienta in ga na srečo tudi stabilizirali,« piše reševalec. V klinični center so pripeljali drugega hudo opečenega pacienta. Ko jim je uspelo reševalno vozilo očistiti in pripraviti za naslednjega pacienta, pa so že dobili nov klic na pomoč. Tokrat je šlo za alergično reakcijo (P. J., 2012).

Reševalec iz vode skrbi za varnost in zdravje uporabnikov javnih kopališč in dela kot redar v javnih kopališčih. Pri svojem delu nadzoruje garderobo in čisti bazen. Podvodni reševalec pa rešuje življenja iz jezer in morij. Gorski reševalci nudijo pomoč ponesrečenim ter onemoglim obiskovalcem iz gora ali težko dostopnih mestih. Jamarski reševalci se ukvarjajo z reševanjem iz jam, sotesk, težko dostopnih terenov, žičniških naprav in visokih zgradb. Poglavitne naloge poklicnega gasilca so gašenje požarov, reševanje ljudi in premoženja ob naravnih in drugih nesrečah.

Sirena, modre luči, dirkanje po cestah. Tako si večina ljudi zamisli besedo reševanje, ampak to ni vse. Delo zahteva celotnega človeka, njegov čas, ki ga mora pogosto zamenjati s tistim, ki bi ga vsak človek raje zamenjal za druženje s prijatelji, družino, starši. To je delo, ki te mora veseliti, da ga lahko opravljaš s srcem in dušo.

Za to nalogo sva se odločili, ker naju že od samega začetka šolanja zanima poklic reševanja. Želeli sva spoznati vlogo reševalcev v zdravstvu ter delo ostalih reševalcev v različnih okoljih.

1.1 NAMEN IN CILJ RAZISKOVALNE NALOGE

Namen raziskovalne naloge je:

- ✗ spoznati vlogo različnih reševalcev,
- ✗ sodelovanje med različnimi reševalci ter
- ✗ raziskovanje njihovega dela na terenu.

Cilj raziskovalne naloge je:

- ✗ sebe in posledično druge bolje seznaniti z delom različnih reševalcev in
- ✗ predstaviti terensko delo reševalcev v različnih okoljih.

1.2 HIPOTEZE

Preden sva sestavili anketni vprašalnik, sva postavili štiri hipoteze, in sicer:

H1: Več kot petina anketiranih reševalcev se je izobraževala na srednji zdravstveni šoli.

H2: Več kot polovica anketiranih reševalcev je na leto približno dvakrat v bolniškem staležu zaradi reševanja.

H3: Več kot polovica anketiranih reševalcev se strinja oz. popolnoma strinja, da je njihova povezanost v kolektivu dobra.

H4: Več kot polovica anketiranih reševalcev se strinja oz. popolnoma strinja, da negativne dogodke, ki se dogajajo pri njihovem delu, ne prenaša na svoje domače.

1.3 METODE DELA

Za raziskovalno nalogo sva uporabili naslednje metode in tehnike dela:

- ✗ študij različne literature,
- ✗ metodo anketnega vprašalnika,
- ✗ terensko delo ter
- ✗ intervju.

Najino delo je potekalo po naslednjem vrstnem redu:

- ✗ določitev teme;
- ✗ postavitve ciljne skupine;
- ✗ proučitev literature;
- ✗ postavitve hipotez;
- ✗ sestava anketnega vprašalnika;

- ✗ odpošiljanje anketnega vprašalnika po elektronski pošti;
- ✗ izvedba intervjujev;
- ✗ analiza rezultatov, njihova obdelava in interpretacija;
- ✗ analiza hipotez in
- ✗ zaključek s predlogi.

Po izboru teme in opredelitvi raziskovalnega problema se začne zbirati literatura, ki jo potrebujemo za razlaganje in reševanje zastavljenih hipotez. Najosnovnejša literatura so učbeniki, enciklopedije, leksikoni in slovarji. Po pregledu te literature sledi še zbiranje dosedanjih raziskav v strokovni literaturi in periodičnih publikacijah (revije, časopisi, zborniki itd.).

V raziskavi je uporabljena deskriptivna (opisna) metoda raziskovalnega dela. Podatki so zbrani z anketnim vprašalnikom (priloga 1) in intervjuji.

Anketiranje je bilo izvedeno med reševalci, in sicer zdravstvenimi reševalci, zdravstvenimi reševalci na motorju, jamarskimi reševalci, vodnimi reševalci, gorskimi reševalci in gasilci. Postavljeno jim je bilo osem vprašanj. Šest vprašanj je bilo zaprtega tipa, od tega dve vprašanji s petimi odgovori, dve vprašanji s tremi do štirimi odgovori, kjer so pod zadnjo alinejo lahko napisali odgovor, če ga ni bilo med ponujenimi, in dve vprašanji z desetimi in devetnajstimi odgovori, kjer so anketiranci po 5-stopenjski lestvici ocenili stopnjo strinjanja. Na zadnji dve vprašanji odprtega tipa, pa so anketiranci odgovarjali s pomočjo svojih izkušenj in mnenj.

Intervjuji so bili strukturirani in so vsebovali od tri do šestnajst vprašanj.

2 TEORETIČNI DEL

V teoretičnem delu sledi opis reševalcev v različnih okoljih, njihova opremljenost za delo in zakonodaja, ki ureja posamezni tip reševanja.

2.1 ZDRAVSTVENI REŠEVALEC

Delo reševalca je zelo fizično in psihično naporno. Dela 24 ur na dan in je na razpolago ljudem 365 dni v letu.

2.1.1 DEFINICIJA NUJNE MEDICINSKE POMOČI

Nujna medicinska pomoč in reševalni prevoz obsega neodložljive zdravstvene storitve oživljanja in preprečitve poslabšanja zdravstvenega stanja ponesrečenca ali obolelega na kraju, kjer je prišlo do poškodbe, zastrupitve ali nenadne obolevnosti, reševalni prevoz ponesrečenca ali obolelega do zdravstvene organizacije ter zdravstvene storitve med prevozom, kakor tudi neodložljive zdravstvene storitve med prevozom ter neodložljive storitve v zdravstveni organizaciji V Sloveniji imamo 47 reševalnih postaj (Kalinšek, 1987, str. 14).

2.1.1.2 NALOGE NUJNE MEDICINSKE POMOČI

Naloge nujne medicinske pomoči na kraju nesreče so:

1. obvladati stanja, ki ogrožajo življenje (zastoj dihanja in srca, krvavitve, nezavest),
2. oskrbeti poškodbe (obveza ran, imobilizacija prelomljenih kosti in hrbtenice),
3. omiliti bolečine,
4. preprečiti možnost dodatnih poškodb in poslabšanje stanja,
5. poškodovanca pripraviti za transport in poskrbeti, da bo ta opravljen strokovno (Hrastnik, Košak, 2003, str. 12).

2.1.1.3 KONTAKT

Službo nujne medicinske pomoči (SNMP) pokličemo na številko 112, kjer dispečerju povemo:

1. podatke o sebi, številko telefona,
2. kaj se je zgodilo,
3. podatke o poškodovancu in njegovem stanju,
4. točno lokacijo dogodka,
5. ostale podatke, pomembne za reševanje.
6. odgovorimo na vsa zastavljena vprašanja, ki nam jih postavi dispečer.

Podatki so pomembni zato, da dispečer napoti na kraj dogodka ustrezno reševalno ekipo (Hrastnik, Košak, 2003, str. 12).

2.1.1.4 NEPOSREDNE NEVARNOSTI ZA ŽIVLJENJE

Pet neposrednih nevarnosti za življenje je:

- ✗ prenehanje dihanja in zastoj srce,
- ✗ huda krvavitev,
- ✗ razvoj šoka,
- ✗ nezavest in
- ✗ zastrupitev.

V okviru nujne medicinske pomoči je treba hitro in učinkovito ukrepati, zato naj bi v medicini veljala enotna doktrina postopkov in ukrepov. To pomeni, da v nujni medicinski pomoči ne bi smelo biti spornih stališč, nerazčiščenih pojmov in številnih variacij terapevtskih postopkov (Kalinšek, 1987, str. 14).

Zgodi se, da je hkrati poškodovanih veliko ljudi in to s hudimi poškodbami (ponavadi ob naravnih nesrečah in katastrofah). Med raznovrstnimi poškodbami so vedno take, ki resno ogrožajo življenje. Takim poškodovancem damo prednost. Določitev pravilnega vrstnega reda za dajanje prve pomoči in oskrbe imenujemo triaža. S triažo določimo, katerim poškodovancem bomo najprej pomagali (Kalinšek, 1987, str. 14).

2.1.1.5 TRIAŽA

S pojmom triaža označujemo ob množičnih poškodbah razvrščanje poškodovancev (in seveda tudi bolnikov, če gre za nenadna množična obolenja in zastrupitve) v ustrezne skupine glede na vrsto poškodbe ali obolenja. To je potrebno zaradi določanja vrstnega reda dajanja prve pomoči in oskrbe ter vrstnega reda prevoza v ustrezne zdravstvene ustanove (Kalinšek, 1987, str. 19).

2.1.2 ZDRAVNIŠKA TORBA

Notranja oprema zdravniške torbe (Kalinšek, 1987, str. 302):

1. INSTRUMENTI:

- ✗ kirurški mini asistent (škarje, pean, skalpel),
- ✗ aparat za merjenje krvnega tlaka na pero,
- ✗ fonendoskop,
- ✗ baterijski otoskop,
- ✗ termometer,
- ✗ baterijska svetilka.

2. DROBNA OPREMA:

- ✗ kirurške rokavice,

- ✗ sterilni kateter,
- ✗ Esmarch ...
- 3. OBVZILNI MATERIAL,
- 4. RAZKUŽILNA SREDSTVA,
- 5. MEDIKAMENTI V AMPULAH,
- 6. DRUGA ZDRAVILA,
- 7. KOMPLET REAGENČNIH TRAKOV ZA OSNAVNE PREISKAVE,
- 8. TISKOVINE IN PISALNI PRIBOR.

2.1.3 REŠEVALNI AVTOMOBIL

Ko smo soočeni z nesrečo ali potrebujemo pomoč, ki presega naše zmožnosti pokličemo 112 (regijski center za obveščanje).

2.1.3.1 VRSTE REŠEVALNIH AVTOMOBILOV

Poznamo različne vrste reševalnih avtomobilov, in sicer:

- ✗ kombi: delno zadošča za izvajanje NMP med prevozom,
- ✗ specialno vozilo: po dogovoru je namenjeno za prevoz težkih poškodovancev in bolnikov – s potrebno opremo in ljudmi, ki dajejo pacientom vso pomoč tudi med transportom (Kalinšek, 1987, str. 304).

2.1.3.2 OPREMA REŠEVALNEGA AVTOMOBILA

Opremo reševalnega vozila delimo na:

- ✗ zunanjo opremo, ki vsebuje večglasno sireno, modro utripajočo luč, luč z oznako rdečega križa na strehi, motno stekla v prostoru za pacienta in napis sedeža reševalne postaje na obeh sprednjih vratih (Ploj, 2006, str. 5) ter
- ✗ notranjo opremo:
 - zveze: UKV-aparat z anteno za brezžično povezavo s sedežem RP, ZD, bolnišnico in avtomobili med seboj,
 - nalepka z napisanimi kanali drugih RP v Sloveniji,
 - oprema za reševanje življenjsko ogroženih poškodovancev,
 - baterijski aspirator,
 - reanimator z nepovratnim ventilom,
 - kisikova bomba z reducirnim ventilom, vlažilcem, merilnimi napravami in opremo za aplikacijo kisika (Kalinšek, 1987, str. 304),
 - zavojni material,
 - pribor za imobilizacijo,
 - instrumenti,
 - drobna oprema,
 - večja baterijska svetilka,
 - nosila za pacienta s pasom za privezovanje pacienta, kadar mora pacient strogo mirovati (npr. poškodba hrbtenice),

- nepremočljivo platno,
- odeja za pokrivanje pacienta,
- varnostni pasovi za oba sprednja sedeža in za sedež ob nosilih,
- pisalni pribor,
- avtomatični defibrilator, ki je naprava, s katero lahko skozi srce prizadetega spustimo sunek električnega toka. S tem lahko prekinemo hudo aritmijo (prekatno fibrilacijo) in srce začne ponovno utripati (Ploj, 2006, str. 7).

Slika 1: Zdravstveno reševalno vozilo
(Čepin Tovornik, 28. 1. 2015)

2.2 GORSKI REŠEVALEC

Številne nesreče v slovenskih gorah nas vedno znova spomnijo na to, kako pomembno je, da imamo dobro izurjene gorske reševalce, ki so s svojo požrtvovalnostjo in pogumom rešili že marsikaterega planinca, ki se je znašel v težavah.

2.2.1 GORSKA REŠEVALNA ZVEZA SLOVENIJE

Namen in osnovna dejavnost Gorske reševalne zveze Slovenije (GRZS) je prostovoljno pomagati ljudem pri nesrečah v gorah in na teže dostopnih terenih. Izvajajo tudi preventivo in izobraževanje članov in drugih obiskovalcev gora. Gorska reševalna zveza Slovenije je organizirana kot zveza samostojnih, prostovoljnih, nepridobitnih gorskoreševalnih društev in planinskih društev, katerih naloga je izvajati:

- ✗ zaščito,
- ✗ reševanje in pomoč v gorskem svetu ter
- ✗ ob naravnih in drugih nesrečah, ko so ogroženi varnost, zdravje in življenje ljudi (GRZS, 2015).

Člani društev GRZS so alpinisti in ljubitelji gora s posebnimi znanji (zdravniki, vodniki reševalnih psov ...), ki se po programu GRZS usposobijo tudi za prvo pomoč in uporabo specializirane reševalne opreme (GRZS, 2015).

2.2.2 OSEBNA OPREMA REŠEVALCA V REŠEVALNI AKCIJI

Ovisna je od izbranega postopka in od tehnike reševanja, ki ga določi vodja reševalne akcije. Vsak aktivni reševalec mora poskrbeti, da ima osebno opremo dosegljivo in pripravljeno za uporabo v najkrajšem možnem času. Po uporabi mora opremo pregledati in takoj zamenjati poškodovane in preobremenjene dele opreme:

- ✗ primerna oblačila,
- ✗ obutev in rezervno perilo,
- ✗ hrana,
- ✗ čutara ali termovka,
- ✗ toaletni pribor,
- ✗ nahrbtnik,
- ✗ radijska postaja in rezervni akumulator,
- ✗ prenosni telefon,
- ✗ čelna svetilka,

- ✗ rezervna baterija in žarnica,
- ✗ bivak vreča,
- ✗ vžigalnik,
- ✗ sveča,
- ✗ zaščitna očala,
- ✗ izkaznica GRS,
- ✗ ura,
- ✗ višinometer,
- ✗ kompas,
- ✗ planinska karta,
- ✗ daljnogled,
- ✗ fotoaparatus,
- ✗ pisalo in list papirja,
- ✗ komplet prve pomoči,
- ✗ čelada,
- ✗ plezalni pas,
- ✗ nož,
- ✗ plezalno kladivo,
- ✗ vponke z matico ali s samozapornimi zapirali,
- ✗ zavora osmica,
- ✗ klini,
- ✗ vrvi
- ✗ prižema,
- ✗ varnostna vez (Oman, 2001, str. 111).

2.2.2.1 VOZLI

Vozli zmanjšujejo nosilnost vrvi in so šibka točka na vrvi (primer: vozels osmica-zmanjšana nosilnost vrvi za eno tretjino). Med uporabo naj bodo vozli na mestih, kjer so obremenitve v vrvi najmanjše. Poznamo različne vozle, in sicer: vozels osmica, podaljšani vozels, kravatni vozels, vozels šestica, varovalni vozels, prusikov vozels, dvojni prusikov vozels, kavbojski vozels in francoski vozels (Oman, 2001, str. 13-15).

V gorah v vseh situacijah, v katerih je treba varovati soplezalca, reševalca ali ponesrečenca, delamo varovališče, ki določa prostor, kjer stoji tisti, ki varuje in sidrišče, ki je vezava med seboj povezanih pritrdilnih točk (Oman, 2001, str. 18).

2.3 VODNI IN PODVODNI REŠEVALEC

Voda povsod po svetu vsako leto vzame okoli 140.000 življenj (Kapus in sod., 2004, str. 20). Brez reševalcev se v morjih, jezerih, bazenih ne bi počutili varno in žrtev bi bilo definitivno več.

2.3.1 REŠEVANJE IZ VODE

Dober reševalec iz vode je dober plavalec in je gibalno izobražen v vodi oz. plavalno izobražen, saj obvlada plavalne tehnike z obrati, elemente skokov v vodo in skladnostnega plavanja, igre z žogo, potapljanje na dih, elemente reševanja iz vode ... Na kopališču je lahko plavalec, ki plava ob pomoči potrebnem človeku v vodi ali že ob utapljučem, prvi, ki težave opazi in mu tudi pomaga (Kapus in sod., 2004, str. 32).

Delo reševalca sloni na delu z ljudmi. Pričakovane osebnostne lastnosti reševalca so zanesljivost, odgovornost, vestnost, samodisciplina, komunikativnost, humanost ter vljudnost.

V Sloveniji so naloge reševalcev opredeljene z zakonom in podzakonskimi akti. Reševalcu določajo vzdrževanje reda v skladu s kopališkim redom, naloge opazovanja, naloge preventivnega delovanja, reševanje iz vode ter izvedbo prve pomoči (Kapus in sod., 2004, str. 32).

Osnovna naloga reševalca je preprečevati negativne dogodke še pred njihovim nastankom. Pomembno je, da reševalec dobro pozna kopališki objekt, na katerem opravlja svoje naloge, in pozna nevarna mesta, ki predstavljajo nevarnost za obiskovalce.

Tri osnovne aktivnosti reševalca, s katerimi uspešno izvaja preventivno dejavnost so:

- ✗ stalen stik z obiskovalci in uveljavljanje kopaliških pravil,
- ✗ nadzor kopalne površine,
- ✗ nadzor objekta (Kapus, 2004, str. 36).

Ljudje na kopališča prihajajo sami, z družino, s prijatelji, organizirano ali neorganizirano. Pomembno je, da je reševalec obiskovalcem zmeraj na voljo, še posebej, ko so v stiski in potrebujejo njegovo pomoč. Vsako kopališče ima kopališki red, ki mora biti v skladu s splošno veljavnimi predpisi. Praksa kaže, da se večina obiskovalcev zaveda obveznosti kopališkega reda in hkrati pričakuje od reševalca, da skrbi za njegovo izvajanje na kopališču.

Najpogostejši dogodki, za katere je smiselna priprava postopkov reševanja:

- ✗ utapljanje,
- ✗ utopitve,
- ✗ poškodbe in nenadna obolenja,
- ✗ izlitja kemikalij,
- ✗ udar električne energije,
- ✗ požar na kopališkem objektu,
- ✗ nasilno vedenje obiskovalcev (Kapus, 2004, str. 40).

Izraz utopitev pomeni smrt zaradi zadušitve ob zapori dihalnih poti ali motenem delovanju pljuč zaradi vdora tekočine (največkrat vode).

Utapljanje je širši pojem, ki zajema vse dogodke, ki pripeljejo do utopitve. Na svetu zaradi utopitve umre približno 140.000 ljudi. Do utapljanja in do končne utopitve lahko pride zaradi neznanja ali slabega znanja plavanja (primarni vzrok). Pri tej obliki utapljanja se plavalec ni več zmožen obdržati na vodni gladini in se začne utapljati. Povzročitelj je lahko tudi nenadna nezavest (sekundarni vzrok). Plavalec lahko pade v nezavest zaradi različnih vzrokov, kot so: srčna ali možganska kap, nenadni hudi krči, epileptični napad, udarec, opitost, panika, strah, znižanje krvnega tlaka, težave s srcem ... Pri tem utapljajoči ne prehaja iz stopnje v stopnjo kot pri utapljanju, temveč ga reševalec najde negibnega (Kapus in sod., 2004, str. 44)

Suha utopitev se pojavi pri neplavalcih (redkeje plavalcih). Posledica suhe utopitve je posledica refleksne zapore poklopca na dihalni poti v grlu in ponesrečenec ne more vdihniti. Mokra utopitev se pojavi pri plavalcih kot tudi neplavalcih ne glede na njihove izkušnje. Obrambna reakcija pelje ponesrečenca v nezgodni lijak, saj s svojim fizičnim delom (kričanje, kriljenje z rokami) povzroči prekomerno izčrpavanje organizma, pogrezanje telesa v vodo s tem pa do zalitja dihalnih poti z vodo in utopitve (Kapus in sod., 2004, str. 40).

2.3.2 PRIPOMOČKI ZA OSEBNO REŠEVANJE

Pripomočki za osebno reševanje so (Kapus in sod., 2004, str. 53-63):

- ✗ REŠEVALNA TUBA je lahko različnih velikosti in oblik. Narejena je iz plovne pene različnih razsežnosti. Pritrjena je na pas, ki ima na koncu zanko, s katero si jo reševalec oprta in hkrati omogoča pritrditev tube ob telo utapljajočega in reševalca. Dolžina pasu je odvisna od globine bazena. Reševalec jo ima ves čas pri sebi. Uporabljamo jo pri reševanju z obale, pri osebni reševanju in pri reševanju iz plovila. Prednosti tube so:
 - reševalcu omogoča reševanje brez neposrednega stika z utapljajočim pri reševanju z obale in plovila, zagotavlja veliko plovnost,

- omogoča uspešno reševanje tudi pri množičnem utapljanju,
 - zagotavlja večjo prepoznavnost reševalca ter
 - omogoča sporazumevanje z znaki med reševalci na večjih razdaljah.
- ✗ REŠEVALNA BOJA narejena je iz trde lahke plastike in je zelo plovna. Ob straneh ima ročaje.
- ✗ NAPIHLJIVA REŠEVALNA TUBA je samonapihljiva z enakimi značilnostmi kot reševalna tuba. Uporabna je tudi pri vožnji s kajakom, kanujem, pri kampiranju in drugih aktivnosti na vodi.

2.3.3 PRIPOMOČKI ZA REŠEVANJE V POSEBNIH OKOLIŠČINAH

Pripomočki za reševanje v posebnih okoliščinah so (Kapus in sod., 2004, str. 59):

- ✗ VODNA REŠEVALNA DESKA: je ploven, anatomsko izdelan pripomoček, običajno iz plastične mase. Uporablja se pri utapljanju, pri katerem sumimo, da ima poškodovano hrbtenico. Na desko ga pritrdimo s pasovi, kateri so nameščeni skozi stranske odprtine reševalne deske. Novejše deske imajo tudi vzglavnike.
- ✗ PLOVILA: pri reševanju na odprtih vodah je najuspešnejši in najvarnejši način reševanja s pomočjo plovil. Sem spadajo čolni, jadrane deske, vodni skuterji in reševalni splav. Reševalne čolne delimo glede na vrsto pogona, glede na material in glede na pomembnost.

Med osnovne elemente opreme reševalca na urejenih kopališčih štejemo reševalno tubo, žepno masko, piščalko, radijsko zvezo in megafon, ustrezno obleko in obutev, masko, plavuti in dihalko. Med osebno opremo pa spada tudi torba za prvo pomoč ter rokavice iz lateksa (Kapus in sod., 2004, str. 63).

2.3.4 OPREMA REŠEVALCA

Reševalec mora dobro poznati pripomočke za reševanje in njihovo uporabo. Obstaja več vrst reševalnih pripomočkov, ki se delijo na:

- ✗ pripomočke za reševanje z obale in
- ✗ pripomočke za osebno reševanje.

2.4 JAMARSKA REŠEVALNA SLUŽBA

2.4.1 ZGODOVINA JAMARSTVA V SLOVENIJI

Ker ljudje iz različnih razlogov hodijo po jamah, so tudi nesreče z lažjimi ali težjimi posledicami stalne spremljevalke zahajanja v podzemlje. Na srečo se zgodijo bolj poredko.

Prva znana jamarska nesreča na naših tleh se je zgodila našemu prvemu znanemu jamarju Janezu Vajkardu Valvasorju. Med stikanjem po jamah v okolici Peč v Moravški dolini, ko je nabiral okamnine, t. i. »kačje jezike«, mu je ugasnila luč, in ker je ni mogel ponovno prižgati, se je v popolni temi tipaje priplazil nazaj na beli dan (Lajovic, 2015).

Leta 1894 je bila največja jamarska reševalna akcija doslej. V jami Lurgrotte pri Semriachu v bližini Gradca na Štajerskem je naraščajoča voda 29. aprila zaprla izhod raziskovalni ekipi sedmih jamarjev. Stekla je obsežna reševalna akcija, ki je trajala do 7. maja, v njej pa je sodelovalo nekaj sto delavcev, vojakov, rudarjev, jamarjev in drugih, med njimi tudi »naš« znameniti jamar Viljem Putick, ki je za svoj prispevek pri reševanju od tedanjih avstrijskih oblasti prejel zlati križec s krono (Lajovic, 2015).

Prvi dokument v zvezi z ustanovitvijo Reševalne skupine pri Društvu za raziskovanje jam Slovenije (tako se je takrat imenovalo današnje Društvo za raziskovanje jam Ljubljana) nosi datum 1. avgust 1959. Gre za Začasni poslovnik za izvedbo akcij Reševalne skupine DZRJS. Leta 1962 so se slovenski jamarji na pobudo Društva za raziskovanje jam Slovenije združili v Društvo za raziskovanje jam Slovenije. Zaradi tedanje zakonodaje naziv zveza ni bil mogoč, je pa imelo to novo društvo vsekakor značaj zveze (preimenovanje v Jamarsko zvezo Slovenije se je zgodilo deset let kasneje - leta 1972) (Lajovic, 2015).

V nekem smislu prelomno (zlasti finančno) je bilo leto 1983. Tedaj je v Ljubljani potekala obsežna reševalna vaja Golovec '83. Tedanjemu, pa tudi aktualnemu predsedniku JZS Vidu Kregarju in »ajzenponarju« Iztoku Trčku, ki je bil tedaj v službi v bližini štaba za civilno zaščito, je uspelo v vajo vključiti tudi jamarje, ki so prikazali spuščanje ponesrečencev v nosilih z ene od stolpníc na Roški ulici v Ljubljani (Lajovic, 2015).

Materialna baza se je začela krepiti, tako da so slovenski jamarski reševalci pričakali eno od najobsežnejših jamarskih reševanj v svetovnem merilu relativno dobro pripravljeni. Sredi januarja 1990 se je v Črnelškem breznu na Rombonu na

globini 1050 metrov poškodoval italijanski jamar Mario Bianchetti. Z roko v mavcu in s pomočjo jamarjev reševalcev je sam dosegel površje, pač pa se je med tem reševanjem na globini 1030 metrov dogodila še ena nesreča, in sicer je skalna luska padla na reševalca Massimiliana Puntarja. Ta je poškodbam žal podlegel. Reševanje je potekalo od 14. do 22. januarja, sodelovalo je okoli 50 slovenskih in okoli 100 italijanskih reševalcev ter trije helikopterji, vodila pa sta ga Igor Potočnik in Sergio D'ambrosio. Ta nesreča je pripomogla, da je bilo jamarsko reševanje prepoznano kot ena najtežjih vrst tehničnega reševanja. Bila je tudi povod za uspešen zaključek pogovorov s takratnim Sekretariatom za ljudsko obrambo za začetek državnega sofinanciranja JRS (Lajovic, 2015).

2.4.2 JAMARSKA REŠEVALNA SLUŽBA SLOVENIJE

43% Slovenije leži na apnenčasto-dolomitnem ozemlju, kar je glavni vzrok za to, da imamo trenutno registriranih že več kot 11.140 kraških jam. V Sloveniji je za reševanje iz podzemnih jam pristojna Jamarska reševalna služba (JRS) pri Jamarski Zvezi Slovenije (JZS). Reševalno dejavnost JRS pretežno financira Ministrstvo za obrambo RS, Uprava RS za zaščito in reševanje (URSZR). JRS vsako leto na republiški ravni organizira po dve reševalni vaji iz jam. Tip jamskih objektov za izvedbo vaj se nenehno spreminja, da jamarski reševalci vadijo reševanje v različnih razmerah, ki lahko vplivajo na potek reševanja. Pri izbiranju jamskih objektov so pozorni na to, da reševalci vadijo v jamah z globokimi brezni, v jamah z vodoravnimi meandri, s težko prehodnimi deli, s prehodi čez jezera in vodne meandre ali ožine, v jamah s temperaturami okrog 10 °C in v jamah s temperaturami okrog ledišča. Poleg konfiguracije jamskega objekta je pri izbiri pomembna tudi lokacija oz. dostopnost jame. Pri jamarskem reševanju je potrebna velika količina reševalne opreme, ki jo je treba dostaviti od parkirišča oz. transportnih vozil do jame. Če je jama blizu dovoznih poti, lahko za transport opreme poskrbijo jamarski reševalci sami, če pa je jama na oddaljenem, težko dostopnem terenu, mora jamarskim reševalcem pomagati Slovenska vojska s helikopterskim prevozom ali pa člani Gorske reševalne zveze Slovenije.

Jamarska reševalna služba Slovenije ima v svojih vrstah 55 operativnih jamarskih reševalcev in dodatno še približno 30 jamarskih reševalcev s posebnim statusom, to so tako imenovani neoperativni reševalci, ki so pripravljeni pomagati in so zavarovani na aktivnostih JRS. Vsi jamarski reševalci so prostovoljci, zato je večina organiziranih vaj enodnevnih. Z večanjem globine oz. oddaljenosti od vhoda v jamo se povečuje tudi čas, potreben za transport poškodovanega jamarja. Tako je bila v preteklosti večina vaj JRS organizirana iz globine, manjše od 300 metrov. Ob upoštevanju vseh navedenih dejstev je dobro načrtovanje jamarske reševalne vaje zelo pomembno za dobro, učinkovito in varno vadbo jamarskih reševalcev (Merela, 2013).

Slika 2: Avtomobil Jamarske reševalne službe
(Čepin Tovornik, 21. 2. 2015)

2.4.2.1 NALOGE IN CENTRI JAMARSKE REŠEVALNE SLUŽBE SLOVENIJE

Naloge jamarske reševalne službe v sistemu zaščite in reševanja so predvsem:

- ✗ reševanje ponesrečenih v kraških jamah;
- ✗ iskanje pogrešanih v kraških jamah;
- ✗ sodelovanje pri odpravljanju posledic ekoloških nesreč v kraškem podzemlju;
- ✗ opazovanje nevarnosti v kraških jamah ter obveščanje pristojnih organov in javnosti o njih;
- ✗ sodelovanje pri zaščiti in reševanju ob naravnih in drugih nesrečah, skladno z organizacijo in zmogljivostmi službe (gore - ljudje, 2015).

Jamarska reševalna služba ima v Sloveniji reševalne centre v regijah, in sicer v:

- ✗ Ljubljani,
- ✗ Kranju,
- ✗ Novem mestu,
- ✗ Velenju,
- ✗ Postojni,
- ✗ Sežani in
- ✗ Tolminu (Gore - ljudje, 2015).

2.5 GASILCI

Poglavitne naloge poklicnega gasilca so gašenje požarov, reševanje ljudi in premoženja ob naravnih in drugih nesrečah ter redno usposabljanje in vaje za dobro opravljanje teh nalog. Gasilci rešujejo življenja in premoženje in pri delu uporabljajo gasilsko opremo.

2.5.1 GASILSKA OPREMA

Med gasilsko opremo sodijo (Dimec, 1986, str. 202):

- ✗ GASILNIKI: aparat napolnjen z gasilom, ki se izprazni zaradi notranjega tlaka. Delimo jih na:
 - vrsto in količino gasila, ki je v gasilniku ter
 - način delovanja gasilnika glede na tlak v gasilniku.

Vsak gasilnik vsebuje navodila za uporabo, ki so na gasilniku. Dolžnost zaposlenih je, da se z navodili za uporabo gasilnika seznani. Po vrsti gasila so lahko napolnjeni s peno, praškom, plinskimi gasili, tekočimi kemičnimi gasili, vodo in vodo z dodatki (Dimec, 1986, str. 346).

Osnovno pravilo pri gašenju požarov z gasilniki je, da se najprej prepričamo o velikosti požara ter ustreznosti gasilnika za gašenje. Požara ne gasimo, če je dimna raven že blizu naše glave oz. je v prostoru tako vroče, da to občutimo na izpostavljenih delih kože (Dimec, 1986, str. 346).

- ✗ HIDRANTI: za oskrbo z vodo za gašenje ločimo več vrst hidratov. Delimo jih na zunanje in notranje hidrante.
- ✗ DRUGA PRIROČNA SREDSTVA ZA GAŠENJE: poleg gasilnikov in hidratov se lahko za gašenje začetnih požarov uporabljajo tudi druga priročna sredstva za gašenje. Mednje spadajo krpe, požarne odeje, pesek, razne ponjave, ročno orodje ipd. Priročno sredstvo mora biti prilagojeno vrsti gorljive snovi.

2.5.2 VOZILA

Za gasilska vozila se uporabljajo osnovna tovorna in osebna vozila, ki morajo ustrezati predpisanim standardom za posamezno vrsto vozila. Vsako gasilsko vozilo mora vsebovati posadko, gasilna sredstva, gasilsko zaščitno in reševalno opremo, krajevno potrebno gasilno zaščitno in reševalno opremo. Gasilska vozila imajo prostor za gasilsko opremo, ki je namenjen za namestitev opreme in orodja. Vsebovati morajo napis "GASILCI" in telefonsko številko "112" na pokrovu

motorja, na zadnji steni in na bokih, lahko pa je tudi na strehi. Dodatno lahko tudi na strehi. Na vratih kabine levo in desno je znak pripadnosti vozila gasilski enoti in oznaka vrste gasilskega vozila (Dimec, 1986, str. 386). Poznamo:

✗ POVELJNIŠKO VOZILO

Poveljniško vozilo je gasilsko vozilo, s pomočjo katerega vodja oz. vodstvo intervencije vodi taktične enote. Opremljeno je z ustreznimi sredstvi za vodenje.

✗ VOZILA ZA GAŠENJE

Vozilo za gašenje je gasilsko vozilo, namenjeno predvsem gašenju požarov in opravljanju tehničnih intervencij manjšega obsega. Poznamo več vrst gasilskih vozil, kot so:

- gasilsko vozilo s cisterno,
- gasilsko vozilo s prahom,
- gasilsko vozilo s prahom in vodo.

✗ VOZILO ZA GAŠENJE IN REŠEVANJE IZ VIŠIN

Za reševanje iz višin uporabljamo avtolestve, zgibna in teleskopska dvigala, kakor tudi vsa gasilska vozila z dvigalnimi napravami na motorni pogon. Uporabljajo se tudi za gašenje in tehnično reševanje.

✗ TEHNIČNO VOZILO

Je s pogonom na vsa kolesa, uporablja se pri tehničnih intervencijah.

✗ ORODNO VOZILO

Uporablja se za prevoz orodja pri požarih in tehničnih intervencijah.

2.5.2.1 GASILSKO-TEHNIČNA OPREMA ZA GASILSKO VOZILO

Gasilsko vozilo vsebuje:

- ✗ zaščitno obleko in zaščitno opremo,
- ✗ cevi, armature in pribor,
- ✗ sanitetni pribor,
- ✗ osvetlitev, signalizacija in zveze,
- ✗ delovne priprave in oprema,
- ✗ ročno orodje in merilne naprave.

2.6 ZAKONODAJA

Zakonodaja, ki ureja področja reševanja v Sloveniji (po vrstnem redu poglavij v teoretičnem delu), je:

1. Pravilnik o službi nujne medicinske pomoči (Ur. list RS, št. 106/2008) ureja pogoje, organizacijo in način dela službe nujne medicinske pomoči v Republiki Sloveniji. Drugi člen pravi, da je služba nujne medicinske pomoči (NMP), ki je sestavni del mreže javne zdravstvene službe na primarni in sekundarni ravni zdravstvene dejavnosti, organizirana za zagotavljanje neprekinjene NMP in nujnih prevozov poškodovanih in obolelih oseb na območju Republike Slovenije. Četrty člen pa pravi, da morajo v službo NMP biti vključeni vsi zdravniki, ki opravljajo javno zdravstveno službo na primarni ravni zdravstvene dejavnosti kot osebni zdravniki, razen osebnih ginekologov, v skladu z mrežo službe NMP. V službo NMP se lahko vključijo tudi zdravniki, ki delujejo na sekundarni ravni zdravstvene dejavnosti in so usposobljeni za izvajanje NMP (Mazej Kukovič, 2008, str. 13970).

2. Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (ZVNDN) (Ur. list RS, št. 51/06 - uradno prečiščeno besedilo in 97/10) ureja varstvo ljudi, živali, kulturne dediščine ter okolja pred naravnimi in drugimi nesrečami. Cilj varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami je zmanjšanje števila nesreč ter preprečitev oziroma zmanjšanje žrtev in drugih posledic. Ob naravni in drugi nesreči je vsakdo dolžan pomagati po svojih močeh in sposobnostih. Tretji člen določa, da je civilna zaščita namensko organiziran del sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Civilna zaščita obsega organe vodenja, enote in službe za zaščito in reševanje, reševanje in pomoč, zaščitno in reševalno opremo ter objekte in naprave za zaščito, reševanje in pomoč (Zakon ..., 2010).

3. Uredba o organiziranju, opremljanju in usposabljanju sil za zaščito, reševanje in pomoč (Ur. list RS, št. 92/2007) ureja merila za organiziranje, opremljanje in usposabljanje civilne zaščite, gasilskih enot in drugih sil za zaščito, reševanje in pomoč ob naravnih in drugih nesrečah. Enote in službe civilne zaščite se praviloma organizirajo, kadar nalog zaščite, reševanja in pomoči, ki jih opravljajo te enote in službe, ni mogoče opravljati s poklicnimi reševalnimi službami oziroma enotami, službami ali sestavami, ki jih organizirajo društva in druge nevladne organizacije oziroma gospodarskimi družbami, zavodi in drugimi organizacijami (Bajuk, 2007, str. 12323).

4. Zakon o varstvu pred utopitvami (ZVU) (Ur. list RS, št. 42/07 - uradno prečiščeno besedilo in 9/11) ureja varstvo pred utopitvami v morju, jezerih, rekah in drugih vodah, kjer se izvajajo športne dejavnosti, kopanje in druge dejavnosti v prostem času ter na javnih kopališčih. Varstvo pred utopitvami obsega načrtovanje, organiziranje, izvajanje, nadzor ter financiranje ukrepov in dejavnosti za varstvo pred utopitvami. Varstvo pred utopitvami zagotavljajo država, samoupravne lokalne skupnosti, gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije ter fizične osebe v skladu z zakonom. Država in samoupravne lokalne skupnosti so dolžne spodbujati izvajanje ukrepov in dejavnosti za preprečevanje in zmanjševanje možnosti utopitev. Lastnik ali drug upravičenec vodnega in priobalnega zemljišča oziroma imetnik vodne pravice mora zagotoviti pogoje za preprečevanje oziroma zmanjševanje utopitev ter pogoje za reševanje iz vode. Kdor opazi, da grozi neposredna nevarnost utopitve oziroma kdor opazi utapljanje ali utopitev, je dolžan pomagati po svojih močeh in sposobnostih. Če sam ne more pomagati, ne da bi s tem ogrozil lastno varnost in varnost drugih, mora o tem takoj obvestiti najbližji center za obveščanje ali policijo, na morju pa tudi Upravo Republike Slovenije za pomorstvo (Zakon ... , 2000).

5. Pravilnik o reševalcih iz vode (Ur. list RS, št. 103/2011), s katerim se določajo:

- ✗ psihofizične sposobnosti, ki jih mora izpolnjevati reševalec iz vode oziroma oseba, ki se želi usposobiti za reševanje iz vode;
- ✗ vrste programov usposabljanja za reševanje iz vode;
- ✗ obseg in način izvajanja preizkusa usposobljenosti za reševanje iz vode in
- ✗ pogoji za izdajanje pooblastil za izvajanje programov usposabljanja.

Drugi člen pravilnika pravi, da kandidat za reševalca iz vode dokaže psihofizične sposobnosti za opravljanje nalog reševalca iz vode, če:

- ✗ opravi predpisan zdravniški pregled in
- ✗ opravi preizkus iz znanja plavanja in plavalnih sposobnosti (Jelušič, 2011, str. 13775).

6. Pravilnik o opremi in sredstvih za dajanje prve pomoči, usposabljanju in preizkusih iz prve pomoči ter zdravniških pregledih reševalcev iz vode (Ur. list RS, št. 70/03, 34/04 - popr. in 26/07 - ZVU - A) določa opremo in sredstva za dajanje prve pomoči, program usposabljanja za nudenje prve pomoči, obseg preizkusa usposobljenosti za nudenje prve pomoči, obseg zdravniškega pregleda reševalca iz vode, pogoje za izvajanje programa preizkusa usposobljenosti za nudenje prve pomoči in opravljanje zdravniških pregledov. Tretji člen govori, da je program usposabljanja reševalcev iz vode za nudenje prve pomoči namenjen za pridobitev in obvladovanje osnovnih ukrepov, ki jih mora izvajati reševalec iz vode pri poškodovanih, nenadno obolelih ali zastrupljenih (Keber, 2003).

7. Uredba o merilih za potapljanje (Ur. list RS, št. 81/03 in 26/07 - ZVU - A) se uporablja tudi za policijske oz. vojaške potapljače, če s posebnimi predpisi ni določeno drugače, in določa:

- ✗ merila za potapljanje z avtonomno potapljaško opremo in tehnično potapljanje,
- ✗ merila za usposabljanje potapljačev,
- ✗ izdajo potrdil o usposobljenosti za potapljanje,
- ✗ pogoje in izdajo pooblastil za izvajanje programov usposabljanja potapljačev, ki sodelujejo ali so lahko vključeni v zaščito, reševanje in pomoč v skladu z zakonom o varstvu pred utopitvami (Rop, 2003).

8. Pravilnik Jamarske reševalne službe pri Jamarski zvezi Slovenije ureja organizacijo, naloge in delovanje Jamarske reševalne službe pri Jamarski zvezi Slovenije. Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (ZVNDN - Ur. list RS, št. 51/2006 - UPB1 in sprememba št. 97/2010) med javnimi službami za zaščito, reševanje in pomoč določa tudi jamarsko reševalno službo, ki jo opravljajo jamarji - reševalci pri jamarskih društvih v skladu z odločitvijo pristojnega organa. Jamarska reševalna služba je stalna strokovna služba Jamarske zveze Slovenije (Kregar, 2013).

9. Zakon o gasilstvu (ZGas-UPB1) (Ur. list RS, št. 113/2005) ureja naloge, organizacijo in status gasilstva. Gasilske organizacije opravljajo naloge gašenja in reševanja ob požarih, druge, zlasti preventivne naloge varstva pred požarom, določene naloge zaščite in reševanja ljudi ter premoženja ob naravnih in drugih nesrečah ter določene storitve. Opravljanje storitev ne sme onemogočati opravljanja temeljnih nalog gasilskih organizacij. Vodja intervencije sme ob požaru ali drugi nesreči, ko ni mogoče drugače zavarovati ljudi in premoženja, v skladu s tem zakonom, začasno omejiti svobodo gibanja, pravico do nedotakljivosti stanovanja, pravico do uživanja lastnine (Klavora, 2005, str. 12207).

10. Zakon o varstvu pred požarom (ZVPoz) (Ur. list RS, št. 3/07 - uradno prečiščeno besedilo, 9/11 in 83/12) ureja sistem varstva pred požarom. Sistem varstva pred požarom pa obsega organiziranje, načrtovanje, izvajanje, nadzor ter financiranje dejavnosti in ukrepov varstva pred požarom. Dejavnosti varstva pred požarom lahko opravljajo fizične in pravne osebe, samostojni podjetniki posamezniki ali posamezniki, ki samostojno opravljajo dejavnost, če izpolnjujejo predpisane pogoje. Dejavnosti varstva pred požarom po tem zakonu so raziskovanje, izobraževanje in usposabljanje, načrtovanje ukrepov varstva pred požarom, nadziranje, požarno zavarovanje, gasilstvo, tehnični nadzor vgrajenih sistemov požarne zaščite, dimnikarstvo, požarno varovanje premoženja in druge (Čukjati, 2006, str. 316).

3 EMPIRIČNI DEL

3.1 VZOREC

Osnova za obdelavo podatkov je bilo 341 spletnih anketnih vprašalnikov, ki so jih preko spleta reševali zdravstveni, jamarski, podvodni in gorski reševalci ter gasilci. Anketni vprašalnik je rešilo 301 moški in 40 žensk. Opravili sva tudi sedem intervjujev.

3.2 ČAS RAZISKAVE

Spletni anketni vprašalnik je bil odprt od 12. 1. 2015 do 5. 2. 2015. Intervjuji so bili opravljeni z gorskim reševalcem 28. 11. 2014, z reševalcem iz vode 6. 12. 2014, 28. 1. 2015 z zdravstvenim reševalcem, s potapljačem 12. 2. 2015, z jamarjem 21. 2. 2015 in z inštruktorjem v Centru šolskih in obšolskih dejavnosti Ljubljana 21. 2. 2015 ter z gasilcem 27. 2. 2015.

3.3 OBDELAVA PODATKOV

Podatke sva predstavili v številkah ter prikazali v tabelah in grafih. Za ustvarjanje anketnega vprašalnika sva uporabili Google Drive.

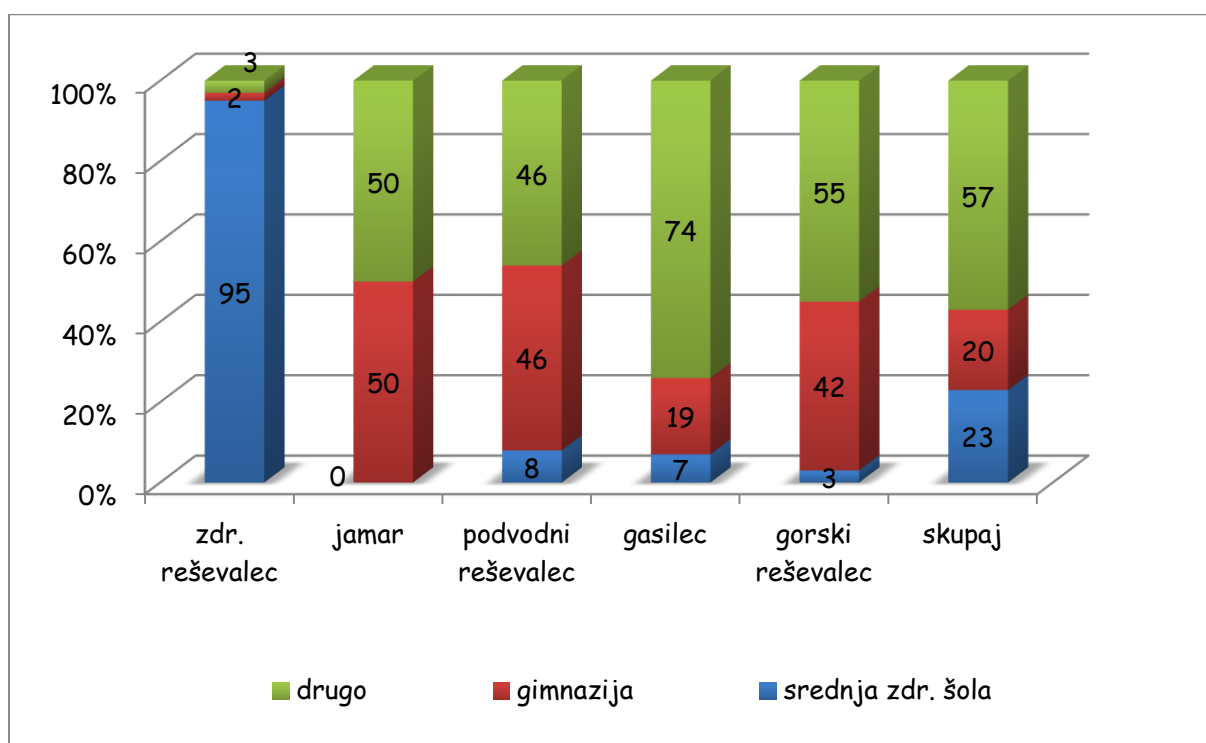
3.4 REZULTATI RAZISKAVE

Na naslednjih straneh so rezultati anketnega vprašalnika za vsako vprašanje posebej.

1. NA KATERI ŠOLI STE SE IZOBRAŽEVALI?

	<u>Zdravstveni reševalec</u>		<u>Jamar</u>		<u>Podvodni reševalec</u>		<u>Gasilec</u>		<u>Gorski reševalec</u>		<u>Skupaj</u>	
Srednja zdr. šola	60	95%	0	0%	1	8%	14	7%	2	3%	77	23%
Gimnazija	1	2%	1	50%	6	46%	39	19%	22	42%	69	20%
Drugo	2	3%	1	50%	6	46%	157	74%	29	55%	195	57%

Tabela 1: Na kateri šoli ste se izobraževali?

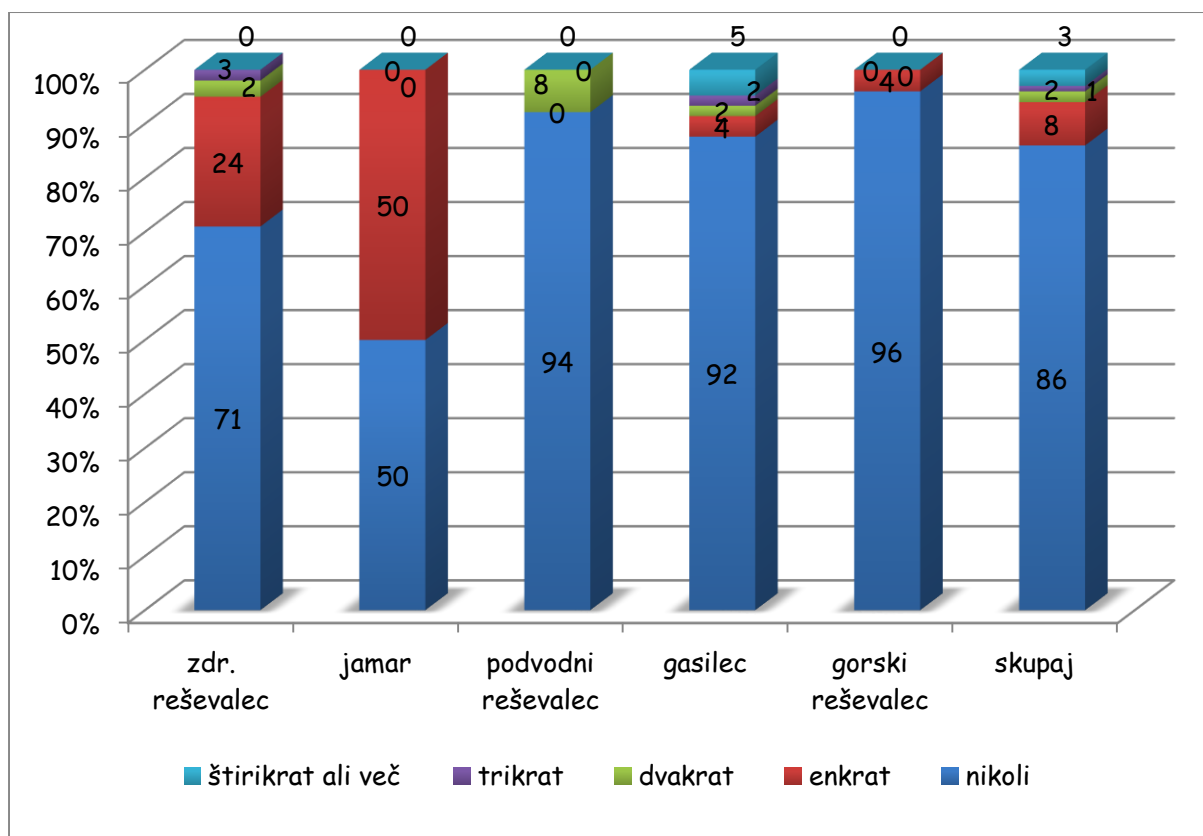
Grafikon 1: Na kateri šoli ste se izobraževali?

23% anketiranih se je izobraževalo na srednji zdravstveni šoli, med njimi večina zdravstvenih reševalcev. 20% se jih je izobraževalo na gimnaziji. Pod drugo so napisali, da so se izobraževali na različnih šolah (strojna, gradbena, elektro, lesarska, trgovska, ekonomska, vrtnarska, kemijska, policijska, kovinarska, naravovarstvena, živilska).

2. KAKO POGOSTO NA LETO STE POVPREČNO V BOLNIŠKEM STALEŽU ZARADI REŠEVANJA?

	<u>Zdravstveni reševalec</u>		<u>Jamar</u>		<u>Podvodni reševalec</u>		<u>Gasilec</u>		<u>Gorski reševalec</u>		<u>Skupaj</u>	
<u>Nikoli</u>	45	71%	1	50%	12	92%	183	87%	51	96%	292	86%
<u>Enkrat</u>	15	24%	1	50%	0	0%	9	4%	2	4%	27	8%
<u>Dvakrat</u>	2	3%	0	0%	1	8%	4	2%	0	0%	7	2%
<u>Trikrat</u>	1	2%	0	0%	0	0%	4	2%	0	0%	5	1%
<u>Štirikrat ali več</u>	0	0%	0	0%	0	0%	10	5%	0	0%	10	3%

Tabela 2: Kako pogosto na leto ste povprečno v bolniškem staležu zaradi reševanja?

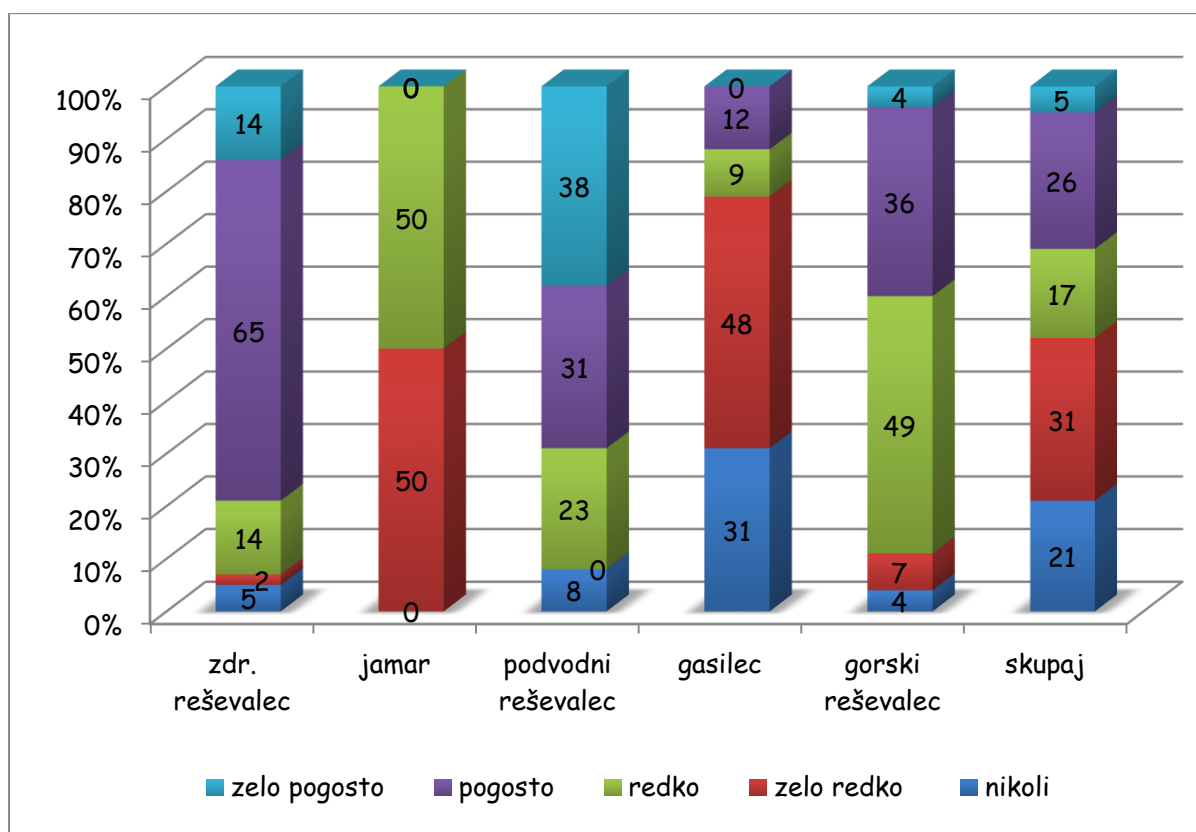
Grafikon 2: Kako pogosto na leto ste povprečno v bolniškem staležu zaradi reševanja?

86% reševalcev zaradi reševanja letno ni nikoli v bolniškem staležu, 8% pa so enkrat letno.

3. KAKO POGOSTO SE PRI SVOJEM DELO (V VLOGI REŠEVALCA) SREČUJETE S SMRTNIMI ŽRTVAMI?

	Zdravstveni reševalec		Jamar		Podvodni reševalec		Gasilec		Gorski reševalec		Skupaj	
Nikoli	3	5%	0	0%	1	8%	65	31%	2	4%	71	21%
Zelo redko	1	2%	1	50%	0	0%	100	48%	4	7%	106	31%
Redko	9	14%	1	50%	3	23%	19	9%	26	46%	58	17%
Pogosto	41	65%	0	0%	4	31%	26	12%	19	36%	90	26%
Zelo pogosto	9	14%	0	0%	5	38%	0	0%	2	4%	16	5%

Tabela 3: Kako pogosto se pri svojem delu (v vlogi reševalca) srečujete s smrtnimi žrtvami?

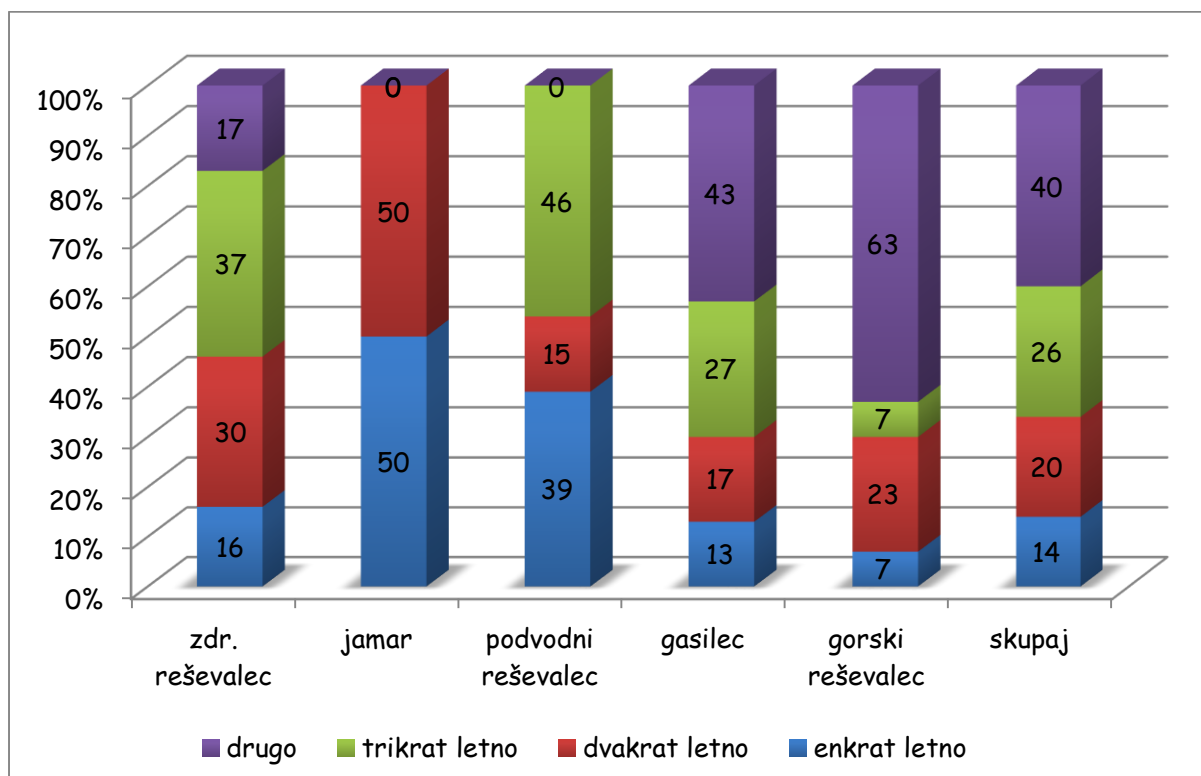
Grafikon 3: Kako pogosto se pri svojem delu (v vlogi reševalca) srečujete s smrtnimi žrtvami?

Anketirani reševalci se pri svojem delu najpogosteje (31%) zelo redko srečujejo s smrtnimi žrtvami, v 26% pa pogosto.

4. KAKO POGOSTO IMATE VAJE (PRAKTIČNO IZOBRAŽEVANJE OZ. USPOSABLJANJE) ZA IZBOLJŠANJE OZ. DOGRADITEV SVOJEGA ZNANJA S PODROČJA REŠEVANJA?

	<u>Zdravstveni reševalec</u>		<u>Jamar</u>		<u>Podvodni reševalec</u>		<u>Gasilec</u>		<u>Gorski reševalec</u>		<u>Skupaj</u>	
<u>Enkrat letno</u>	10	16%	1	50%	5	39%	28	13%	4	7%	48	14%
<u>Dvakrat letno</u>	19	30%	1	50%	2	15%	35	17%	12	23%	69	20%
<u>Trikrat letno</u>	23	37%	0	0%	6	46%	56	27%	4	7%	89	26%
<u>Drugo</u>	11	17%	0	0%	0	0%	91	43%	33	63%	135	40%

Tabela 4: Kako pogosto imate vaje (praktično izobraževanje oz. usposabljanje) za izboljšanje oz. dograditev svojega znanja s področja reševanja?

Grafikon 4: Kako pogosto imate vaje (praktično izobraževanje oz. usposabljanje) za izboljšanje oz. dograditev svojega znanja s področja reševanja?

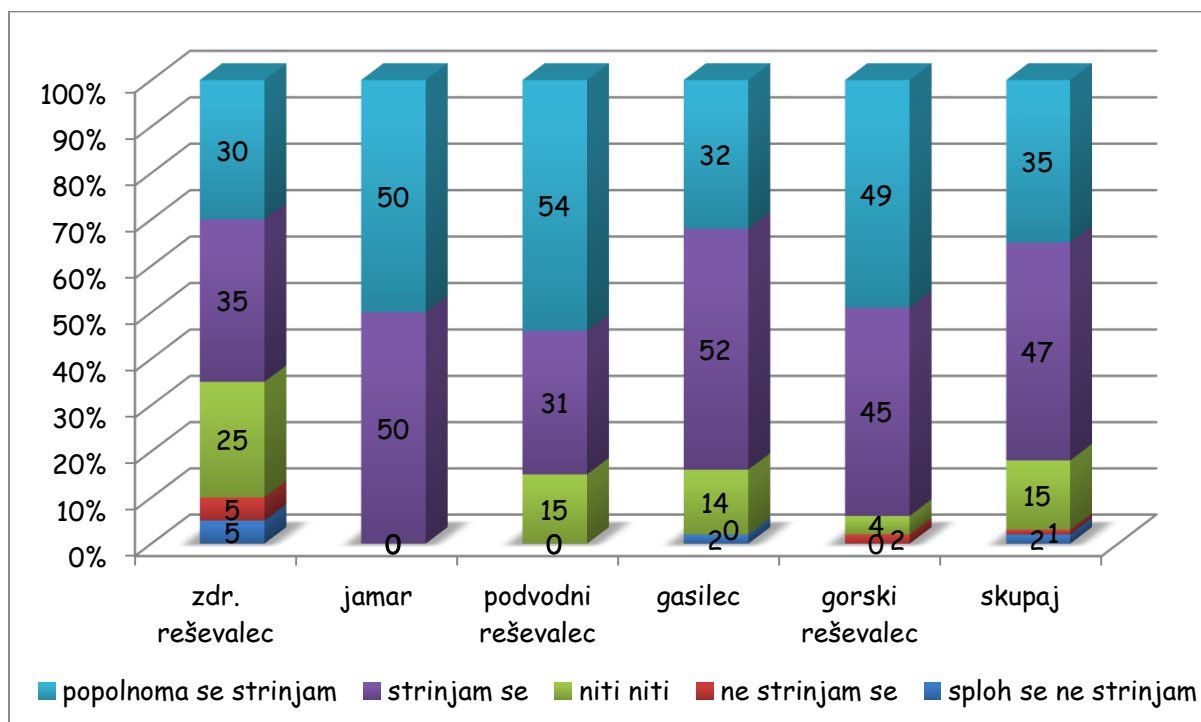
Anketirani reševalci imajo vaje najpogosteje (26%) trikrat letno. Pod drugo so v 40% napisali, da imajo vaje več kot trikrat letno, tj. petkrat, šestkrat, desetkrat letno.

5. STOPNJA STRINJANJA O KOMUNIKACIJI V KOLEKTIVU

5.1 POVEZANOST V KOLEKTIVU (TIMU) JE DOBRA

	<u>Zdravstveni reševalec</u>		<u>Jamar</u>		<u>Podvodni reševalec</u>		<u>Gasilec</u>		<u>Gorski reševalec</u>		<u>Skupaj</u>	
<u>Sploh se ne strinjam</u>	3	5%	0	0%	0	0%	4	2%	0	0%	7	2%
<u>Ne strinjam se</u>	3	5%	0	0%	0	0%	0	0%	1	2%	4	1%
<u>Niti niti</u>	16	25%	0	0%	2	15%	30	14%	2	4%	50	15%
<u>Strinjam se</u>	22	35%	1	50%	4	31%	110	52%	24	45%	161	47%
<u>Popolnoma se strinjam</u>	19	30%	1	50%	7	54%	66	32%	26	49%	119	35%

Tabela 5: Povezanost v kolektivu (timu) je dobra.

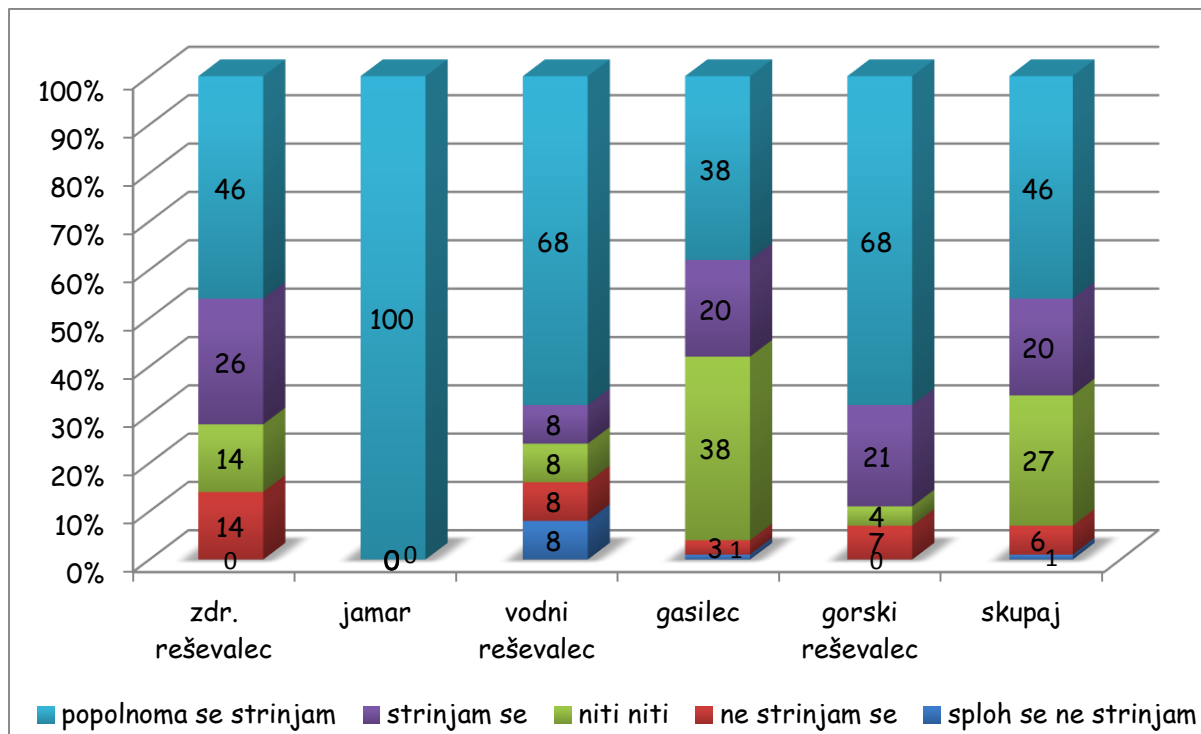
Grafikon 5: Povezanost v kolektivu (timu) je dobra.

82% anketiranih se strinja oz. popolnoma strinja, da je v njihovem kolektivu dobra povezanost.

5.2 Z NADREJENIMI SE LAHKO POGOVARJAM BREZ ZADRŽKOV

	<u>Zdravstveni</u> <u>reševalec</u>		<u>Jamar</u>		<u>Podvodni</u> <u>reševalec</u>		<u>Gasilec</u>		<u>Gorski</u> <u>reševalec</u>		<u>Skupaj</u>	
<u>Sploh se</u> <u>ne</u> <u>strinjam</u>	0	0%	0	0%	1	8%	2	1%	0	0%	3	1%
<u>Ne</u> <u>strinjam</u> <u>se</u>	9	14%	0	0%	1	8%	7	3%	4	7%	21	6%
<u>Niti niti</u> <u>Strinjam</u> <u>se</u>	9	14%	0	0%	1	8%	80	38%	2	4%	92	27%
<u>Popolnoma</u> <u>se</u> <u>strinjam</u>	16	26%	0	0%	1	8%	41	20%	11	21%	69	20%
	29	46%	2	100%	9	68%	80	38%	36	68%	156	46%

Tabela 6: Z nadrejenimi se lahko pogovarjam brez zadržkov.

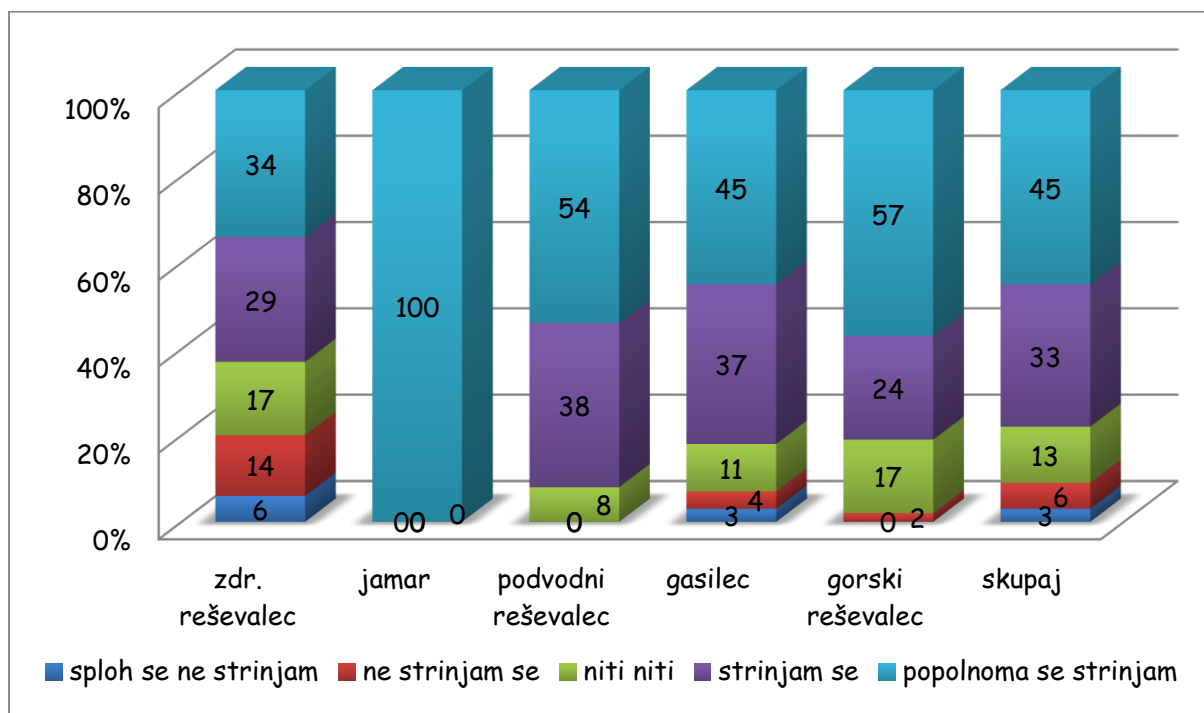
Grafikon 6: Z nadrejenimi se lahko pogovarjam brez zadržkov.

66% anketiranih se strinja oz. popolnoma strinja, da se lahko z nadrejenimi pogovarja brez zadržkov, 6% pa se s tem ne strinja.

5.3 NADREJENI RAZUME MOJE TEŽAVE

	<u>Zdravstveni reševalec</u>		<u>Jamar</u>		<u>Podvodni reševalec</u>		<u>Gasilec</u>		<u>Gorski reševalec</u>		<u>Skupaj</u>	
<u>Sploh se</u> <u>ne</u> <u>strinjam</u>	4	6%	0	0%	0	0%	6	3%	0	0%	10	3%
<u>Ne</u> <u>strinjam</u> <u>se</u>	9	14%	0	0%	0	0%	9	4%	1	2%	19	6%
<u>Niti niti</u> <u>Strinjam</u> <u>se</u>	11	17%	0	0%	1	8%	24	11%	9	17%	45	13%
<u>Popolnoma</u> <u>se</u> <u>strinjam</u>	18	29%	0	0%	5	38%	78	37%	13	24%	114	33%
	21	34%	2	100%	7	54%	93	45%	30	57%	153	45%

Tabela 7: Nadrejeni razume moje težave.

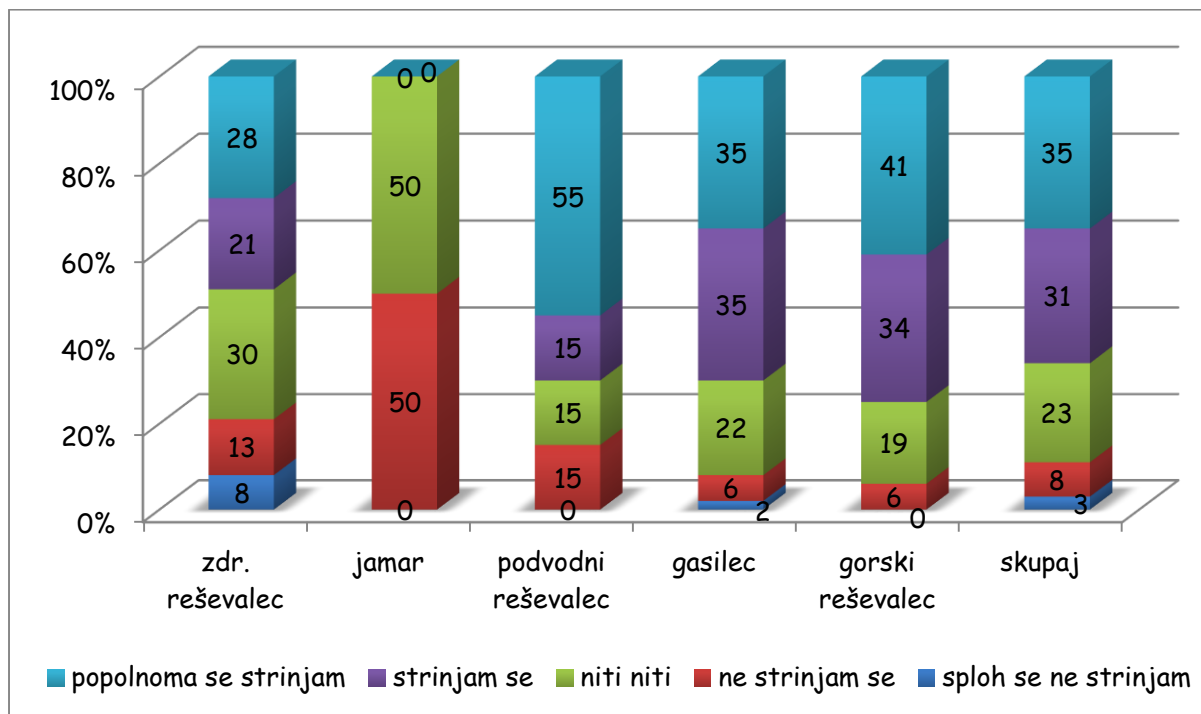
Grafikon 7: Nadrejeni razume moje težave.

33% anketiranih se strinja in 45% popolnoma strinja, da nadrejeni razume njihove težave, 6% pa se jih s tem ne strinja.

5.4 NADREJENI JE DEMOKRATIČNI VODJA

	<u>Zdravstveni</u> <u>reševalec</u>		<u>Jamar</u>		<u>Podvodni</u> <u>reševalec</u>		<u>Gasilec</u>		<u>Gorski</u> <u>reševalec</u>		<u>Skupaj</u>	
<u>Sploh se</u> <u>ne</u> <u>strinjam</u>	5	8%	0	0%	0	0%	4	2%	0	0%	9	3%
<u>Ne</u> <u>strinjam</u> <u>se</u>	8	13%	1	50%	2	15%	14	6%	3	6%	28	8%
<u>Niti niti</u>	19	30%	1	50%	2	15%	46	22%	10	19%	78	23%
<u>Strinjam</u> <u>se</u>	13	21%	0	0%	2	15%	73	35%	18	34%	106	31%
<u>Popolnoma</u> <u>se</u> <u>strinjam</u>	18	28%	0	0%	7	55%	73	35%	22	41%	120	35%

Tabela 8: Nadrejeni je demokratični vodja.

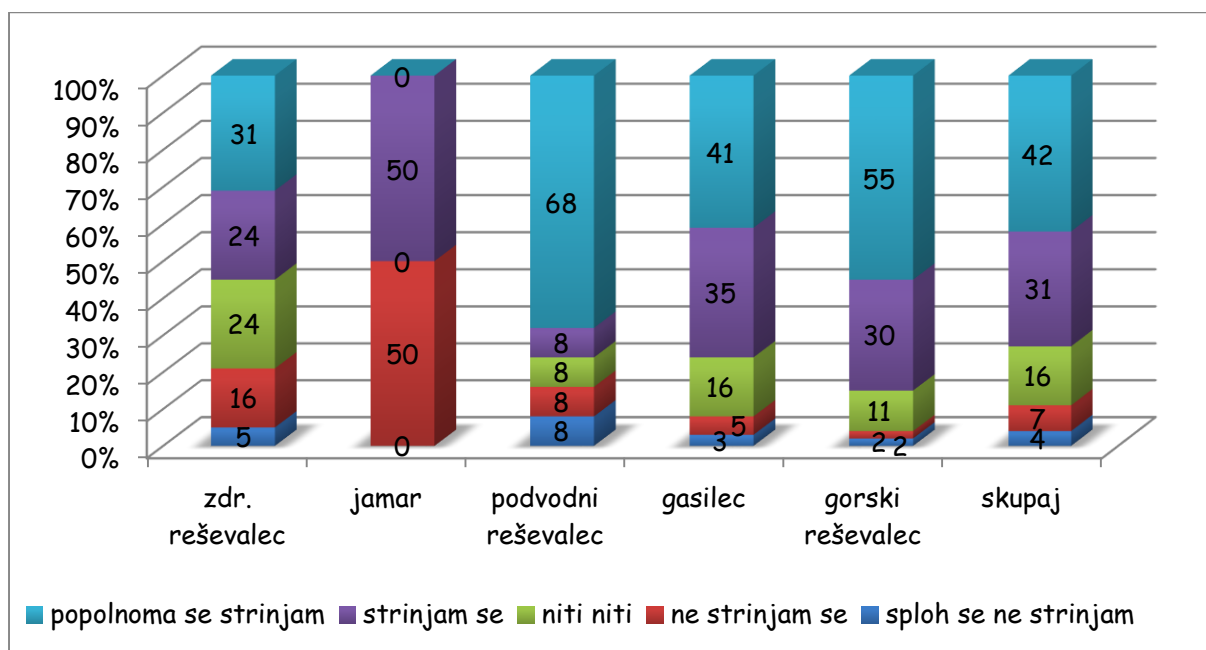
Grafikon 8: Nadrejeni je demokratični vodja.

31% anketiranih se strinja in 35% popolnoma strinja, da je njihov nadrejeni demokratični vodja.

5.5 MOTIVACIJA NADREJENEGA ZA DELO JE VISOKA

	Zdravstveni reševalec		Jamar		Podvodni reševalec		Gasilec		Gorski reševalec		Skupaj	
<u>Sploh se</u> <u>ne</u> <u>strinjam</u>	3	5%	0	0%	1	8%	7	3%	1	2%	12	4%
<u>Ne</u> <u>strinjam</u> <u>se</u>	10	16%	1	50%	1	8%	10	5%	1	2%	23	7%
<u>Niti niti</u> <u>Strinjam</u> <u>se</u>	15	24%	0	0%	1	8%	34	16%	6	11%	56	16%
<u>Popolnoma</u> <u>se</u> <u>strinjam</u>	20	31%	0	0%	9	68%	85	41%	29	55%	143	42%

Tabela 9: Motivacija nadrejenega za delo je visoka.

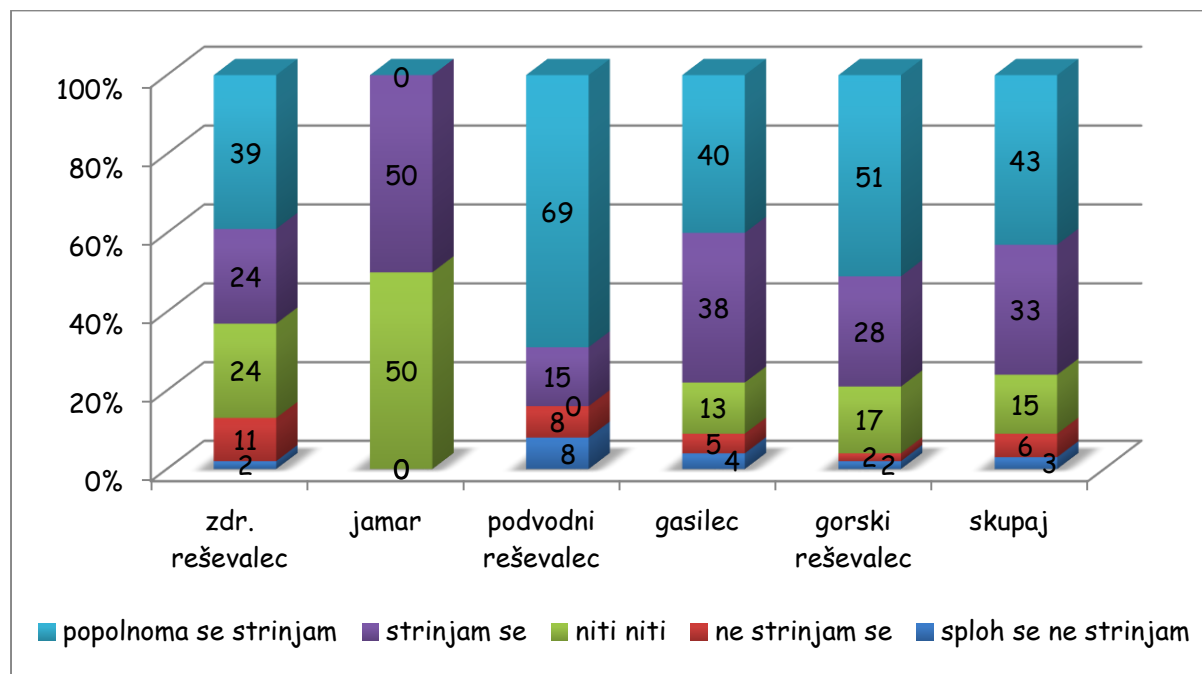
Grafikon 9: Motivacija nadrejenega za delo je visoka.

31% anketiranih se strinja in 42% popolnoma strinja, da je motivacija nadrejenega za delo visoka.

5.6 NADREJENI SE TRUDI ZA VISOKO MOTIVACIJO ZAPOSLENIH (REŠEVALCEV)

	<u>Zdravstveni</u> <u>reševalec</u>		<u>Jamar</u>		<u>Podvodni</u> <u>reševalec</u>		<u>Gasilec</u>		<u>Gorski</u> <u>reševalec</u>		<u>Skupaj</u>	
<u>Sploh se</u> <u>ne</u> <u>strinjam</u>	1	2%	0	0%	1	8%	9	4%	1	2%	12	3%
<u>Ne</u> <u>strinjam</u> <u>se</u>	7	11%	0	0%	1	8%	10	5%	1	2%	19	6%
<u>Niti niti</u> <u>Strinjam</u> <u>se</u>	15	24%	1	50%	0	0%	27	13%	9	17%	52	15%
<u>Popolnoma</u> <u>se</u> <u>strinjam</u>	15	24%	1	50%	2	15%	79	38%	15	28%	112	3%
	25	39%	0	0%	9	69%	85	40%	27	51%	146	53%

Tabela 10: Nadrejeni se trudi za visoko motivacijo zaposlenih (reševalcev).

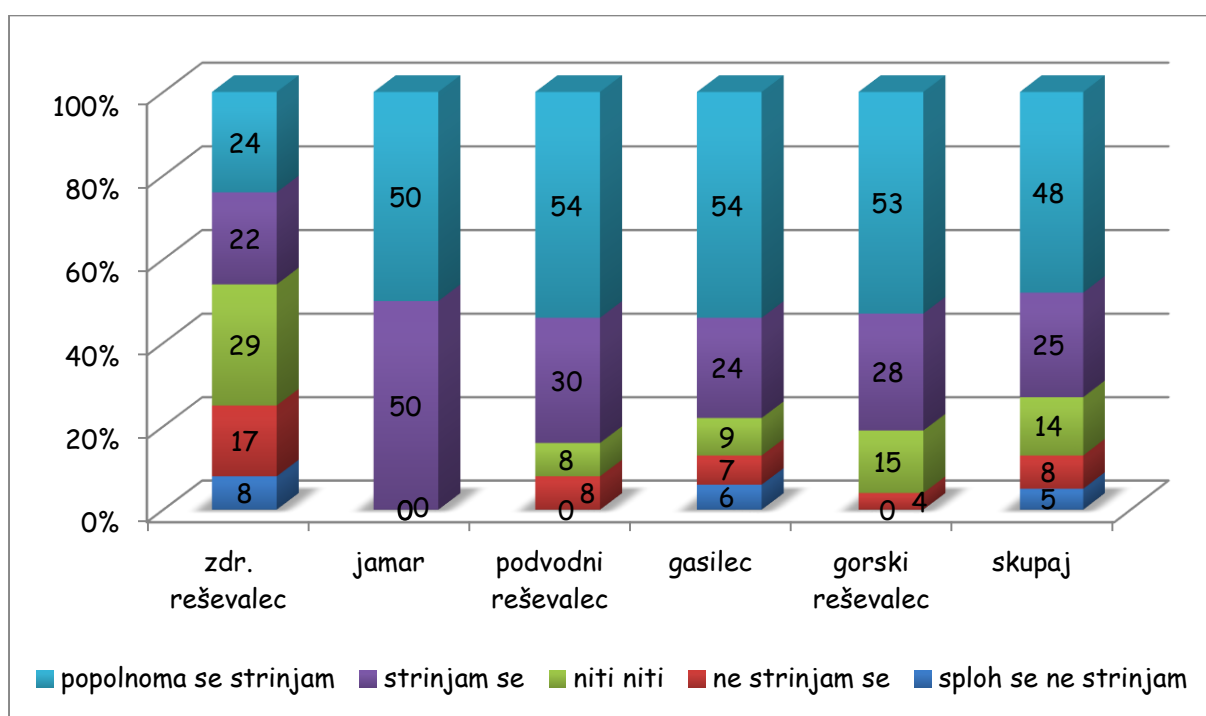
Grafikon 10: Nadrejeni se trudi za visoko motivacijo zaposlenih (reševalcev).

33% anketiranih se strinja in 43% popolnoma strinja, da se nadrejeni trudi za visoko motivacijo zaposlenih (reševalcev).

5.7 NADREJENI SE TRUDI ZA DOBRO POVEZANOST MED ZAPOSLENIMI (REŠEVALCI)

	<u>Zdravstveni reševalec</u>		<u>Jamar</u>		<u>Podvodni reševalec</u>		<u>Gasilec</u>		<u>Gorski reševalec</u>		<u>Skupaj</u>	
<u>Sploh se</u> <u>ne</u> <u>strinjam</u>	5	8%	0	0%	0	0%	12	6%	0	0%	17	5%
<u>Ne</u> <u>strinjam</u> <u>se</u>	11	17%	0	0%	1	8%	14	7%	2	4%	28	8%
<u>Niti niti</u> <u>Strinjam</u> <u>se</u>	18	29%	0	0%	1	8%	20	9%	8	15%	47	14%
<u>Popolnoma</u> <u>se</u> <u>strinjam</u>	14	22%	1	50%	4	30%	50	24%	15	28%	84	25%
	15	24%	1	50%	7	54%	114	54%	28	53%	165	48%

Tabela 11: Nadrejeni se trudi za dobro povezanost med zaposlenimi (reševalci).

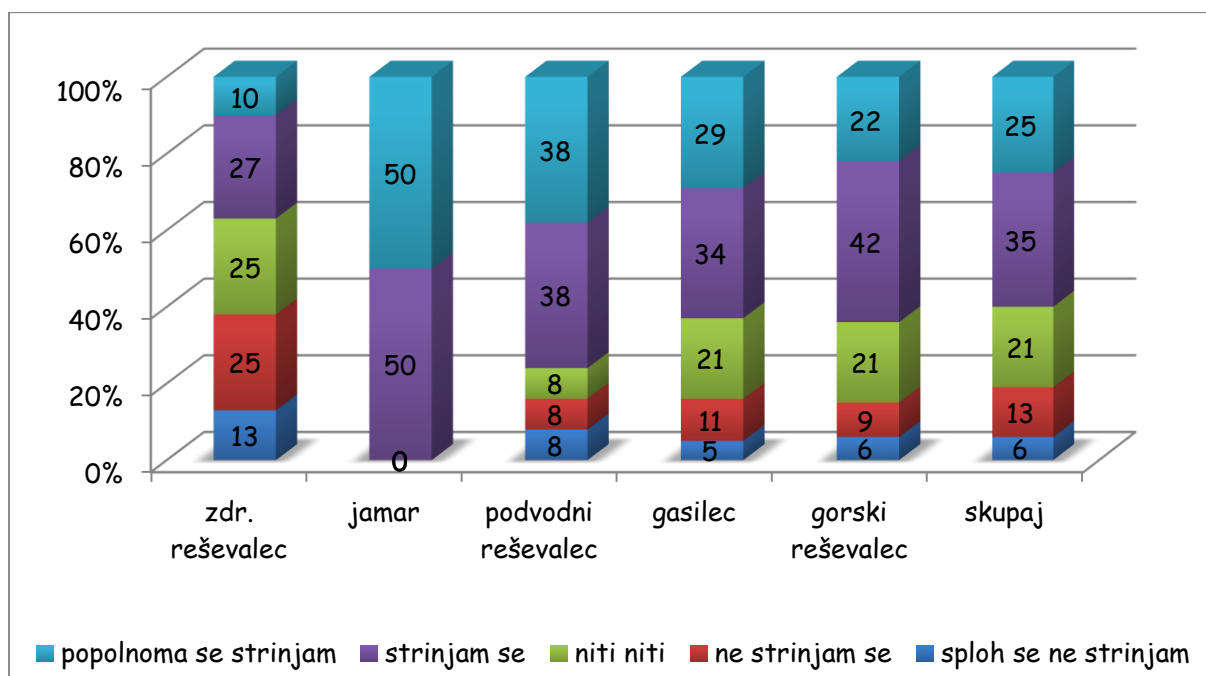
Grafikon 11: Nadrejeni se trudi za dobro povezanost med zaposlenimi (reševalci).

Četrtnina anketiranih se strinja in 48% popolnoma strinja, da se nadrejeni trudi za dobro povezanost med zaposlenimi (reševalci), s tem pa se ne strinja 13% anketiranih.

5.8 DELO V KOLEKTIVU (TIMU) JE ENAKOMERNO PORAZDELJENO

	<u>Zdravstveni reševalec</u>		<u>Jamar</u>		<u>Podvodni reševalec</u>		<u>Gasilec</u>		<u>Gorski reševalec</u>		<u>Skupaj</u>	
<u>Sploh se ne strinjam</u>	8	13%	0	0%	1	8%	10	5%	3	6%	22	6%
<u>Ne strinjam se</u>	16	25%	0	0%	1	8%	23	11%	5	9%	45	13%
<u>Niti niti</u>	16	25%	0	0%	1	8%	45	21%	11	21%	73	21%
<u>Strinjam se</u>	17	27%	1	50%	5	38%	72	34%	22	42%	117	35%
<u>Popolnoma se strinjam</u>	6	10%	1	50%	5	38%	60	29%	12	22%	84	25%

Tabela 12: Delo v kolektivu (timu) je enakomerno porazdeljeno.

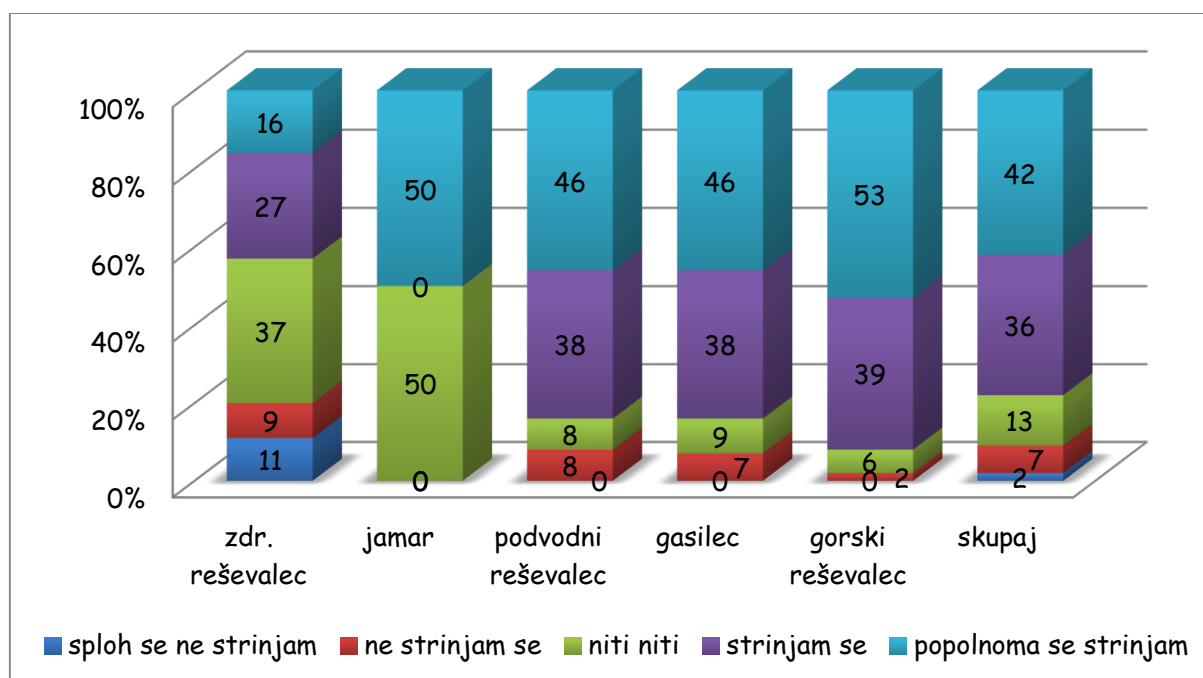
Grafikon 12: Delo v kolektivu (timu) je enakomerno porazdeljeno.

60% anketiranih se strinja oz. popolnoma strinja, da je delo v timu enakomerno porazdeljeno.

5.9 NA UVAJANJE SPREMEMB V ZAVODU (DELUJOČEM OKOLJU) GLEDAM POZITIVNO

	<u>Zdravstveni reševalec</u>		<u>Jamar</u>		<u>Podvodni reševalec</u>		<u>Gasilec</u>		<u>Gorski reševalec</u>		<u>Skupaj</u>	
<u>Sploh se ne strinjam</u>	7	11%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	7	2%
<u>Ne strinjam se</u>	6	9%	0	0%	1	8%	15	7%	1	2%	23	7%
<u>Niti niti</u>	23	37%	1	50%	1	8%	18	9%	3	6%	46	13%
<u>Strinjam se</u>	17	27%	0	0%	5	38%	80	38%	21	39%	123	36%
<u>Popolnoma se strinjam</u>	10	16%	1	50%	6	46%	97	46%	28	53%	142	42%

Tabela 13: Na uvajanje sprememb v zavodu (delujočem okolju) gledam pozitivno.

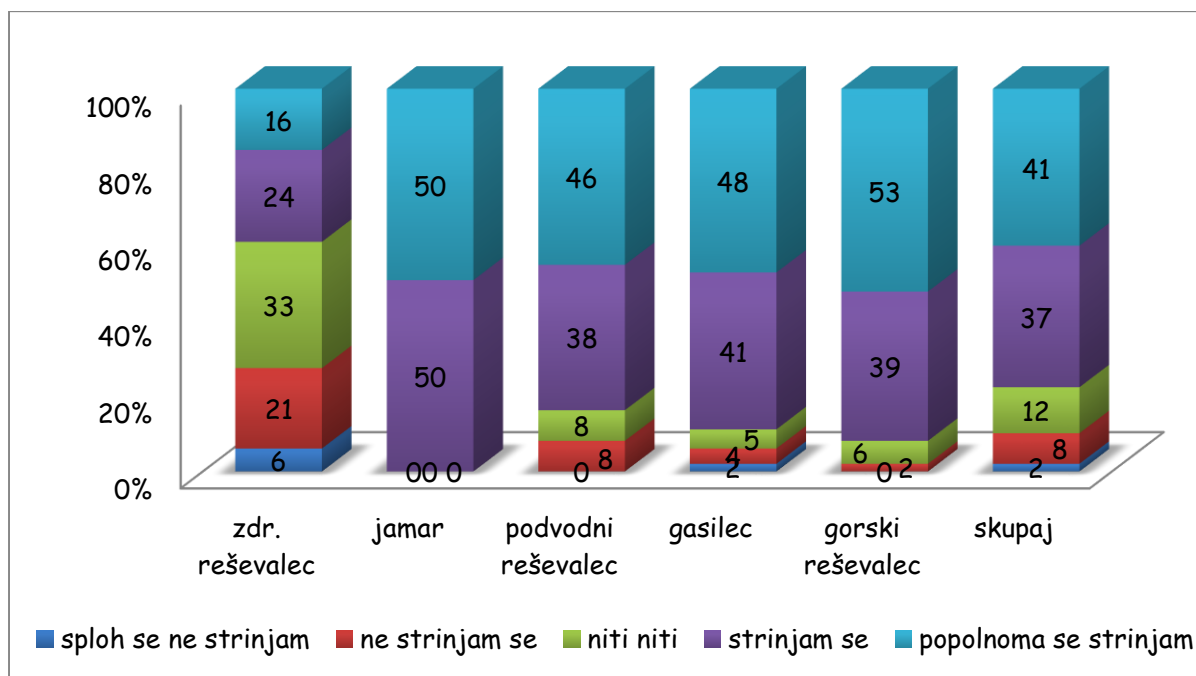
Grafikon 13: Na uvajanje sprememb v zavodu (delujočem okolju) gledam pozitivno.

78% anketiranih se strinja oz. popolnoma strinja, da na uvajanje sprememb v zavodu gledajo pozitivno.

5.10 ZAPOSLENI V KOLEKTIVU (TIMU) SO OPTIMISTIČNI DO DELA

	<u>Zdravstveni reševalec</u>		<u>Jamar</u>		<u>Podvodni reševalec</u>		<u>Gasilec</u>		<u>Gorski reševalec</u>		<u>Skupaj</u>	
<u>Sploh se ne strinjam</u>	4	6%	0	0%	0	0%	2	1%	0	0%	6	2%
<u>Ne strinjam se</u>	13	21%	0	0%	1	8%	14	7%	1	2%	29	8%
<u>Niti niti</u>	21	33%	0	0%	1	8%	16	8%	3	6%	41	12%
<u>Strinjam se</u>	15	24%	1	50%	5	38%	83	39%	21	39%	125	37%
<u>Popolnoma se strinjam</u>	10	16%	1	50%	6	46%	95	45%	28	53%	140	41%

Tabela 14 Zaposleni v kolektivu (timu) so optimistični do dela.

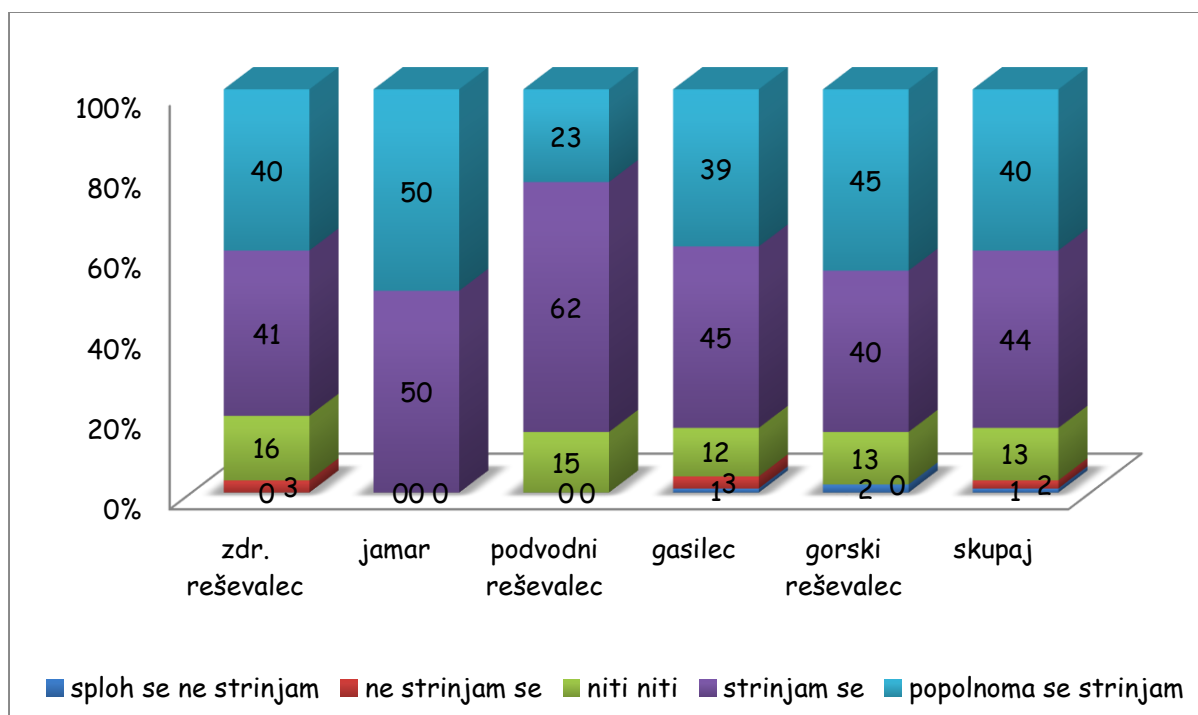
Grafikon 14: Zaposleni v kolektivu (timu) so optimistični do dela.

78% anketiranih se strinja oz. popolnoma strinja, da so zaposleni v kolektivu (timu) optimistični do dela.

5.11 DELO, KI GA OPRAVLJAM, JE ZELO NAPORNO

	Zdravstveni reševalec		Jamar		Podvodni reševalec		Gasilec		Gorski reševalec		Skupaj	
<u>Sploh se</u> <u>ne</u> <u>strinjam</u>	0	0%	0	0%	0	0%	2	1%	1	2%	3	1%
<u>Ne</u> <u>strinjam</u> <u>se</u>	2	3%	0	0%	0	0%	6	3%	0	0%	8	2%
<u>Niti niti</u> <u>Strinjam</u> <u>se</u>	10	16%	0	0%	2	15%	24	12%	7	13%	43	13%
<u>Popolnoma</u> <u>se</u> <u>strinjam</u>	26	41%	1	50%	8	62%	95	45%	21	40%	151	44%
	25	40%	1	50%	3	23%	83	39%	24	45%	136	40%

Tabela 15: Delo, ki ga opravljam, je zelo naporno.

Grafikon 15: Delo, ki ga opravljam, je zelo naporno.

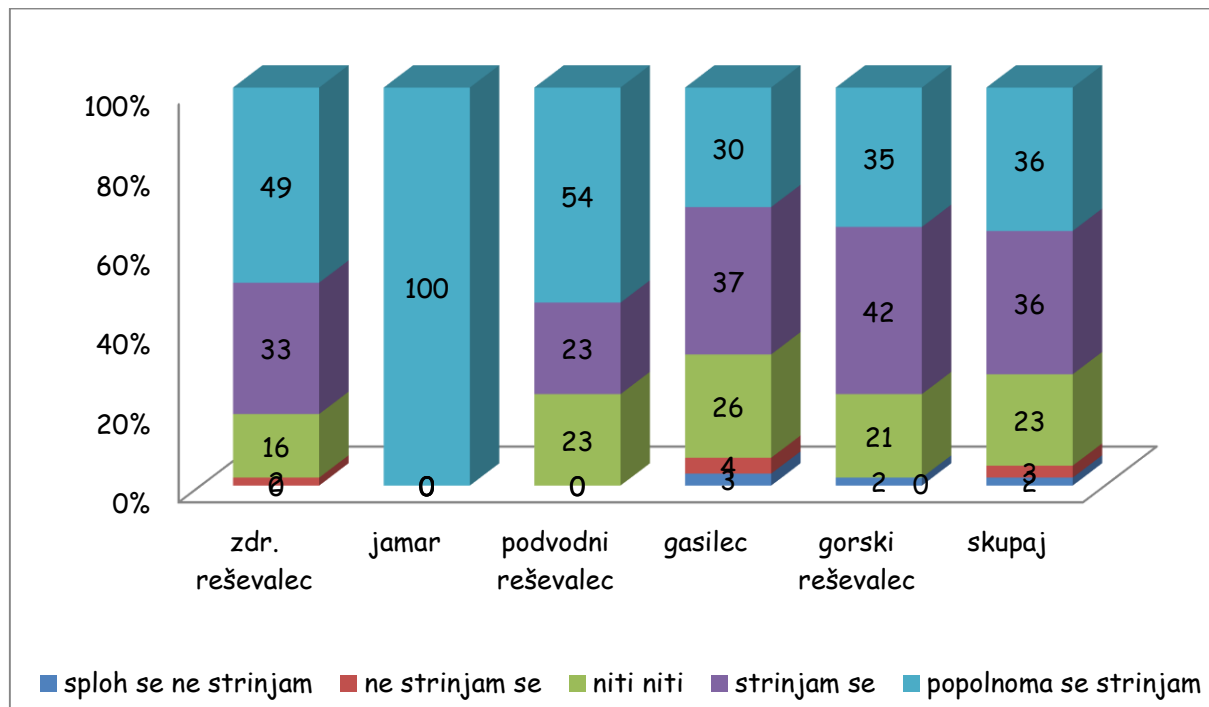
84% anketiranih se strinja oz. popolnoma strinja, da je delo, ki ga opravljajo, zelo naporno.

6.1 STOPNJA STRINJANJA O SVOJEM DELO

6.1 DELO, KI GA OPRAVLJAM, JE ZELO STRESNO

	Zdravstveni reševalec		Jamar		Podvodni reševalec		Gasilec		Gorski reševalec		Skupaj	
Sploh se ne strinjam	0	0%	0	0%	0	0%	6	3%	1	2%	7	2%
Ne strinjam se	1	2%	0	0%	0	0%	9	4%	0	0%	10	3%
Niti niti	10	16%	0	0%	3	23%	55	26%	11	21%	79	23%
Strinjam se	21	33%	0	0%	3	23%	77	37%	22	42%	123	36%
Popolnoma se strinjam	31	49%	2	100%	7	54%	63	30%	19	35%	122	36%

Tabela 16: Delo, ki ga opravljam, je zelo stresno.

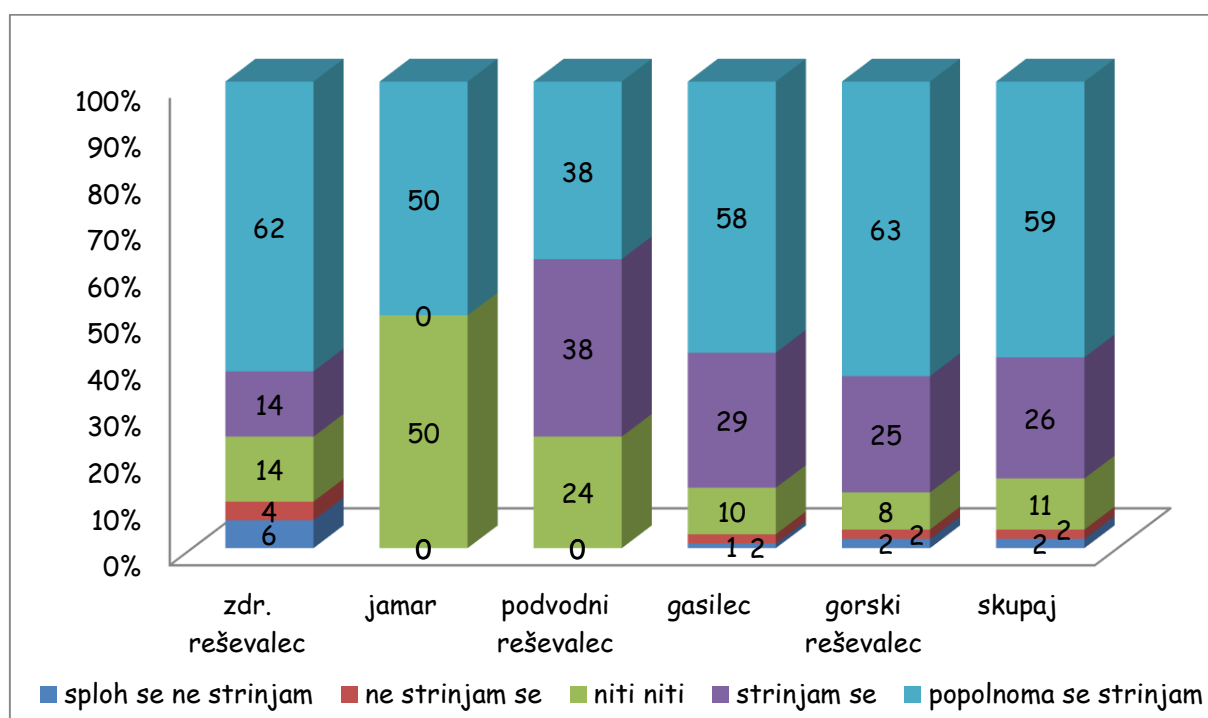
Grafikon 16: Delo, ki ga opravljam, je zelo stresno.

72% anketiranih se strinja oz. popolnoma strinja, da je delo, ki ga opravljajo, zelo stresno.

6.2 ČE BI IZBIRAL POKLIC, BI PONOVO IZBRAL ISTI POKLIC

	<u>Zdravstveni</u> <u>reševalec</u>		<u>Jamar</u>		<u>Podvodni</u> <u>reševalec</u>		<u>Gasilec</u>		<u>Gorski</u> <u>reševalec</u>		<u>Skupaj</u>	
<u>Sploh se</u> <u>ne</u> <u>strinjam</u>	4	6%	0	0%	0	0%	2	1%	1	2%	8	2%
<u>Ne</u> <u>strinjam</u> <u>se</u>	2	4%	0	0%	0	0%	2	2%	1	2%	6	2%
<u>Niti niti</u> <u>Strinjam</u> <u>se</u>	9	14%	1	50%	3	24%	22	10%	4	8%	39	11%
<u>Popolnoma</u> <u>se</u> <u>strinjam</u>	9	14%	0	0%	5	38%	61	29%	13	25%	88	26%
	39	62%	1	50%	5	38%	121	58%	34	63%	200	59%

Tabela 17: Če bi izbiral poklic, bi ponovno izbral isti poklic.

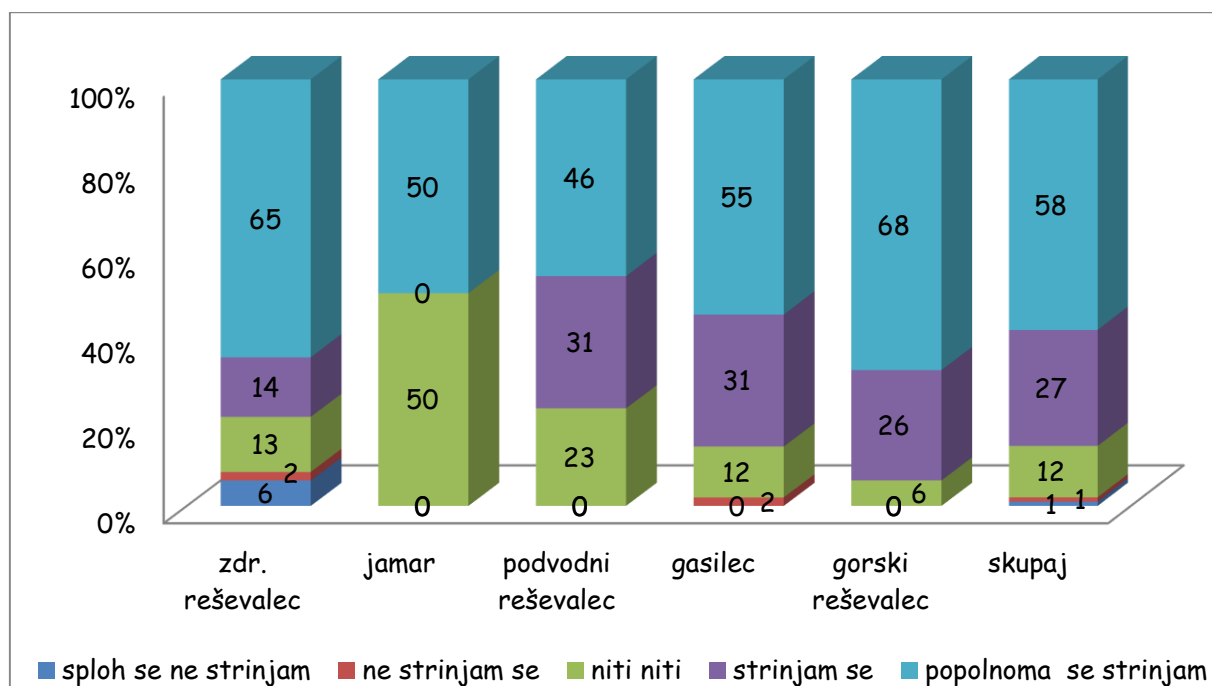
Grafikon 17: Če bi izbiral poklic, bi ponovno izbral isti poklic.

85% anketiranih se strinja oz. popolnoma strinja, če bi ponovno izbirali poklic, bi izbrali istega.

6.3 ČE BI IZBIRAL DELO, BI PONOVO IZBRAL ISTO DELO

	<u>Zdravstveni reševalec</u>		<u>Jamar</u>		<u>Podvodni reševalec</u>		<u>Gasilec</u>		<u>Gorski reševalec</u>		<u>Skupaj</u>	
<u>Sploh se ne strinjam</u>	4	6%	0	0%	0	0%	1	0%	0	0%	5	1%
<u>Ne strinjam se</u>	1	2%	0	0%	0	0%	4	2%	0	0%	5	1%
<u>Niti niti</u>	8	13%	1	50%	3	23%	25	12%	3	6%	40	12%
<u>Strinjam se</u>	9	14%	0	0%	4	31%	65	31%	14	26%	92	27%
<u>Popolnoma se strinjam</u>	41	65%	1	50%	6	46%	115	55%	36	68%	199	58%

Tabela 18: Če bi izbiral delo, bi ponovno izbral isto delo.

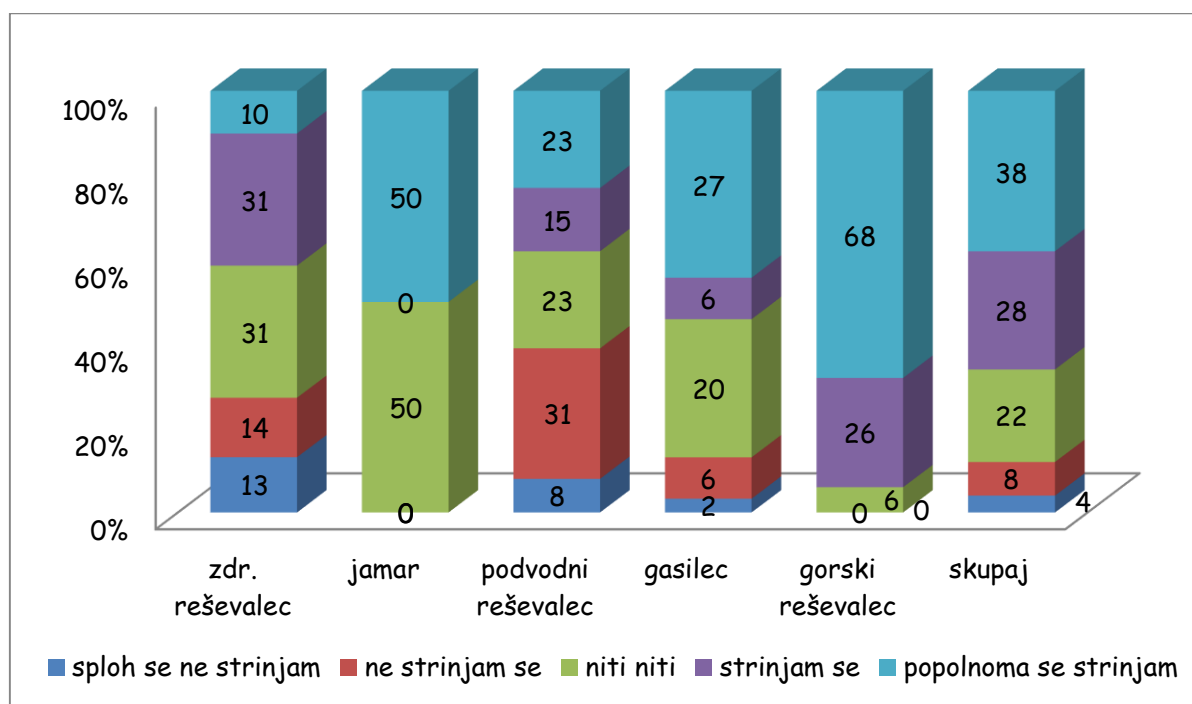
Grafikon 18: Če bi izbiral delo, bi ponovno izbral isto delo.

85% anketiranih se strinja oz. popolnoma strinja, če bi izbirali delo, bi ponovno izbrali istega.

6.4 DELO, KI GA OPRAVLJAM, JE V DRUŽBI CENJENO

	Zdravstveni reševalec		Jamar		Podvodni reševalec		Gasilec		Gorski reševalec		Skupaj	
<u>Sploh se ne strinjam</u>	8	13%	0	0%	1	8%	4	2%	0	0%	13	4%
<u>Ne strinjam se</u>	9	14%	0	0%	4	31%	13	6%	0	0%	26	8%
<u>Niti niti</u>	20	31%	1	50%	3	23%	41	20%	11	6%	76	22%
<u>Strinjam se</u>	20	31%	0	0%	2	15%	59	28%	17	26%	97	28%
<u>Popolnoma se strinjam</u>	6	10%	1	50%	3	23%	93	44%	26	68%	129	38%

Tabela 19: Delo, ki ga opravljam, je v družbi cenjeno.

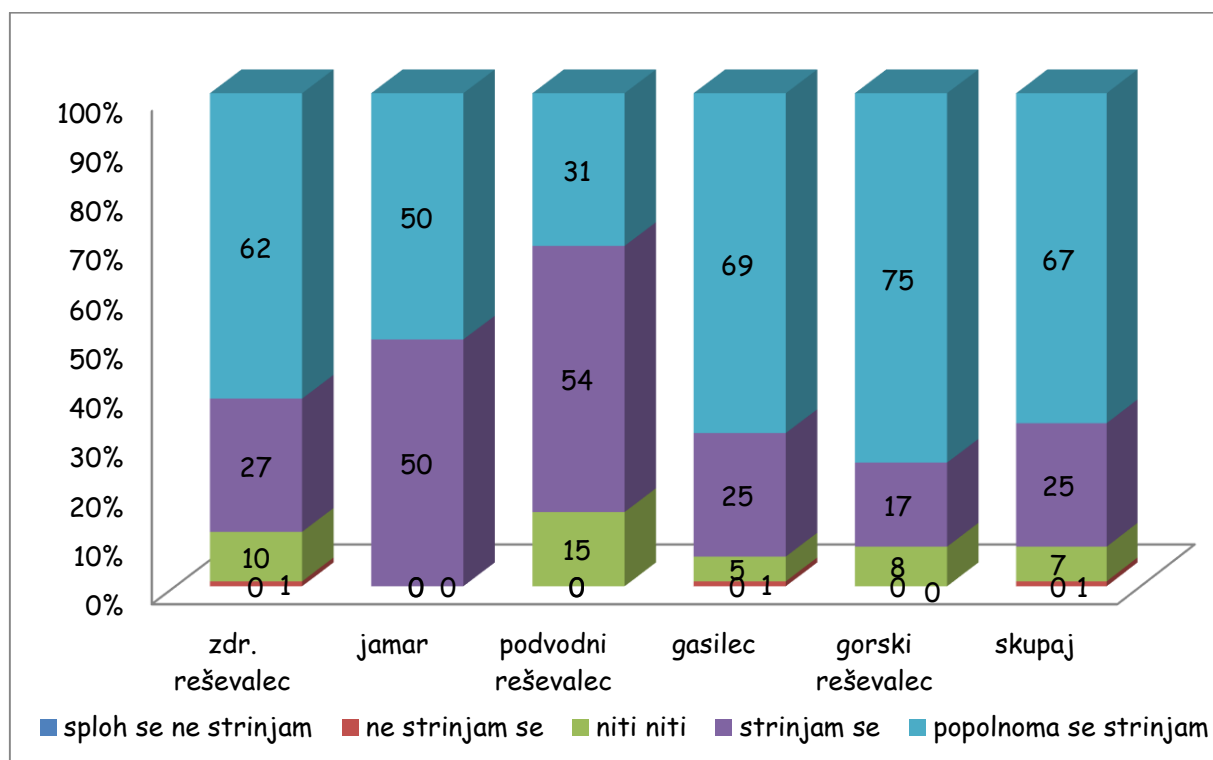
Grafikon 19: Delo, ki ga opravljam, je v družbi cenjeno.

66% anketiranih se strinja oz. popolnoma strinja, da je delo, ki ga opravljajo, v družbi cenjeno.

6.5 DELO, KI GA OPRAVLJAM, JE ZELO POMEMBNO

	<u>Zdravstveni reševalec</u>		<u>Jamar</u>		<u>Podvodni reševalec</u>		<u>Gasilec</u>		<u>Gorski reševalec</u>		<u>Skupaj</u>	
<u>Sploh se ne strinjam</u>	0	0%	0	0%	0	0%	1	0%	0	0%	1	0%
<u>Ne strinjam se</u>	1	1%	0	0%	0	0%	2	1%	0	0%	3	1%
<u>Niti niti</u>	6	10%	0	0%	2	15%	11	5%	4	8%	23	7%
<u>Strinjam se</u>	17	27%	1	50%	7	54%	52	25%	9	17%	86	25%
<u>Popolnoma se strinjam</u>	39	62%	1	50%	4	31%	144	69%	40	75%	228	67%

Tabela 20: Delo, ki ga opravljam, je zelo pomembno.

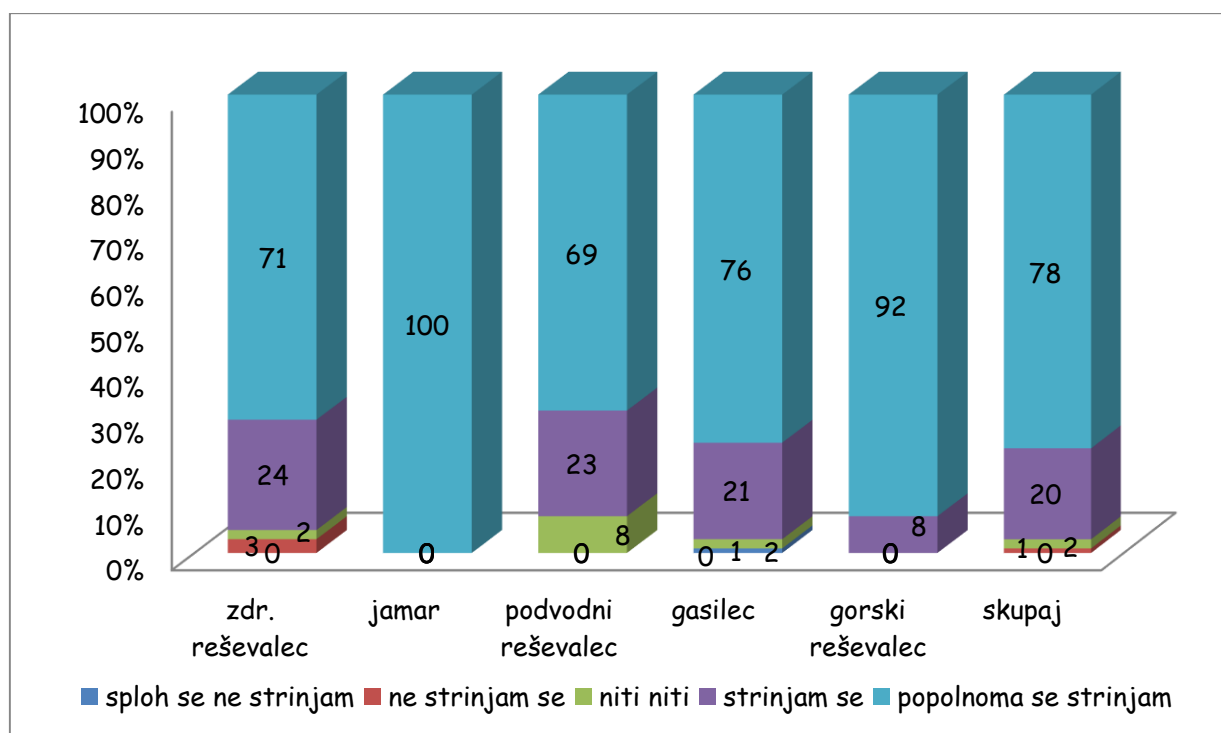
Grafikon 20: Delo, ki ga opravljam, je zelo pomembno.

S trditvijo, da je delo, ki ga anketirani opravljajo, zelo pomembno, se jih strinja 25% oz. popolnoma strinja 67% anketiranih.

6.6 DELO, KI GA OPRAVLJAM, CENIM

	<u>Zdravstveni</u> <u>reševalec</u>		<u>Jamar</u>		<u>Podvodni</u> <u>reševalec</u>		<u>Gasilec</u>		<u>Gorski</u> <u>reševalec</u>		<u>Skupaj</u>	
<u>Sploh se</u> <u>ne</u> <u>strinjam</u>	0	0%	0	0%	0	0%	1	1%	0	0%	1	0%
<u>Ne</u> <u>strinjam</u> <u>se</u>	2	3%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	2	1%
<u>Niti niti</u>	1	2%	0	0%	1	8%	4	2%	0	0%	6	2%
<u>Strinjam</u> <u>se</u>	15	24%	0	0%	3	23%	45	21%	4	8%	67	20%
<u>Popolnoma</u> <u>se</u> <u>strinjam</u>	45	71%	2	100%	9	69%	160	76%	49	92%	265	78%

Tabela 21: Delo, ki ga opravljam, cenim.

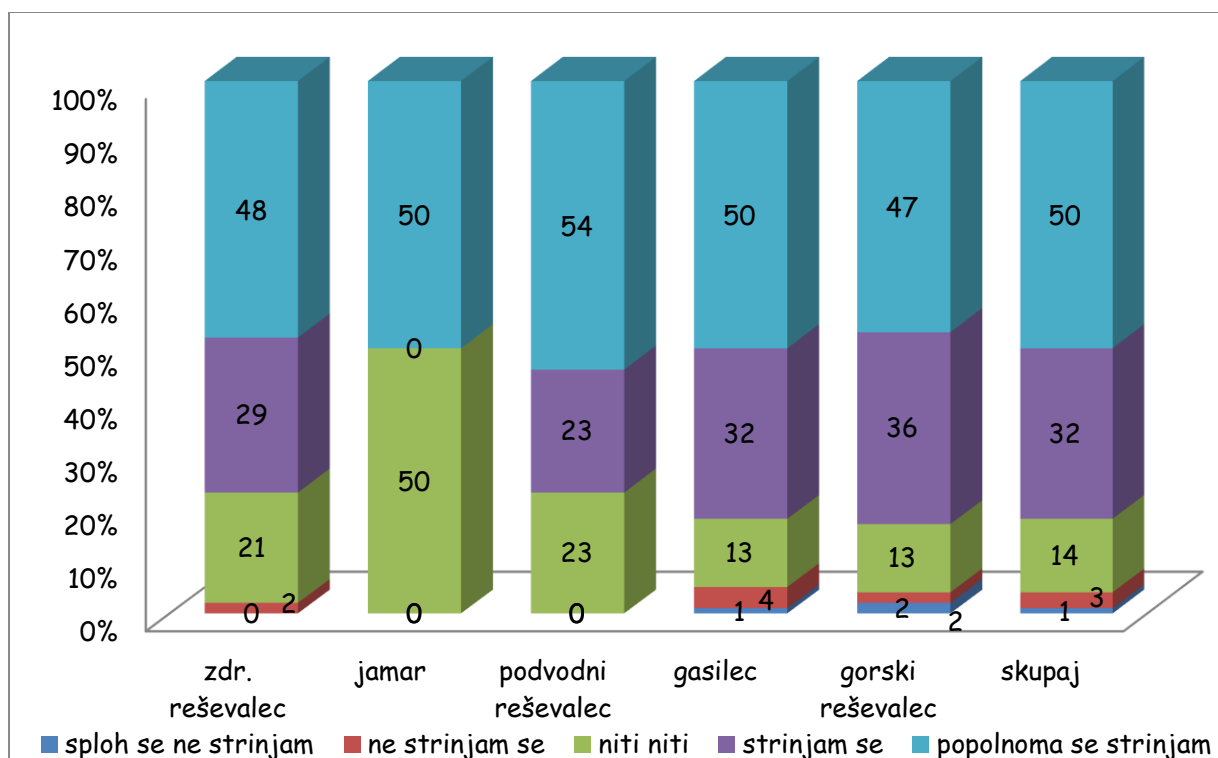
Grafikon 21: Delo, ki ga opravljam, cenim.

98% anketiranih ceni delo, ki ga opravlja.

6.7 OPRAVLJANJE DELA VPLIVA NA MOJO VARNOST

	<u>Zdravstveni reševalec</u>		<u>Jamar</u>		<u>Podvodni reševalec</u>		<u>Gasilec</u>		<u>Gorski reševalec</u>		<u>Skupaj</u>	
<u>Sploh se</u> <u>ne</u> <u>strinjam</u>	0	0%	0	0%	0	0%	1	1%	1	2%	2	1%
<u>Ne</u> <u>strinjam</u> <u>se</u>	2	2%	0	0%	0	0%	7	4%	1	2%	10	3%
<u>Niti niti</u> <u>Strinjam</u> <u>se</u>	13	21%	1	50%	3	23%	28	13%	7	13%	50	14%
<u>Popolnoma</u> <u>se</u> <u>strinjam</u>	18	29%	0	0%	5	23%	68	32%	19	36%	110	32%
	30	48%	1	50%	8	54%	106	50%	25	47%	170	50%

Tabela 22: Opravljanje dela vpliva na mojo varnost.

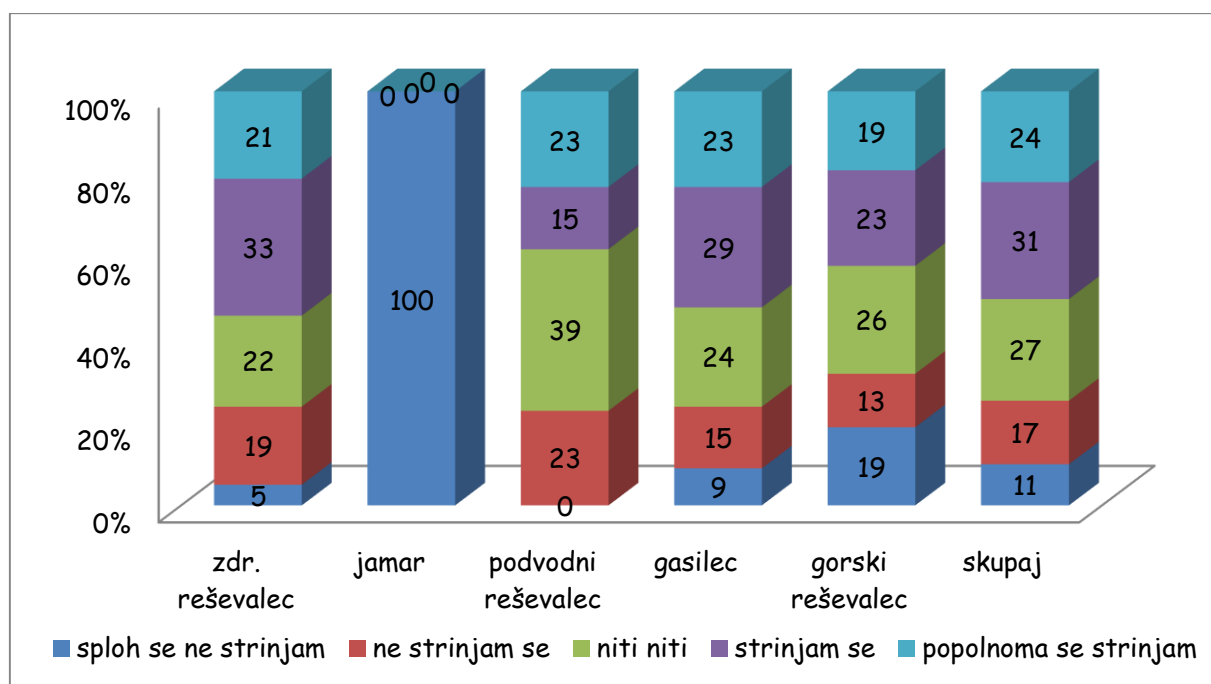
Grafikon 22: Opravljanje dela vpliva na mojo varnost.

82% anketiranih se strinja oz. popolnoma strinja, da opravljanje dela vpliva na njihovo varnost.

6.8 MOJA VARNOST JE PRI OPRAVLJANJU DELA ZARADI KRIZE OGROŽENA

	Zdravstveni reševalec		Jamar		Podvodni reševalec		Gasilec		Gorski reševalec		Skupaj	
<u>Sploh se</u> <u>ne</u> <u>strinjam</u>	3	5%	2	100%	0	0%	19	9%	10	19%	34	11%
<u>Ne</u> <u>strinjam</u> <u>se</u>	12	19%	0	0%	3	23%	31	15%	7	13%	53	17%
<u>Niti niti</u> <u>Strinjam</u> <u>se</u>	14	22%	0	0%	5	39%	51	24%	14	26%	84	27%
<u>Popolnoma</u> <u>se</u> <u>strinjam</u>	21	33%	0	0%	2	15%	61	29%	12	23%	96	31%
	13	21%	0	0%	3	23%	48	23%	10	19%	74	24%

Tabela 23: Moja varnost je pri opravljanju dela zaradi krize ogrožena.

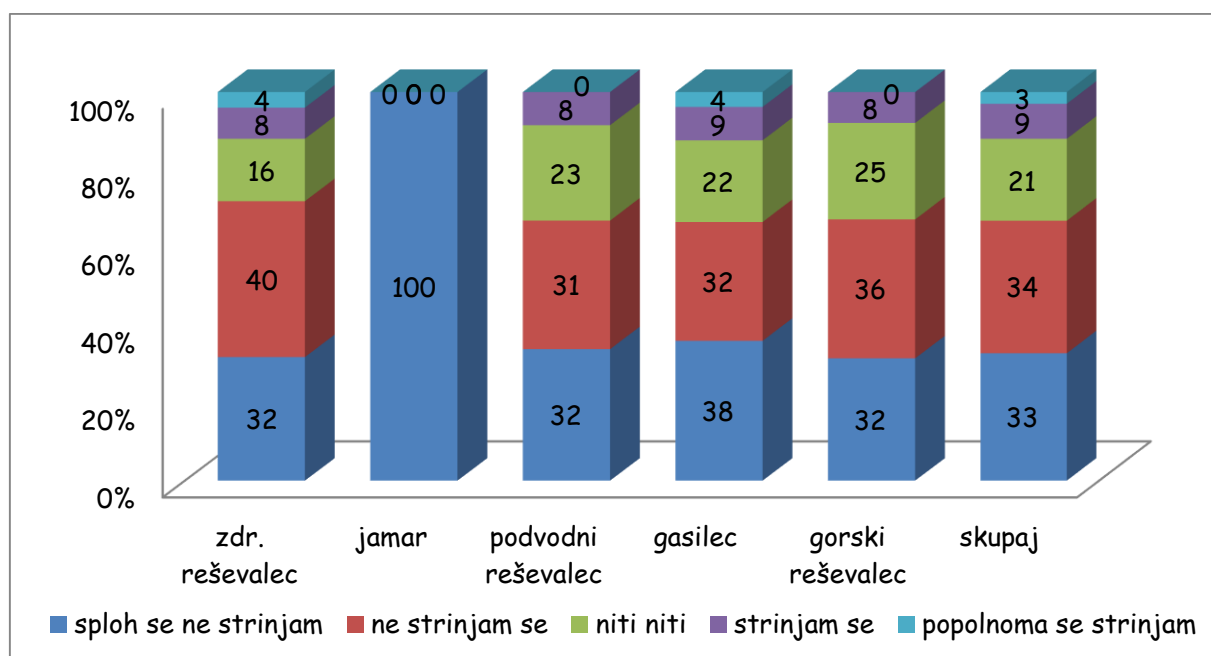
Grafikon 23: Moja varnost je pri opravljanju dela zaradi krize ogrožena.

55% anketiranih se strinja oz. popolnoma strinja, da je njihova varnost zaradi krize ogrožena.

6.9 NEGATIVNE DOGODKE, KI SE ZGODIJO PRI OPRAVLJANJU DELA, PRENAŠAM NA DRUŽINSKE ČLANE

	<u>Zdravstveni reševalec</u>		<u>Jamar</u>		<u>Podvodni reševalec</u>		<u>Gasilec</u>		<u>Gorski reševalec</u>		<u>Skupaj</u>	
<u>Sploh se</u> <u>ne</u> <u>strinjam</u>	20	32%	2	100%	5	38%	69	33%	17	32%	113	33%
<u>Ne</u> <u>strinjam</u> <u>se</u>	25	40%	0	0%	4	31%	68	32%	19	36%	116	34%
<u>Niti niti</u> <u>Strinjam</u> <u>se</u>	10	16%	0	0%	3	23%	46	22%	13	24%	72	21%
<u>Popolnoma</u> <u>se</u> <u>strinjam</u>	3	4%	0	0%	0	0%	8	4%	0	0%	11	3%

Tabela 24: Negativne dogodke, ki se zgodijo pri opravljanju dela, prenašam na družinske člane.

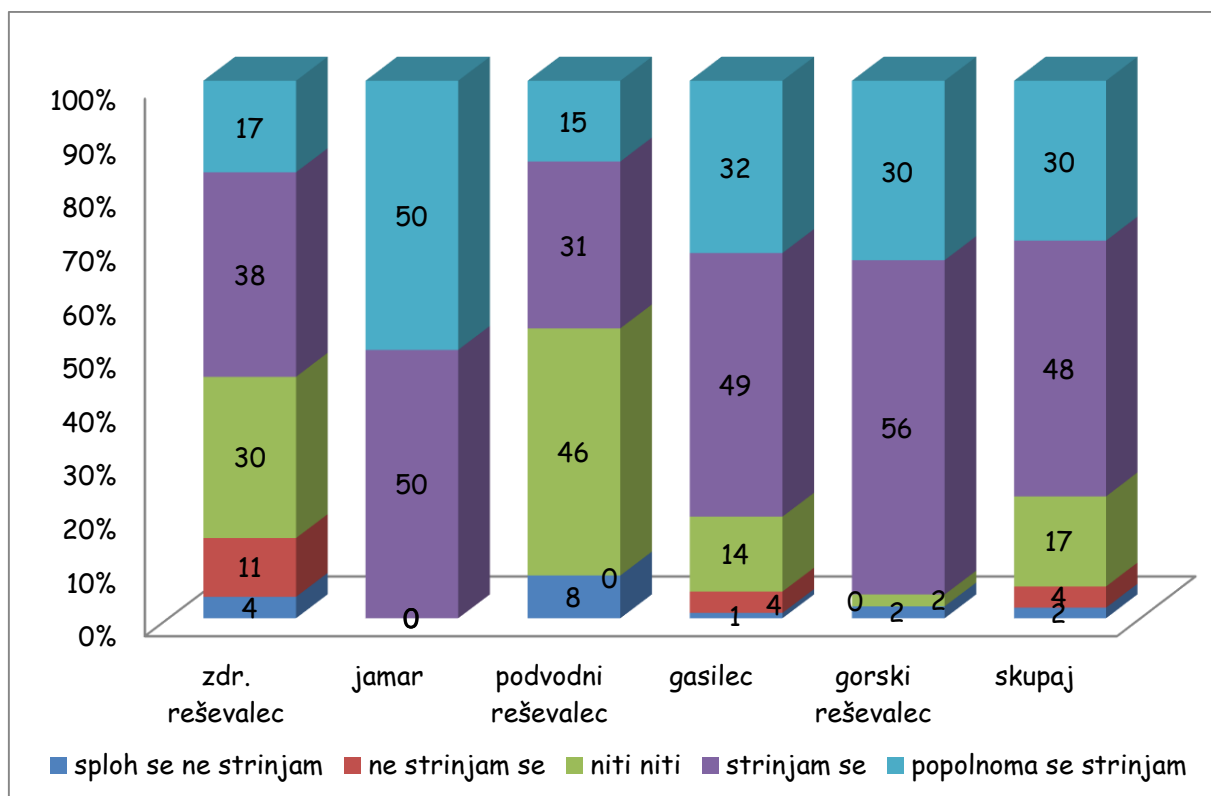
Grafikon 24: Negativne dogodke, ki se zgodijo pri opravljanju dela, prenašam na družinske člane.

64% anketiranih ne prenaša negativnih dogodkov, ki se jim zgodijo pri delu, na družinske člane.

6.10 TEORETIČNO IN PRAKTIČNO USPOSABLJANJE ZA SEDANJE DELO JE BILO DOBRO IZPELJANO

	<u>Zdravstveni reševalec</u>		<u>Jamar</u>		<u>Podvodni reševalec</u>		<u>Gasilec</u>		<u>Gorski reševalec</u>		<u>Skupaj</u>	
<u>Sploh se ne strinjam</u>	2	4%	0	0%	1	8%	2	1%	1	2%	6	2%
<u>Ne strinjam se</u>	7	11%	0	0%	0	0%	8	4%	0	0%	15	4%
<u>Niti niti Strinjam se</u>	19	30%	0	0%	7	46%	30	14%	1	2%	57	17%
<u>Popolnoma se strinjam</u>	24	38%	1	50%	4	31%	103	49%	30	56%	162	48%
	11	17%	1	50%	2	15%	67	32%	21	40%	101	30%

Tabela 25: Teoretično in praktično usposabljanje za sedanje delo je bilo dobro izpeljano.

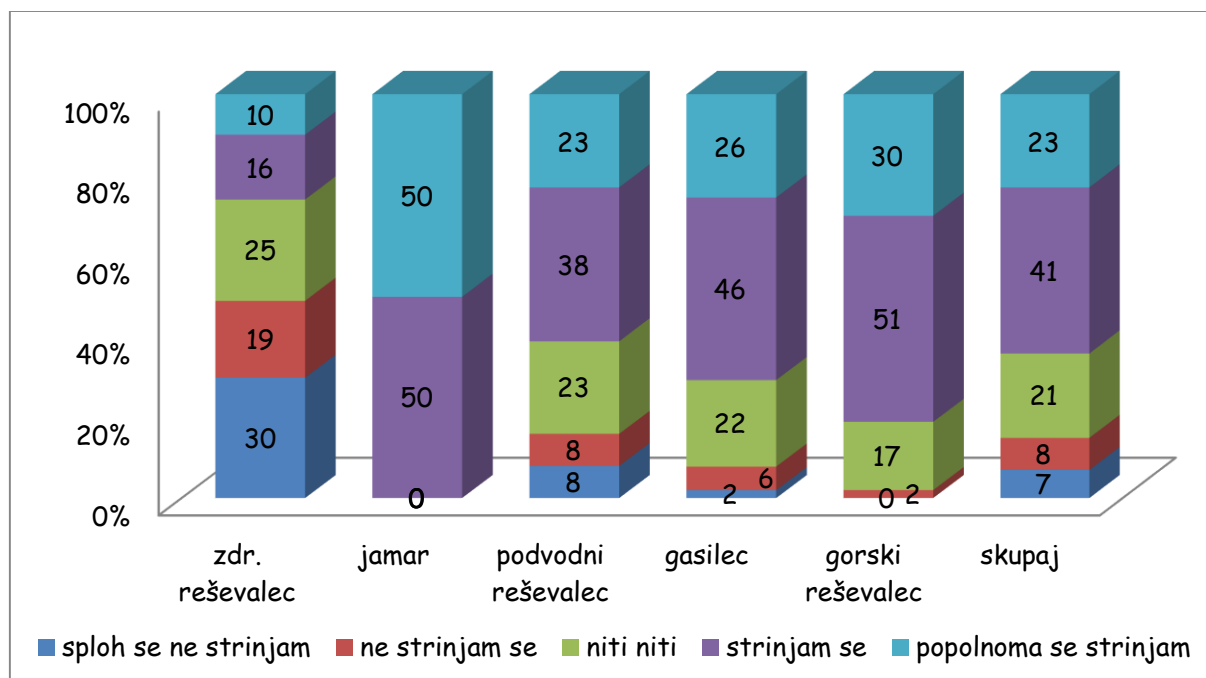
Grafikon 25: Teoretično in praktično usposabljanje za sedanje delo je bilo dobro izpeljano

78% anketiranih se strinja oz. popolno strinja, da je bilo teoretično in praktično usposabljanje za sedanje delo dobro izpeljano.

6.11 V ČASU ŠOLANJA (IZOBRAŽEVANJA, TEČAJA) SEM PRIDOBIL/-A DOVOLJ PRAKTIČNEGA ZNANJA ZA OPRAVLJANJE DELA

	Zdravstveni reševalec		Jamar		Podvodni reševalec		Gasilec		Gorski reševalec		Skupaj	
<u>Sploh se ne strinjam</u>	19	30%	0	0%	1	8%	4	2%	0	0%	24	7%
<u>Ne strinjam se</u>	12	19%	0	0%	1	8%	12	6%	1	2%	26	8%
<u>Niti niti</u>	16	25%	0	0%	3	23%	44	22%	9	17%	72	21%
<u>Strinjam se</u>	10	16%	1	50%	5	38%	96	46%	27	51%	139	41%
<u>Popolnoma se strinjam</u>	6	10%	1	50%	3	23%	54	26%	16	30%	80	23%

Tabela 26: V času šolanja (izobraževanja, tečaja) sem pridobil/-a dovolj praktičnega znanja za opravljanje dela.

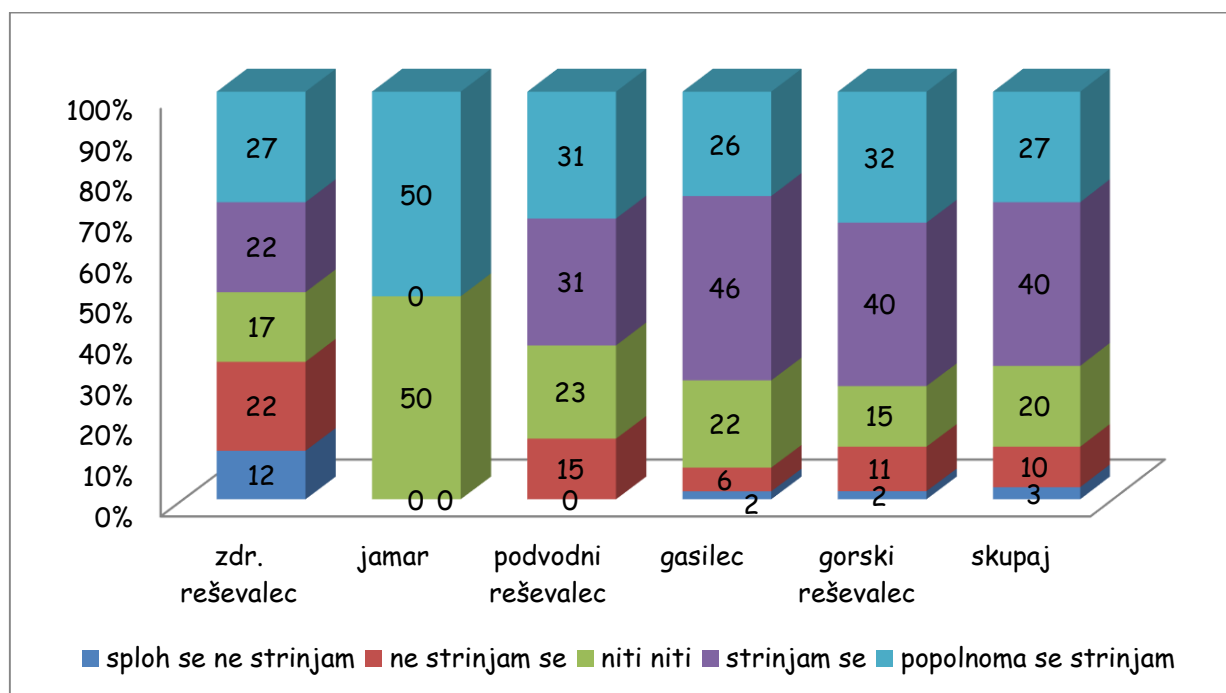
Grafikon 26: V času šolanja (izobraževanja, tečaja) sem pridobil/-a dovolj praktičnega znanja za opravljanje dela.

64% anketiranih se strinja oz. popolnoma strinja, da so v času šolanja pridobili dovolj praktičnega znanja za opravljanje dela.

6.12 PRED NASTOPOM SEDANJEGA DELA SEM ŽE IMEL/-A NEKAJ PRAKTIČNIH IZKUŠENJ

	<u>Zdravstveni reševalec</u>		<u>Jamar</u>		<u>Podvodni reševalec</u>		<u>Gasilec</u>		<u>Gorski reševalec</u>		<u>Skupaj</u>	
<u>Sploh se ne strinjam</u>	7	12%	0	0%	0	0%	4	2%	1	2%	12	3%
<u>Ne strinjam se</u>	14	22%	0	0%	2	15%	12	6%	6	11%	34	10%
<u>Niti niti</u>	11	17%	1	50%	3	23%	44	22%	8	15%	67	20%
<u>Strinjam se</u>	14	22%	0	0%	4	31%	96	46%	21	40%	135	40%
<u>Popolnoma se strinjam</u>	17	27%	1	50%	4	31%	54	26%	17	32%	93	27%

Tabela 27: Pred nastopom sedanjega dela sem že imel/-a nekaj praktičnih izkušenj.

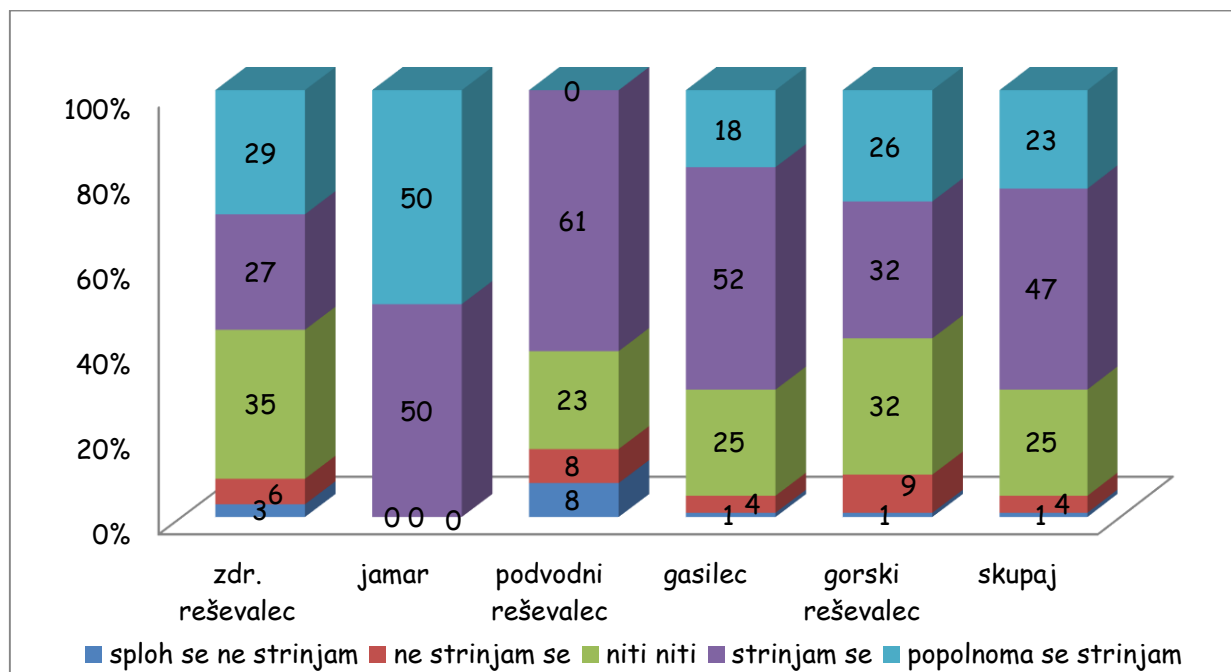
Grafikon 27: Pred nastopom sedanjega dela sem že imel/-a nekaj praktičnih izkušenj.

67% anketiranih je pred nastopom sedanjega dela že imelo nekaj praktičnih izkušenj.

6.13 MOJA PRIČAKOVANJA PRED OPRAVLJANJEM SEDANJEGA DELA SO SE V CELOTI URESNIČILA

	<u>Zdravstveni reševalec</u>		<u>Jamar</u>		<u>Podvodni reševalec</u>		<u>Gasilec</u>		<u>Gorski reševalec</u>		<u>Skupaj</u>	
<u>Sploh se ne strinjam</u>	2	3%	0	0%	1	8%	2	1%	0	0%	5	1%
<u>Ne strinjam se</u>	4	6%	0	0%	1	8%	8	4%	1	2%	12	4%
<u>Niti niti</u>	22	35%	0	0%	3	23%	53	25%	7	12%	85	25%
<u>Strinjam se</u>	17	27%	1	50%	8	61%	109	52%	27	49%	162	47%
<u>Popolnoma se strinjam</u>	18	29%	1	50%	0	0%	38	18%	20	37%	77	23%

Tabela 28: Moja pričakovanja pred opravljanjem sedanjega dela so se v celoti uresničila.

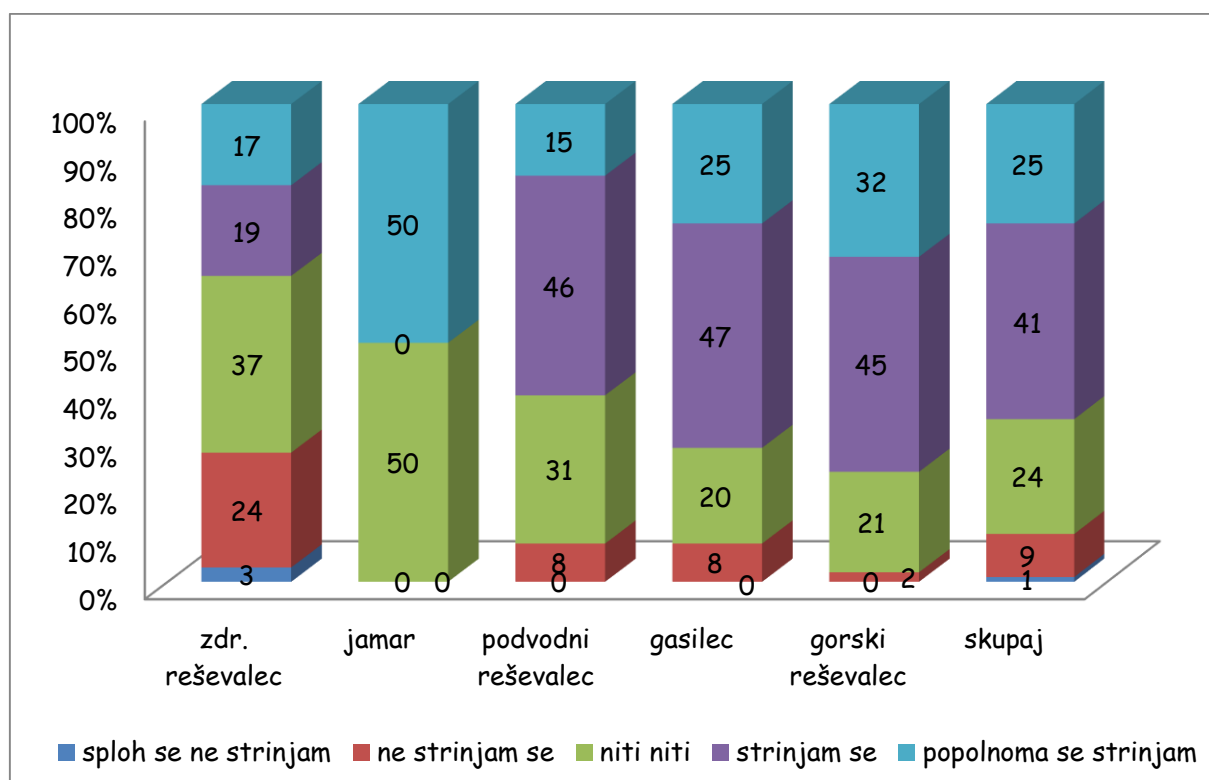
Grafikon 28: Moja pričakovanja pred opravljanjem sedanjega dela so se v celoti uresničila.

70% anketiranih se strinja oz. popolnoma strinja, da so se njihova pričakovanja pred opravljanjem sedanjega dela v celoti uresničila.

6.14 PRED OPRAVLJANJEM SEDANJEGA DELA SEM IMEL/-A DOVOLJ INFORMACIJ O TEM DELU

	Zdravstveni reševalec		Jamar		Podvodni reševalec		Gasilec		Gorski reševalec		Skupaj	
Sploh se ne strinjam	2	3%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	2	1%
Ne strinjam se	15	24%	0	0%	1	8%	16	8%	1	2%	33	9%
Niti niti	23	37%	1	50%	4	31%	43	20%	11	21%	82	24%
Strinjam se	12	19%	0	0%	6	46%	98	47%	24	45%	140	41%
Popolnoma se strinjam	11	17%	1	50%	2	15%	53	25%	17	32%	84	25%

Tabela 29: Pred opravljanjem sedanjega dela sem imel/-a dovolj informacij o tem delu.

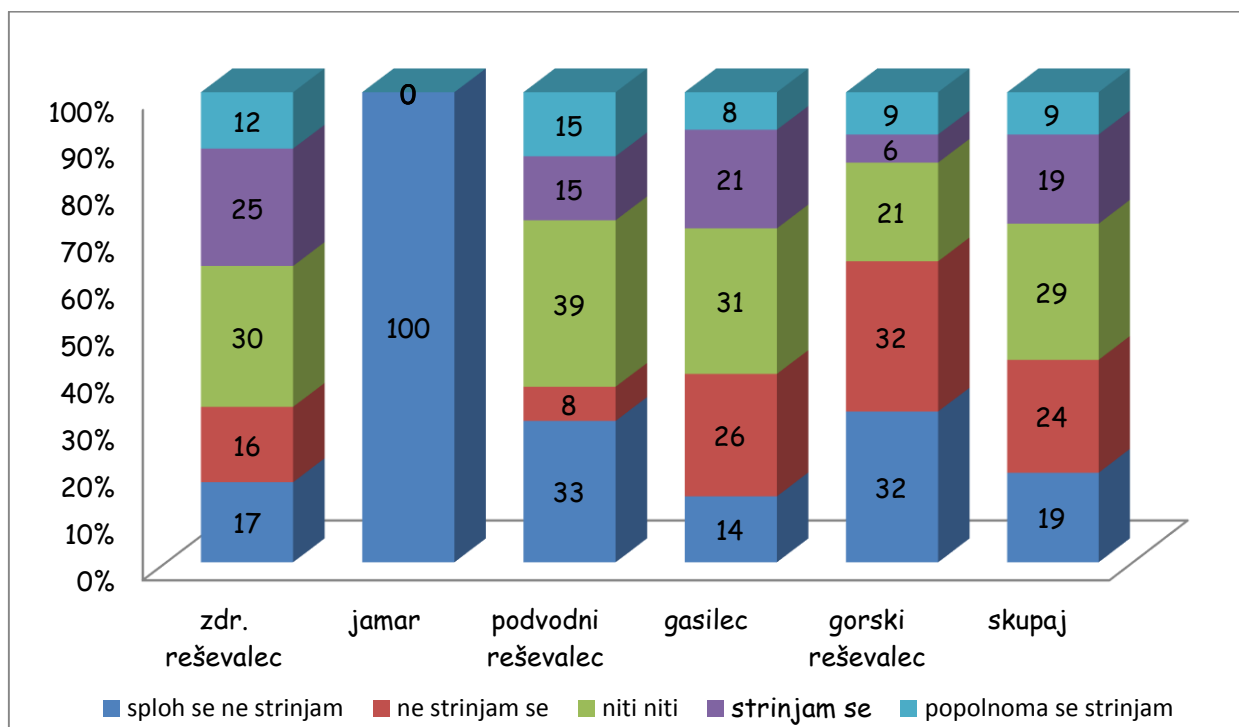
Grafikon 29: Pred opravljanjem sedanjega dela sem imel/-a dovolj informacij o tem delu.

66% anketiranih se strinja oz. popolnoma strinja, da so pred opravljanjem sedanjega dela imeli dovolj informacij o tem delu.

6.15 NADZOR NAD NAŠIM DELOM BI BILO POTREBNO POOSTRITI

	<u>Zdravstveni</u> <u>reševalec</u>		<u>Jamar</u>		<u>Podvodni</u> <u>reševalec</u>		<u>Gasilec</u>		<u>Gorski</u> <u>reševalec</u>		<u>Skupaj</u>	
<u>Sploh se</u> <u>ne</u> <u>strinjam</u>	11	17%	2	100%	3	23%	30	14%	17	32%	63	19%
<u>Ne</u> <u>strinjam</u> <u>se</u>	10	16%	0	0%	1	8%	55	26%	17	32%	83	24%
<u>Niti niti</u>	19	30%	0	0%	5	39%	65	31%	11	21%	100	29%
<u>Strinjam</u> <u>se</u>	16	25%	0	0%	2	15%	44	21%	3	6%	65	19%
<u>Popolnoma</u> <u>se</u> <u>strinjam</u>	7	12%	0	0%	2	15%	16	8%	5	9%	30	9%

Tabela 30: Nadzor nad našim delom bi bilo potrebno poostriti.

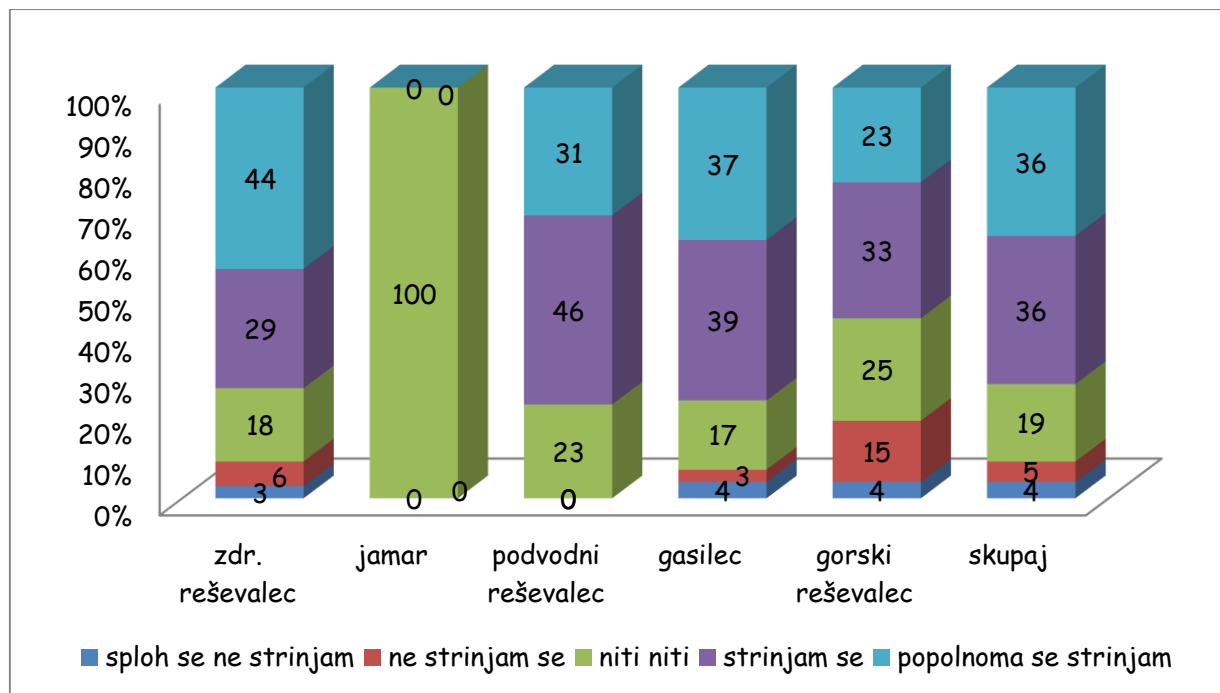
Grafikon 30: Nadzor nad našim delom bi bilo potrebno poostriti.

Da bi bilo potrebno poostriti nadzor nad delom, ki ga anketirani opravljajo, se jih strinja oz. popolnoma strinja 28%.

6.16 SVOJE IZKUŠNJE BI ŽELEL/-A POKAZATI OZ. POSREDOVATI ŠIRŠI JAVNOSTI

	<u>Zdravstveni</u> <u>reševalec</u>		<u>Jamar</u>		<u>Podvodni</u> <u>reševalec</u>		<u>Gasilec</u>		<u>Gorski</u> <u>reševalec</u>		<u>Skupaj</u>	
<u>Sploh se</u> <u>ne</u> <u>strinjam</u>	2	3%	0	0%	0	0%	8	4%	2	4%	12	4%
<u>Ne</u> <u>strinjam</u> <u>se</u>	4	6%	0	0%	0	0%	6	3%	8	15%	18	5%
<u>Niti niti</u>	11	18%	2	100%	3	23%	37	17%	13	25%	66	19%
<u>Strinjam</u> <u>se</u>	18	29%	0	0%	6	46%	81	39%	18	33%	123	36%
<u>Popolnoma</u> <u>se</u> <u>strinjam</u>	28	44%	0	0%	4	31%	78	37%	12	23%	122	36%

Tabela 31: Svoje izkušnje bi želel/-a pokazati oz. posredovati širši javnosti.

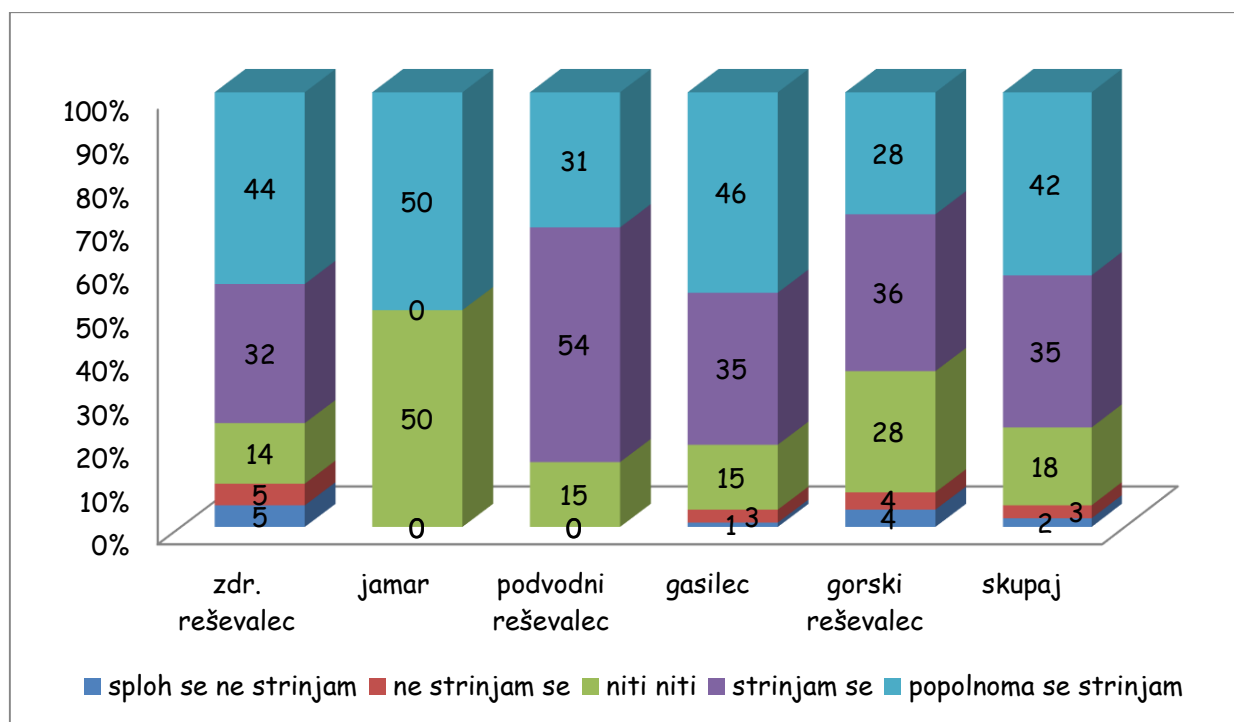
Grafikon 31: Svoje izkušnje bi želel/-a pokazati oz. posredovati širši javnosti.

72% anketiranih se strinja oz. popolnoma strinja, da bi svoje izkušnje želeli posredovati širši javnosti.

6.17 ŽELEL/-A BI VEČ SKUPNIH VAJ Z REŠEVALCI IZ DRUGIH DRŽAV

	<u>Zdravstveni reševalec</u>		<u>Jamar</u>		<u>Podvodni reševalec</u>		<u>Gasilec</u>		<u>Gorski reševalec</u>		<u>Skupaj</u>	
<u>Sploh se</u>	3	5%	0	0%	0	0%	2	1%	2	4%	7	2%
<u>ne</u>												
<u>strinjam</u>												
<u>Ne</u>	3	5%	0	0%	0	0%	6	3%	2	4%	11	3%
<u>strinjam</u>												
<u>se</u>												
<u>Niti niti</u>	9	14%	1	50%	2	15%	32	15%	15	28%	60	18%
<u>Strinjam</u>	20	32%	0	0%	7	54%	74	35%	19	36%	120	35%
<u>se</u>												
<u>Popolnoma</u>	28	44%	1	50%	4	31%	96	46%	15	28%	143	42%
<u>se</u>												
<u>strinjam</u>												

Tabela 32: Želel/-a bi več skupnih vaj z reševalci iz drugih držav.

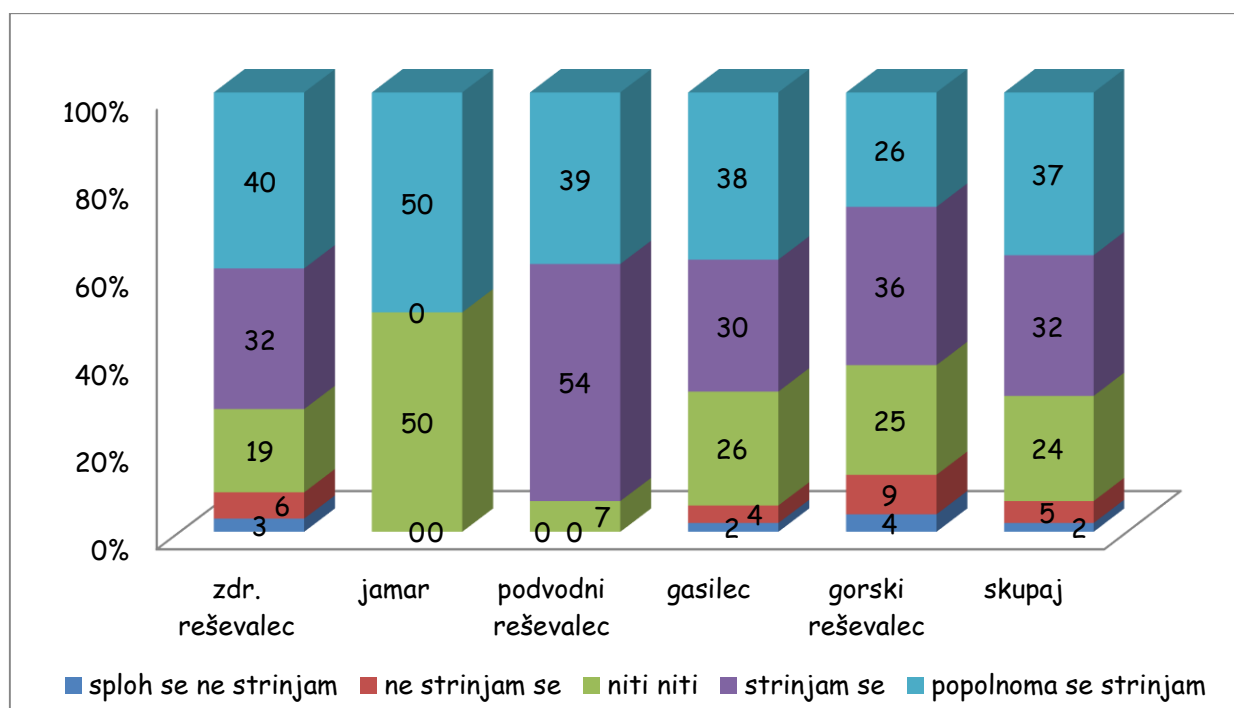
Grafikon 32: Želel/-a bi več skupnih vaj z reševalci iz drugih držav.

77% anketiranih si želi več skupnih vaj z reševalci iz drugih držav.

6.18 SVOJE IZKUŠNJE BI ŽELEL/-A POSREDOVATI REŠEVALCEM IZ DRUGIH DRŽAV

	<u>Zdravstveni</u> <u>reševalec</u>		<u>Jamar</u>		<u>Podvodni</u> <u>reševalec</u>		<u>Gasilec</u>		<u>Gorski</u> <u>reševalec</u>		<u>Skupaj</u>	
<u>Sploh se</u> <u>ne</u> <u>strinjam</u>	2	3%	0	0%	0	0%	5	2%	2	4%	9	2%
<u>Ne</u> <u>strinjam</u> <u>se</u>	4	6%	0	0%	0	0%	7	4%	5	9%	16	5%
<u>Niti niti</u> <u>Strinjam</u> <u>se</u>	12	19%	1	50%	1	7%	55	26%	13	25%	82	24%
<u>Popolnoma</u> <u>se</u> <u>strinjam</u>	20	32%	0	0%	7	54%	63	30%	19	36%	109	32%
	25	40%	1	50%	5	39%	80	38%	14	26%	125	37%

Tabela 33: Svoje izkušnje bi želel/-a posredovati reševalcem iz drugih držav.

Grafikon 33: Svoje izkušnje bi želel/-a posredovati reševalcem iz drugih držav.

69% anketiranih bi želeli svoje izkušnje posredovati reševalcem iz drugih držav.

3.5 INTERVJUJI

V nadaljevanju sledijo intervjuji po vrsti datumskega nastanka, ki so bili opravljeni z različnimi reševalci, tako poklicnimi kot prostovoljnimi.

3.5.1 INTERVJU Z GORSKIM REŠEVALCEM

Intervju z gorskim in zdravstvenim reševalcem, g. Maticem Novakom, je bil opravljen 28. novembra 2014 v Ljubljani z namenom se seznaniti več o reševanju v gorah in o reševanju s helikopterjem.

1. Se lahko za začetek predstavite?

Sem Matic Novak, star 22 let in prihajam iz Žirovnice (Gorenjska). Že od kar pomnim, pomanjkanje energije ni bil moj problem, zato so mi starši že zelo zgodaj predstavili šport. Treniral sem vse vrste športov, kajti hitro sem se namreč naveličal početi eno in isto stvar, še posebej, če ni bil to adrenalinski šport. Treniral sem od tenisa, smučarskih skokov, teka na smučeh, biatlona, veslanja, bordanje - slopestyle (skakanje z bordsom), airsoft, ... No nekako proti koncu srednje šole, sem se pa vrgel v plezanje in na splošno alpinizem. Bili so tudi projekti za base jump ali jadralno padalo, ampak v tem primeru bi se moral odseliti od doma, ker je domače preveč skrbelo. Osnovna šola je bila katastrofalna. Težko sem se učil, imel sem težave s koncentracijo in seveda še hiperaktivnostjo, ki je učitelji niso ravno dobro razumeli, in seveda takoj sem bil označen za problematičnega mulca. Nekako sem pregural do tistih zadnjih razredov, seveda z veliko muke in skoraj da prisilnega sedenja in učenja za mizo pod nadzorom mame (na mojo »srečo« je učiteljica). No in seveda počasi se je bilo treba odločiti tudi, kam bom odšel naprej na srednjo šolo. To je življenjska odločitev, samo v mojem primeru sem bil že nekako odločen, kam bom šel. Že od malega imam nenormalno rad živali in seveda posledično je bila nekako varianta, da bi odšel naprej na biotehnično šolo in pa na srednjo veterinarsko. Poleg ljubezni do živali sem zelo sočuten in empatičen človek, še posebno do starejših in pomoči potrebnim. Tako da sem na koncu razmišljal med biotehniško in srednjo zdravstveno. Mami mi je vedno govorila: "Matic vse v življenju se zgodi z nekim namenom." No in tokrat se tudi je.

2. Kako dolgo že delate na tem področju in ali vam je to delo všeč/bi vaš poklic spremenili?

Gorski reševalec sem 4 leta, v NMP pa delam 2 leti. Samo delo in »storitve«, ki jih nekako nudimo v NMP, mi je pisano na kožo. Ko delam, sploh nimam občutka, da sem v službi (zaenkrat), tako da resnično uživam. Seveda pridejo tudi stresni

dogodki, ampak se kar da. Zaenkrat imam še premalo delovnih izkušenj, da bi lahko kaj predlagal o kakšni spremembi.

3. Lahko razložite, zakaj ste se odločili za ta poklic, in opišete vaše izobraževanje.

Pred mojo hišo je nek starejši moški z avtom zbil sosedo, ki je bila na kolesu. Hitrost je bila velika, sile ob trku in seveda padcu, po 10 - 20 m letenja po zraku, pa še hujše. Ko sem slišal pok in kričanje ljudi, sem seveda iz radovednosti stekel k oknu. In kot pravijo, da prve nekako ne pozabiš nikoli, dejansko drži seveda v mojem primeru za nesrečo. Nemudoma sem instinktno pograbil prvo pomoč in stekel tja. Gospa je ležala v mlaki krvi, z izvitimi in polomljenimi rokami in seveda raztreščeno lobanjo. Takrat sem prvič v življenju videl v živo možganovino. V tistem trenutku sem enostavno zmrznil, ker nisem imel pojma od pojma kaj storiti. Nekje pri glavi je špricala kri in pograbil sem gazo in instinktivno jo pritisnil na rano. Od adrenalina so se mi tresla kolena, roke, skratka vse. No nemudoma je zatem pridvela zdravnica, ki je bila v bližini, in seveda prevzela delo. Pomagal sem držati infuzijske steklenice in ude, ko je zdravnica povijala. Nato so prišli reševalci, ponesrečenko oskrbeli, poklicali helikoptersko NMP in jo odpeljali v UKC. Takrat sem vedel, da želim početi le eno, in to je, da bom reševalec.

V Osnovno šolo sem najprej hodil v Žirovnico, nato sem se prepisal na OŠ Toneta Čufarja, kjer je bil športni program (vsak dan telovadba, veliko športnih dni, tekmovanje, ...). Srednjo šolo sem opravljal na Srednji šoli Jesenice: smer zdravstveni tehnik. Po končani srednji šoli sem se vpisal na Zdravstveno fakulteto na Jesenicah. Med študijem sem opravljal tudi 3-mesečno vojaško usposabljanje, tako da sem tudi zaposlen v slovenski vojski kot rezervist. Pri 18 letih sem se včlanil tudi v gorsko reševalno službo, kjer sem v sklopu te opravljal 80 urni tečaj in seveda izpite iz letne in zimske tehnike reševanja v gorah, in modul A (helikopter).

4. Lahko opišete vašo delovno kariero?

V NMP sem pričel delati kot študent, in sicer preko kliničnega usposabljanja na NMP Ljubljana, nato sem opravljal 1-mesečni poletni praktikum na NMP Jesenice, kjer se je to podaljšalo v smislu volonterstva. V času, ko sem opravil vojaško usposabljanje, sem na fakulteti pavziral in izkoristil pol leta časa, da opravim pripravništvo v Psihiatrični bolnici Begunje. Takoj po zaključitvi pripravništva sem preko podjemne pogodbe delal naprej na NMP. Leta 2015 so mi dali pogodbo za nedoločen čas.

Pri 18 letih sem se odločil, da bi rad pomagal ponesrečencem v gorah, in sem se pridružil Gorski reševalni službi Radovljica. V tem obdobju 4 let sem opravil tečaj na alpinistični šoli za mlajšega pripravnika alpinista, opravil letno tehniko reševanja

v gorah, opravi zimsko tehniko reševanja v gorah, opravi 80-urni tečaj prve pomoči in modul A.

Slika 3: Intervencija gorske reševalne službe
(Novak, 28. 11. 2014)

5. S katerimi poklici najpogosteje sodelujete?

Najpogosteje sodelujemo z osebjem iz bolnišnic in drugih zdravstvenih zavodov, POLICIJO, GASILCI, GORSKO REŠEVALNO SLUŽBO, Jeko-IN - pogrebna služba.

6. Lahko opišete postopek reševanja (kako se pripeljete na kraj nesreče, pripomočki pri reševanju ...).

Vsaka intervencija je po svoje drugačna, nekako jih delimo na bolezni, poškodbe, poškodbe zaradi bolezni, zastrupitve, ... Tako da nekega pravila nimamo. Če si pa vzamemo za primer, da nam po telefonu 112 sporočijo, da gre za bolečino v prsih, ki se širi v levo ramo-roko, da je oseba prizadeta, in recimo po vseh simptomih, da gre za miokardni infarkt, takrat se nemudoma urgentna ekipa odpravi na teren z reševalnim vozilom pod nujno na kraj dogodka. S seboj vzamejo: monitor (lifepak 12), reanimacijsko torbo (notri je: jeklenka s kisikom, ambu, BIG, set za venski pristop, ampularij, infuzije, obvezivni material, set za intubacijo, ...). Ko si pri pacientu preveriš dihanje (sprostiš dihalno pot, če ne diha, začneš z masažo srca, kolega pripravi elektrode za zunanjo defibrilacijo (če je srčni zastoj), nastavi i. v. kanal, asistira pri intubaciji, aplicira zdravila, predihuje pacienta z ambujem). Med

delom si vloge lahko reševalca izmenjujeta. Ko se pacienta stabilizira (dobimo sinusni ritem-če ga), ga odpeljemo v primerno ustanovo (priloge 2 do 7).

Slika 4: Gorsko reševanje
(Novak, 28. 11. 2014)

7. Se po vašem mnenju ljudje držijo varnostnih navodil in kakšno je vaše mnenje o njihovem početju?

Kar se tiče varstva pri delu, ga ljudje upoštevajo, kar se da. Zato do kakih hudih nesreč pri samem delu redko pride, ampak se vseeno zgodijo. Kar se pa tiče upoštevanja reševalnega vozila na nujni vožnji, je pa to trenutno zelo vroča tema. Ljudje nas po večini upoštevajo in nam dajejo prednost. Problem je v tem, da nekateri prepozno vidijo modre luči ali pa seveda zaslišijo sireno (radio preveč naglas). Takrat je pa odvisno od šoferja, tako da nekateri mirno dajo prednost, drugi pa sunkovito zavijejo vstran (izkušnost voznikov igra veliko vlogo). Najdejo se pa tudi »heroji«, ko se ti na primen na Celovski v Ljubljani prilepijo na zadnji del vozila in vozijo za tabo skozi vse rdeče luči na križiščih itd. ... Nekateri nas pa preprosto spregledajo, tako kot je bilo pred nekaj dnevi v Ljubljani, ko je nek voznik z neprimerno hitrostjo trčil v naše reševalno vozilo, ki je bilo na nujni vožnji, v zadnje desno kolo ter ga prevrnil na bok. Tudi to se dogaja. Skratka nekega pravila ni, ker smo si vsi različni.

8. Do kakšnih poškodb pride najpogosteje na smučišču?

Kar se tiče poškodb na smučiščih, so pa najpogostejše poškodbe: pretresi možganov, poškodbe kolen (izpahi, ...), zlomi kosti (zapestja, spiralni zlomi goleni, ključnice, počena rebra), razne odrgnine in lahko tudi vrezne rane.

9. Lahko poveste kakšen primer reševanja, ki vam je ostal najbolj v spominu?

Intervencija na GRS. Bilo je lansko jesen, ko smo dobili poziv, da je neka oseba padla z 80 m visoke skale. Zbrali smo se na zbirnem mesu in oddrveli do ponesrečene osebe. Izkazalo se je, da je šlo za samomor. Gospa je s križnim delom priletela na poševno rastajoče se drevo in jo je zaradi sunka vso polomilo in seveda prelomilo nekako na drugo stran. Od sunka ji je razpočilo lobanjo in možganovina je bila razpršena po celotnem terenu pod njo. Morali smo jo spraviti nekako z tega drevesa s pomočjo škripca in vrvne tehnike. Nekako mi je najbolj ostalo v spominu tisto hreščanje in škrtanje polomljenih kosti, ko smo jo dali v mrliško vrečo. Pripeljali smo jo do ceste, kjer jo je prevzela pogrebna služba. Ko smo pospravljali opremo, je dvema reševalcema postal slabo, ker sta brez rokavic prijela ravno za tiste koščke možganov, ki so se prijeli na nosila. Ta mi je nekako najbolj ostalo v spominu.

Slika 5: Reševanje v snežnih razmerah
(Novak, 28. 11. 2014)

10. Ste se v svojem poklicu kdaj srečali tudi z žrtvami?

Na žalost je to zelo pogosto. Skoraj vse hujše nesreče v hribih se končajo s smrtjo. V NMP pa seveda še tolikokrat več zaradi raznih bolezenskih stanj. Seveda skušamo to preprečiti, ampak v večini primerov neuspešno.

11. Ste se kdaj srečali tudi z reševanjem s helikopterjem?

Reševanje s helikopterjem v primeru dobrih vremenskih razmer je pri nas stalnica. Tako nas v večini primerov naložijo na letališču in odpeljejo na kraj dogodka, če je to potrebno.

Slika 6: Reševanje s helikopterjem
(Novak, 28. 11. 2014)

12. Kako bi motivirali mlade za ta poklic?

Sprva se ti zdi ta poklic zanimiv, adrenalinski in da boš lahko rešil cel svet kot v nekem filmu, ampak še zdaleč ni tako. Mladi nekako vidijo samo tiste svetleče se uniforme in reševalna vozila z lučkami in sireno. Ta poklic zahteva znanje z vseh področij zdravstva: kirurgija, interna, ginekologija-porodništvo, geriatrija, paliativa, ... zato so potrebne izkušnje, kajti v stresni situaciji mora delo potekati strokovno kvalitetno in učinkovito, kar pa lahko dosežeš samo z bogatim predznanjem. Nekako je priporočljivo, da si zadostno psihično močen, ker poklic zahteva resnost in zrelost, in tako tudi fizično dobro pripravljen. Sočutje, empatija, prijaznost, zaupljivost so pa še dodatne vrline, ki so še posebej dobrodošle.

3.5.2 INTERVJU Z REŠEVALCEM IZ VODE

Intervju z reševalcem iz vode, g. Matejem Megličem je bil opravljen 6. decembra 2014 v Termah Zreče.

1. Se lahko predstavite.

Sem reševalec iz vode. To delo opravljam že okoli 16 do 20 let. Delo mi je zelo všeč. Za ta poklic sem se odločil predvsem zato, ker rad pomagam ljudem. Že od svojega začetka reševalstva iz vode pa sem zaposlen v Termah Zreče. Obiskoval sem Srednjo poklicno in strokovno šolo Zreče, ker takrat je bil še takšen zakon, da si lahko imel še katerokoli srednjo šolo, zdaj pa moraš imeti štiriletno srednjo šolo.

2. Kaj vas je pri tem poklicu zanimalo?

Pri tem poklicu me je zanimalo predvsem, kako pomagaš drugim, torej prva pomoč itd., ker s tem lahko pomagaš tudi sebi in svojim bližnjim, če karkoli potrebujejo.

3. Kako dolgo ste se izobraževali za naziv reševalca iz vode?

Mislim, da je bil 40- ali 60-urni tečaj za prvo pomoč, potem pa še 14 dni plavanja.

4. Že celo življenje opravljate ta poklic?

Ne, delal sem ogromno stvari. Bil sem v kovačiji, v Atrasu, profesionalno sem se ukvarjal tudi z glasbo, tudi z elektroniko.

5. Kakšno je delo reševalca?

Delo reševalca je predvsem opazovanje, opozarjanje na nepravilnosti ter reševanje.

6. Se plavalci držijo pravil?

Plavalci se načeloma držijo pravil v bazenu, so pa tudi izjeme. Z nekaterimi se da lepo pogovoriti, do drugih pa je treba uporabiti drugačen pristop, seveda na lep način. Peljemo jih do kopališkega reda, kjer si ga preberejo, kjer je napisan tudi člen, kako se kaznuje, če se ne drži reda oz. opozoril na opozorilnih tablah.

7. Ste že delali z invalidi?

Tudi, vendar direktno ne. Če pride kdo, mu pomagaš, da lahko gre v ali iz vode.

8. Kakšne tečaje je potrebno opraviti za reševalca iz vode?

Prvo pomoč, plavanje, reševanje iz vode. Na začetku je bilo to vsako leto, zdaj pa je na tri leta in zajema - prvo pomoč, reševanje z vode, preverjanje kondicije.

9. Kako preverjate oz. vzdržujete svojo kondicijo?

Plavamo. To je odvisno od vrste licence, ki jo imaš. Je več vrst licenc, in sicer za bazene z vodo do 1,35m, bazeni z vodo od 1,35 naprej in pa za naravna kopališča - morja, reke, jezera. Poznam A1 in A2, ostale ne tako dobro. Torej A1 je plavanje na 100 m v določenem času, in sicer v dveh minutah, potem 15 m plavanja pod vodo in pa reševalne akcije za agonijo (boj s smrtjo), onemogle in pa negibne. Za A2 licenco pa je 200 m z ovirami, torej na sredini 25-metrskega bazena je 5-metrška ovira in plavaš do nje, 5 m pod njo, do konca bazena, se obrneš in to ponoviš osemkrat. Potem moraš 90 sekund plavati na mestu, z rokami zunaj bazena. Potem 25 m pod vodo, s tem da imaš od 15 do 25 m še uteži, ki jih moraš pobrat in z utežmi iti nazaj 4 m v zrak. Potem pa so zopet reševalne akcije, isto kot pri A1.

10. Koliko reševalcev dela v eni smeni?

Odvisno od potrebe. Poleti nas je več, ker je večja površina za nadziranje, pozimi pa eden, s tem da imamo vse pod nadzorom s kamerami, tudi ostale bazene.

11. Je v vaši karieri prišlo kdaj do smrtnih žrtev?

Ne. Enkrat se je eden utapljaj, ampak je bilo vse rešeno. Imel sem pomočnike v bazenu, saj so ga drugi pripeljali ob rob bazena, tako da sem mu jaz samo še nudil prvo pomoč.

12. Kako bi motivirali mlade, da bi se odločili za to delo?

To je zelo težko. Kot reševalec iz vode odgovarjaš tudi za življenje. Kazensko odgovarjaš tudi za smrt, kar pa je posledično lahko zapor. Oseba mora biti za ta poklic vsekakor odgovorna, rada mora biti v stiku z ljudmi in jim pomagati. Pri tem poklicu je nekaj najlepšega, ko nekomu pomagaš in vidiš, da so ljudje za to hvaležni.

13. Je v tem poklicu veliko študentov, ki izvajajo prakso pri vas?

Ne morejo. To je lahko samo pomoč na bazenu, torej lahko samo kot redar opazuje oz. pomaga nam, kot reševalec iz vode pa ni možno imeti prakse, dokler nisi za to usposobljen oz. dokler nisi opravil licence.

14. Katere poškodbe se največkrat pojavijo?

Pri nas je največ kakšna odrgrnina, ureznina, presekanina, ampak še to najbolj zaradi malomarnosti, ker ljudje ne upoštevajo navodil, ki so napisana/narisana, na katera jih mi opozarjamo. Primer je npr. presekana brada, ki se zgodi, da se po trebuhu, z glavo naprej, spuščajo po toboganu, kar je prepovedano. Pojavijo se tudi kakšni piki žuželk. Česa hujšega pa načeloma pri nas ni.

15. Ali uporabljate kaj pripomočkov pri reševanju?

Nam jih na srečo ni treba.

16. Je kdaj potrebno poklicati reševalno vozilo zaradi poškodbe na bazenu?

Ja, tudi to se včasih zgodi. Najprej oceniš, kakšna je poškodba. Če je to kakšen zlom ali kakšna poškodba, ki ni nevarna za življenje, rešilnega vozila ne kličemo. Poklicati ga je potrebno takrat, ko je nevarnost za življenje. Ko se lahko človek sam pelje do zdravstvenega doma ali bolnišnice, je smiselno, da to opravi sam (npr. zlom mezinca na levi nogi), ker nikoli ne veš, če bo ravno ta rešilec, ki bi prišel po tega človeka, potreboval nekdo drugi, ki je življenjsko ogrožen.

3.5.3 INTERVJU Z ZDRAVSTVENIM REŠEVALCEM

Intervju z zdravstvenim reševalcem, g. Dorijanom Zabukovškom je bil opravljen 28. januarja 2015 v Zdravstvenem domu Celje z namenom boljše predstaviti delo zdravstvenega reševalca in reševalnega vozila.

1. Se lahko najprej predstavite in poveste, kje smo trenutno?

Sem Dorijan Zabukovšek, odgovoren zdravstvenik na reševalni postaji Celje, drugače sem magister zdravstvene nege. Delo v urgentni službi že opravljam 10 let. Smo v pisarni zdravstvene postaje, naprej je še dispečerski prostor, ki je srce reševalne postaje. V našo enoto spada še dežurna ambulanta. Naša reševalna služba je sestavljena iz več segmentov, pokrivamo urgenco, nujna reševalna vozila (soport urgenci, skrbijo za stvari, ki so nujne), reševalne prevoze (sanitetne in pa ne nujne prevoze), potem je še dispečarstvo in pa ambulanta. Vseh reševalcev nas je okoli 35, reševalno postajo pa ne predstavljajo samo reševalci, ampak imamo tukaj tudi mehanike ... tako da imamo dosti kadra.

Slika 7: Ogled prostorov na celjski urgenci
(Čepin Tovornik, 28. 1. 2015)

2. Ali vam je vaše delo všeč, bi ga zamenjali, če bi imeli to možnost?

Ne. Ko sem bil otrok sem se že odločil, da bom, ali reševalec ali gasilec, in zdaj sem reševalec in ob enem prostovoljni gasilec. Tako da ne obstaja možnost za menjavo dela.

3. Zakaj ste se odločili za ta poklic oz. delo?

Že moj oče, dedek in babica so bili gasilci, tako da smo vedno živeli v duhu pomoči drugim. To je bil prvi razlog, drugi razlog pa je to, da mi je že od nekdaj bil bližje poklic, kjer se ukvarjajo z ljudmi. Zato sem se tudi odločil, da bom reševalec.

4. Ali lahko opišete vaše izobraževanje.

Končal sem osnovno šolo v Ločah, s srednjo šolo sem nadaljeval na Srednji zdravstveni šoli Maribor, kjer sem nadaljeval tudi s faksom in podiplomskim študijem. Prvo zaposlitev sem dobil na urgenci v Ljubljani. Ampak mi tako veliko mesto ni ugajalo. Potem sem dobil službo tukaj v Celju in hkrati nadaljeval s študijem.

5. Kako bi opisali delo reševalca?

To delo je lepo. Če bi povzel besede mojega prvega mentorja v Celju, ki je rekel, da reševalca označujejo tri stvari: lep, mlad in neumen. Delo reševalca ni samo reševanje, tukaj se poleg medicine ukvarjaš tudi z disciplino, komunikacijo. Najbolj žalostno je, da ljudje vidijo delo reševalca samo kot da le-ti pridejo na mesto

nesreče, poškodovanca oskrbijo, odpeljejo v bolnišnico, potem pa gredo na kavo. Popolnoma nasprotno. Delo reševalca je, da si že zjutraj pripravi vso potrebno opremo, avtomobil ... Že za to porabiš kar nekaj časa. Ko prispeš na mesto intervencije, najprej opraviš medicinski del, potem je treba poskrbeti za transport, tukaj ne smemo pozabiti na težke razmere (nošnja iz visokih nadstropij), ko se vrneš nazaj v bolnišnico, moraš izpolniti veliko dokumentacije. Potem sledi čiščenje opreme, pospravljanje opreme, pripravljanje opreme na drugo intervencijo. Včasih nimamo časa niti za obrok. Reševalec se pa tudi vključuje v druge time.

Slika 8: Intervju z g. Dorijanom Zabukovškom
(Čepin Tovornik, 28. 1. 2015)

6. Ali lahko opišete en primer, ki vam je pri reševanju ostal najbolj v spominu?

Teh je pa kar dosti. Najbolj v spominu mi bo zagotovo ostal primer reševanja dečka, pet let starega, ki se je po nezgodi zakuril. Ko smo dobili klic, je bilo rečeno, da je fant padel v ogenj, mama pa ga je rešila na ta način, da ga je pomohla v sod vode, kar je storila pravilno. Kraj je bil zelo oddaljen. Ko smo prišli na kraj dogodka je bil fant res hudo opečen. Imel je opekline 2. in 3. stopnje.

Pri reševanju smo morali klicati tudi helikopter. Fant je bil po naši oskrbi odpeljan v UKC Ljubljana. Fant je prišel čez pol leta sem, se nam pokazat, zraven je pa prinesel tudi sporočilce in na njem napisano: »Najlepša vam hvala za moje življenje.« Še zdaj se mi naježi koža. Tako vidiš, da si se pravzaprav odločil za pravi poklic, to je delo, ko se ti trenutki vračajo, in ni denarja, ki bi to poplačal. Fant je zdaj celo v isti šoli kot moja hčer, se poznamo osebno. Fant živi svoje življenje, se normalno giblje, čeprav smo mislili, da ne bo niti preživel. To je stvar, ki mi je res ostala v dobrem spominu. Seveda so pa tukaj še žalostni primeri. Moja prva množična nesreča je bil trk vlaka in avtobusa v Šempetru, ki mi bo ostala do konca življenja v podzavesti. Drugače so pa tukaj tudi veseli primeri, razna rojstva.

7. Kako bi motivirali mlade za ta poklic?

Mladi se za ta poklic zelo pogosto odločajo. Vlog za delo reševalca imamo ogromno, je pa res, da se morajo mladi sami zavedati, kaj morajo narediti, da bodo tukaj uspeli. Prvo kot prvo je tukaj edukacija, da se učijo. Druga stvar je, da imajo lep odnos do pacienta. Da se zavedajo, da smo mi tukaj zaradi pacientov in ne pacienti zaradi nas. Morajo biti timski ljudje, da se vključujejo v tim, pravzaprav morajo biti takšni kot medicinska sestra. Morajo se pa zavedati, da je to delo na terenu, morajo biti pripravljeni delati pod težjimi pogoji dela.

8. Kakšne pripomočke pa pri svojem delu uporabljate?

Prva stvar mora biti zagotovo dobra zaščitna oprema, odvisno je od vsake intervencije. Brez reševalnega vozila ne moremo. Nato so tukaj še kovčki za reanimacijo, monitor za EKG.

9. Do kakšnih intervencij pa pride najpogosteje?

Najbolj pogosta so bolezenska stanja - 70%. Tukaj so najbolj pogosti srčni zastoji, možganske kapi, veliko je tudi sladkornih bolezni. In pa tudi bolezni dihal, kot so pljučni edemi, zelo veliko imamo tudi astmatičnih napadov. Prometne nesreče zasedajo komaj 10%.

3.5.4 INTERVJU S POTAPLJAČEM

Intervju z inštruktorjem potapljanja, g. Alešem Špesom, je bil opravljen 12. februarja 2015 na Srednji zdravstveni šoli Celje, z namenom, da bi predstavil delo potapljača, izobraževanje za to delo in druge zanimivosti.

1. Ali se lahko za začetek predstavite?

Sem Aleš Špes in sem inštruktor potapljanja, poleg tega sem pa tudi član Podvodne reševalne službe Slovenije. Ko so nesreče povezane z utopitvami ali ljudje pobegnejo od doma in se utopijo, pri naravnih nesrečah, prometnih nesrečah, torej vse, kar se dogaja pod vodo, je zraven vpletena Podvoda reševalna enota Slovenije.

Pri človeku je žalostno, da človeški možgani lahko brez kisika zdržijo približno štiri minute, torej po štirih minutah je še velika verjetnost, da bo rešen človek iz vode še normalno funkcioniral. Po štirih minutah ta verjetnost zelo hitro pada. Poznamo primer, kjer se je dekle v ZDA utopilo, imelo je pa to srečo, da je bila zima in je padla v ledeno vodo ter so jo po približno 30-minutnem oživljanju rešili. Imela je srečo, ker je bila voda ledena, saj se v ledeni vodi potrebe metabolizma drastično zmanjšajo in telo rabi le nekaj srčnih utripov na minuto. Torej, mi imamo časa štiri minute, da rešimo utopljenca, kar je pa dejansko nemogoče. Ker se potapljači v štirih minutah nimamo časa niti obleči. Za razliko od drugih reševalcev smo reševalci tisti, ki pobiramo trupla, zato smo tudi manj cenjeni in je naše delo v naši državi zelo slabo financirano. Vsaka enota dobi vsakih par let 6000 evrov, to je pa tako malo, da še reševalcem ne moremo kupiti opreme. Torej rešujemo s svojo privatno opremo, ki jo kupimo sami in na žalost tudi v svojem privatnem času.

Slika 9: Intervju z g. Alešem Špesom
(Čepin Tovornik, 12. 2. 2015)

2. Kakšna pa je oprema?

Ta oprema je zelo draga. Prilagojena je na vse vremenske okoliščine. Ko greš delat tečaj, si v poletnem morju, oblečen si v kopalke, inštruktor pa ti da obleko s kratkimi rokavi. Po navadi je pa največ nesreč v zimskem času, ko je cesta spolzka in se avti zvrnejo v vodo, potoke ... Takrat ima voda 2 stopinji. Torej imamo profesionalno opremo za potapljanje. Prvi najbolj pomemben element je potapljaška obleka. Obstajata dve vrsti oblek: obleka iz neoprena, v katero pride voda in se telo zmoči. To je šok za telo, vendar ta voda v obleki obmiruje in se

ogreje na telesno temperaturo. Druga vrsta so pa suhe obleke, te obleke so nepremočljive, kamor voda ne pride, pod to obleko pa lahko oblečemo, kar želimo. Naslednja stvar je avtonomna potapljaška oprema: sestavljena je iz jeklenke, tlak se mora znižati, torej rabimo regulator, naslednji element je potapljaška maska, plavuti, podvodne svetilke.

3. Kako se pridobiva znanje?

Znanje se pridobiva na začetku na začetnem nivoju. Na začetnem nivoju narediš začetni potapljaški tečaj, ki ti omogoča, da se spustiš v globino 18 metrov v spremstvu potapljača, ki ima več izkušenj kot ti. Cilj vsakega potapljača naj bi bil, da naredi nadaljevalni tečaj, kjer se usposobiš za malo težje razmere. Torej za slabšo vidljivost, potope ponoči, spust v globino do 40 metrov in potapljaš se lahko brez spremljevalca.

4. Kdo vas lahko aktivira?

Nas lahko aktivira samo številka 112. Ko pride do nesreče, se na klicnem centru odločijo, kam bodo poklicali. V ekipi moramo biti najmanj trije. Ko pridemo na kraj dogodka, je najbolje, da je tam nekdo, ki je vse videl. Problem je, ker imajo vode vedno tok in se lahko predmeti premaknejo za 10 metrov. Ker je vidljivost majhna, se vse, kar se išče, išče z rokami. Celjani smo usposobljeni za iskanje v umazanih vodah, Primorci pa bolj za iskanje v razburkanih vodah. Slovenska potapljaška zveza ima tudi svojega psihologa, ker imajo nekateri potapljači travme. Jaz osebno jih nimam, ker uporabljam način, da ko mrtvega človeka najdem, ga nikoli ne pogledam v oči. Trupla, ki jih najdemo, so vedno v obupnem stanju, saj se proces razkrajanja začne že zelo hitro. Zadeva zelo smrdi, zato hodimo iz vode čisto na drugi strani.

5. Najhujši primer, ki se vam je zgodil pri reševanju.

Najhuje je reševati prijatelja ali znanca, na srečo jaz te izkušnje nisem imel in upam, da je tudi nikoli ne bom imel. Primer, ki se je zgodil pred nekaj leti, je bila vaša bivša dijakinja, 23 let stara medicinska sestra. Bila je zima in peljala se je domov in z avtom zapeljala v zelo ozek potok. Potok, ki je bil normalno globok 20 cm, je bil takrat globok okoli dva metra, prav toliko, da je vanj padel avto, le streha od avtomobila se je videla ven. Avto je imel električna stekla. Punca je imela toliko časa, da je še poklicala domov. Do doma je bilo približno 100 m, poklicala je še strica, ki se je oglasil. Rekla je, da je padla v vodo, sama je bila v takšni paniki, da ni znala povedati in čez par sekund je bilo zgodbe konec. Voda je zalila avto, stekla zaradi električnih stikal ni mogla več odpreti. Stekla na avtu pa ni mogla razbiti. Če boste kdaj voznice, imejte v avtomobilu tudi kovinsko kladivo. Dobrih zgodb pa na žalost ni, dobra zgodba je na primer Blanca, kjer se je žena rešila. Dobra zgodba

vsega tega je, da so se začele deliti zloženke in tudi ljudi se je začelo bolj obveščati o tem. Od takrat se je spremenila tudi zakonodaja.

Slika 10: Reševanje umrlega iz vode
(Špes, 6. 3. 2015)

3.5.5 INTERVJU Z JAMARJEM

Intervju z g. Walterjem Zakrajškom je bil opravljen 21. februarja 2015 v Kozini, z namenom, da nam približa delo jamarja.

1. Se lahko za začetek predstavite.

Sem Walter Zakrajšek, vodja jamarske reševalne službe od leta 2014. Od leta 2002 sem pa bil operativni jamarski reševalec, z jamarskim reševanjem sem se pa začel ukvarjati leta 1996, v jame pa začel hoditi leta 1990.

2. Zakaj ste se pa odločili za ta poklic oz. delo?

Bilo mi je zelo zanimivo, raziskuješ nekaj, kar je zelo neraziskano in velika možnost je, da, kamor ti prideš, ne bo nikoli nihče več.

3. Lahko opišete vaše izobraževanje.

To ni poklic, ampak šport, to vse delamo v našem prostem času. Nekako moraš nabirati kondicijo zato pozimi turna smuka, poleti pa hoja v hribe, tek, kolo. Reševalci moramo biti kar v dobri kondiciji, v povprečju za jamarstvo namenim 4 mesece na leto.

Za jamarja reševalca moraš biti najprej član nekega jamarskega društva. Tam moraš opraviti prvo stopnjo, torej moraš biti jamar pripravnik, potem na nivoju jamarske zveze opraviti izpit in dobiti naziv jamar, v skladu z zakonodajo dobiš naziv samostojno vdiranje v jame, s tem dobiš pooblastilo, drugače v jamo sam ne moreš iti. Lepo je tudi, če hodiš veliko po jamah, da nabiraš kilometrino in da vidiš veliko različnih jam, nato se odločiš za jamarsko reševanje, opraviš prvi izpit za jamarskega reševalca pripravnika, potem hodiš najmanj eno leto na vaje in tudi v kakšne bolj zahtevne jame. Če opraviš izpit uspešno moraš biti dve leti jamarski reševalec in aktivno hoditi na vaje in sodelovati na usposabljanjih. Potem se odločiš za naslednjo stopnjo-vodja skupine. Opraviš izpit, potem si spet za nekaj časa voditelj jame. Naslednja stopnja je pa inštruktor jamarskega reševanja. Trenutno nas je 8. To je najvišja stopnja izobrazbe.

4. Kako pogosto pa imate vaje?

Letos bodo tri, vse tri so v jami. Ena je slovenska, ena specialna s potapljači, ena je pa mednarodna, ko povabimo jamarje iz Bosne, Srbije in Italije, da se bolje spoznamo med seboj in preizkusimo druge načine dela. Tako, da znamo tudi v primeru intervencije vse različne načine reševanja.

5. Koliko je primerov poškodb v jami?

Med reševalci jih skoraj da ni. Zato ker že prej poskrbimo za preventivo. Ker smo sami že dovolj pazljivi, zato smo se pa tudi odločili za ta šport. Vse je v opremljanju jam, kako narediti poti, napeljati vrvi ... Ponesrečijo se pa najpogosteje gobarji, lovci, sprehajalci, gozdarji, ki čisto po nesreči zdrsnejo v jamo. Po vojni v Sloveniji je bilo veliko pribežnikov, tedaj je bilo tudi veliko nesreč, ker niso poznali terena in so padli v jamo. Že samo poškodba roke je lahko zapletena. Leta nazaj smo imeli zlom stegenice, kjer so bila obvezna nosila. Leta 2011 smo imeli v prvih štirih mesecih štiri nesreče, eno tudi smrtno.

6. Kateri primer pa je bil najtežji?

Najtežji primer je bil leta 1991 na Kaninu. Samo reševanje je trajalo 7 dni. Ampak je poškodovanec prišel skoraj sam ven. Z bratom sva bila pri nesreči, kjer je imel ponesrečenec odprt zlom gležnja in dobil je plastičen mavec po navodilih zdravnika, ki je bil zunaj. Veliko se mu je pomagalo, veliko je pa naredil tudi sam. Imel je zlom stopalnice in močan udarec v brado. Poškodovanec je iz jame prišel po kolenih na našo srečo skoraj sam.

7. Kako pa sodelujete z ostalimi ekipami?

Če pride do nesreče v jami, pokličemo 112. Na centru za obveščanje je odrejen postopek, pri katerem se ugotovijo podatki, ki so pomembni tudi za nas reševalce. Potem operater centa pokliče ali na zdravstveno postajo ali pa vodjo jamarske

reševalne. Če je nesreča huda, aktiviramo tudi druge službe npr. tabornike, ki nam postavijo šotore, da imamo na voljo tudi prenočišče. Sama komunikacija v jami pa poteka po žici. Zunaj je štab, kjer se vodi celotna reševalna akcija z ostalimi službami. Pot od štaba do baze pa je: baza je v jami, od tam sporočajo vse dogajanje v jami, kdo vstopa in kdo izkopa iz nje. Vsi pogovori se pa morajo obvezno beležiti.

8. Kakšno opremo uporabljate pri delu?

Na začetku mora vsak jamar kupiti svojo opremo, ki jo lahko uporablja zelo dolgo. Operativni reševalci pa dobimo vsak svojo opremo iz jamarske zveze, ki je zakonsko časovno omejena.

Slika 11: Intervju z g. Walterjem Zakrajškom
(Čepin Tovornik, 21. 2. 2015)

3.5.6 INTERVJU Z INŠTRUKTORJEM

Intervju z g. Francem Malečkarjem je bil opravljen 21. februarja 2015 v Kozini z namenom boljše predstaviti hobi jamarstvo.

1. Se lahko za začetek predstavite.

Sem Franc Malečkar, drugače sem že 20 let zaposlen kot inštruktor v centu šolskih in obšolskih dejavnostih. Imamo tedenski program in organiziramo naravoslovne dneve. Z jamarstvom se pa drugače ukvarjam že 45 let. Sem član Jamarskega društva Koper.

2. Zakaj ste se odločili za to delo?

Za delo učitelja sem se odločil, ker sem videl za to delo razpis, prej sem pa delal v muzeju, torej sem bil že prej v pedagoški dejavnosti. Za jamarja sem se pa odločil čisto naključno. V šolo so prišli jamarji na predstavitev tega hobija, vprašali so, če bi šel kdo z njimi v jamo. Jamarstvo je psihofizični hobi, moraš biti ves čas v fizični kondiciji. Jamarstvo je šport, kjer ni agresije, in vedno je prisoten čar nekega odkrivanja.

3. Kaj vam je pri vaši športni karieri ostalo najbolj v spominu?

Vedno ti ostane tisto skrajno dobro in tisto skrajno slabo. Skrajno dobro so na primer nesreče, sam sem videl prijatelja, ki je pred mano utonil v Novi Gvineji. Skrajno dobro pa na primer neka nova odkritja. Čar vsega je odkrivanje.

Slika 12: Skupinska fotografija z g. Francem Malečkarjem
(Čepin Tovornik, 21. 2. 2015)

3.5.7 INTERVJU Z GASILCEM

Intervju z gasilcem, g. Martinom Cmokom je bil opravljen 27. februarja 2015 v prostorih Srednje zdravstvene šole Celje z namenom bolje predstaviti delo prostovoljnega gasilca.

1. Ali se lahko za začetek predstavite?

Sem Martin Cmok, star 48 let. Po poklicu sem metalurški tehnik, zaposlen v Cinkarni Celje kot vzdrževalec. Stanujem v bližini Slivniškega jezera, točneje v vasi Tratna ob Voglajni. Poročen, z ženo imava eno hčer in enega sina, od lanske jeseni sem že dedek, imamo vnukinjo. Doma imam kmetijo, zraven kmetije še srednje velik vinograd. Bil sem 19 let predsednik Čebelarskega društva Slivnice. 12 let sem predsednik vinogradnikov Sveti Urban. 8 let sem bil poveljnik PGD Slivnica, 5 let podpoveljnik GZ Šentjur. Sedaj sem že 12 let poveljnik GZ Šentjur. Sem podpredsednik KS Slivnica, sodelujem v štabu civilne zaščite in sodelujem pri vodenju največjih intervencij v Sloveniji. Drugače delam še na raznih drugih področij, npr. sem gasilec, predavatelj, sodnik. Sem prejemnik raznih odlikovanj, priznanj tako v Sloveniji kot tudi na Hrvaškem. Dobro sodelujem z raznimi društvi, ki so aktivne prostovoljno.

2. Kako dolgo že opravljate delo prostovoljnega gasilca?

Prostovoljno delo opravljam že vse od leta 1979 kot mladinec, ko sem začel zahajati v gasilske vrste. Vse do 18. leta si mladinec ali pripravnik, zatem se začneš izobraževati za čine in specialnosti. Že kot mlad fant sem se zavedal, da je potrebno pomagati, ko je človek v stiski. Tega sem se hitro zavedal, zato sem svoje poslanstvo nadaljeval do danes in ga mislim še naprej.

3. Ali vam je delo všeč, bi se, če bi imeli možnost, odločili za kaj drugega?

Če v nekaj stavkih opišem svoje prostovoljno delo na različnih področij, ki so razvidne iz prvega vprašanja, kje vse sem vpleten, se ne bi odločil za nobeno drugo stvar. Prostovoljno delo mi je zelo všeč, z razlogom, da pomagaš drugim, da se družimo, izmenjavamo svoje mnenje, znanje in na koncu, da te spoštujejo ljudje, tisti, katerim si pomagal ob kakšni nesreči, požaru, poplavi, plazovih ali še kako drugače. Največje zadovoljstvo je tisto, ko te vsi poznajo in spoštujejo, od najmlajših in najstarejših.

4. Kaj vas je navdušilo za to delo?

Za prostovoljno delo pri gasilcih me je navdušil že pokojni stric, ki me je vedno vzel zraven na veselice, da sem lahko prelagal zaboje s pijačo, točil vino in ob koncu tudi pospravljal. Najbolj v spominu so mi ostali okusni čevapčiči. V kasnejših letih sem to dejavnost vzel resno, začel voziti gasilsko vozilo, hoditi gasit požare in se udeleževal izobraževanj.

5. Kako poteka izobraževanje za prostovoljnega gasilca?

Izobraževanje za prostovoljnega gasilca je zelo dolgo in precej zahtevno. Če opišem samo en osnovni primer: začetni tečaj se začne v matičnem društvu, pod določenimi pogoji, pridobljenimi od strani gasilske zveze svoje občine. Določi se jim predevateljski kader ter inštruktorji. To poteka okoli 87 ur. Drugi del tečaja čez eno leto razpiše GZ matične občine in izvede nadaljevalni tečaj z okoli 87 urami. Po uspešno končanem teoretičnem in praktičnem delu se opravijo zaključni testi z okoli 120 - 150 vprašanj. Ko vsi uspešno opravijo testiranje, dobijo naziv GASILEC. Po tem tečaju, se lahko začneš izobraževati za razne specialnosti na Igu ali Pekrah. Po dveh letih tega čina ga lahko poveljnik prijavi na predhoden razpis GZ matične občine na tečaj višjega ranga.

6. Do kakšnih intervencij prihaja najpogosteje?

Na intervencijah najpogosteje prihaja do uničenja določene opreme glede na vrsto intervencij. Pri požarih so čisto druge poškodbe opreme kot pri poplavah. Tudi požarov poznamo veliko vrst od gozdnih, stanovanjskih, gospodarskih, na vozilih, železnici. Potem poznamo še notranje in zunanje položaje. Pri notranjih je največ poškodovanih cevi, zaščitnih oblek, čelad, rokavic, škornjev. Pri zunanji opremi pa so poškodbe na ceveh ali črpalkah. Imamo tudi poškodbe gasilskih vozil zaradi slokih in preozkih cest, nepoznavanja terena, vremenskih razmer itd.

7. Ali prihaja tudi do smrtnih žrtev?

Pri nas v širšem kraju ne pomnimo žrtev pri gasilcih. Poznamo razne lažje in težje poškodbe. Poznamo primere, da se nam je nekdo od gledalcev ob poplavi utonil. Drugače samo pogledjmo v svet, koliko je smrtnih žrtev pri gasilcih ali drugih reševalcih, ki pomagamo ljudem v stiski. Primeri: Na Hrvaškem zgoreli gasilci na otoku, v Ameriki porušena dva nebotičnika z okoli 350 mrtvih gasilcev, in še bi lahko našteval.

8. Nam lahko zaupate primer intervencije, ki vam je ostala najbolj v spominu?

Intervencija, ki mi je ostala doslej najbolj v spominu, je bila ena najbolj zahtevnih v 60-letni zgodovini GZ Šentjur, in sicer požar na Bohorju. Bilo je spomladi leta 2009. Zagorel je del gozda okoli 30 ha, od približno 4500 ha, kakor je velik Bohor in v celoti poraščen z gozdom. Gorelo je na nedostopnem terenu, komaj smo se prebijali in krotili požar. Ampak potrebno je bilo opraviti ogled, v katero smer se širi požar. To nalogo sem moral opraviti, in kaj se je zgodilo: veter je spremenil smer, preusmeril širjenje požara in plameni so bruhnili po tleh ter direktno vame. Ne preostane ti nič drugega, kakor da moraš zbežati. Nato je sledil komentar gasilcev: »Nobeden divji prašič ne teče tako hitro, kot je bežal poveljnik Martin skozi grmovje, da je rešil svoje življenje.«

9. S katerimi službami najpogosteje sodelujete?

Gasilci najpogosteje sodelujemo na intervencijah ali tudi na družbenih prireditvah s policisti in NMP. To je najpogostejše sodelovanje. Skoraj ni nobene intervencije, da ne bi potrebovali tudi njihove pomoči. Drugače sodelujemo tudi s poklicnimi gasilci, kinologi, gozdarji, lovci. Gozdarji in lovci so nam v veliko pomoč pri večjih gozdnih požarih, iskalnih akcijah težko dostopnih terenih, prav tako alpinisti, skavti itd.

10. Kakšni so pripomočki, oprema pri vašem delu?

Pripomočki in oprema pri mojem delu so čisto odvisni od intervencije. Če so poplave tudi ribiški škornji, lažja zaščitna obleka ter vodenje s štaba. Ob velikih ali katastrofalnih požarih imamo v terenskem vozilu vso pripadajočo zaščitno opremo od oblek, škornjev, čelad, pasov, vrvi, rokavic, podkape, izolirni dihalni aparat, gasilni aparati, termo kamero, razna pokrivala ter nazadnje še torbico s pisali, beležko, radijsko ročno postajo da lahko komuniciramo med gasilci in beležimo razne podatke.

11. Ste tudi prostovoljec leta 2012, kakšni so bili občutki, ko so vas poimenovali za najprostovoljca leta 2012?

Najprej me je GZ Šentjur predlagalo za prostovoljca leta občine Šentjur, tu sem dobil z veliko prednostjo v svoji konkurenci, že tu sem doživel rahel šok, da lahko kot prostovoljec dobim naziv občine najprostovoljec. Zatem so me punce vprašale, če me lahko prijavijo na državni razpis, ampak sem se nasmehnil in dejal, da je nesmiselno ter da bodo imele preveliko dela. Toda dekleta so se odločila in šla s korakom naprej ter me prijavile. Nekega dne sem dobil klic iz kabineta predsednika države, če se bom udeležil na Brdu pri Kranju razglasitve najprostovoljca v raznih kategorijah. In ko je dan napočil, nas je šlo na prireditev 5. Kulturni program in pričetek podeljevanja. Najprej predstavitev vsakega posameznika, zatem rokovanje s Pahorjem, ki je podeljeval priznanja. In preidemo na zadnjo skupino nad 35 let. Na začetku branja so mi punce rekle, naj si uredim srajco, saj sem na vrsti, ker sem edini nad 35 let. Jaz se sladko nasmejem in dodam, da »kozjanci« nimamo kaj iskati, zatem še enkrat sledi opozorilo, naj to storim. Začne se podelitev za najprostovoljca nad 35 let. Povedali so, da prostovoljec prihaja iz občine Šentjur in to je Martin Cmok. Najprej za nekaj sekund šok, nisem mogel verjeti, da je to res. Ampak bilo je resnično, prevzeti od predsednika darilo, se slikati, rokovati, to je bilo takrat nepozabno in nikoli več tega ne bom doživel.

12. Kako bi mlade motivirali za poklic gasilca?

Mlade je treba motivirati že od mladih let. Treba jih je povabiti v gasilski dom, pokazati vozilo, opremo in jih popeljati z vključenimi sirenami, lučmi, zapeljati na kakšen sladoled. Ko odraščajo, jih poskušati pridobiti v gasilske vrste pionirjev, mladincev, udeleževati se raznih tekmovanj, organizirati športne igre, popeljati jih v razne tabore, da se družijo, tekmujejo med sabo in izmenjajo že svoja spoznanja o gasilcih.

Slika 13: Po končanem intervjuju z g. Martinom Čmokom
(Čepin Tovornik, 27. 2. 2015)

3.6 TERENSKO DELO

Za podkrepitev raziskovalne naloge sva bili tudi na terenu.

3.6.1 OGLED URGENCE CELJE

28. januarja 2015 sva se z gospodom Petrom Čepinom Tovornikom odpravili na celjsko urgenco. Sprejel naju je vodja reševalcev g. Dorijan Zabukovšek, s katerim sva na začetku naredile intervju. Potem nama je razkazal prostore celjske urgence. Ustavili sva se tudi v »srcu« reševalne postaje, kjer so nama reševalci podrobneje razložili, kakšne vrste reševanj poznamo, razložili so nama, na kakšne vrste delimo klice, ki prispejo na reševalno postajo, in kako usmerjajo reševalna vozila.

Slika 14: Srce reševalne postaje
(Čepin Tovornik, 28. 1. 2015)

Nato nama je reševalec razkazal vse vrste reševalnih vozil, nama predstavil opremo vozil in kako ta oprema deluje.

Slika 15: Predstavitev opreme reševalnega avtomobila
(Čepin Tovornik, 28. 1. 2015)

Na koncu sva si prislužili še krajšo vožnjo z reševalnim vozilom.

Slika 16: Skupinska fotografija v reševalnem vozilu
(Čepin Tovornik, 28. 1. 2015)

3.6.2 OGLED VOJAŠKEGA REŠEVALNEGA AVTOMOBILA

13. februarja 2015, ko je na Srednji zdravstveni šoli Celje potekal informativni dan, so kot vsako leto pred našo šolo bili vojaki, ki predstavijo vojaški reševalni avtomobil bodočim dijakom naše šole. Ogledali sva si ga tudi sami.

Vojaka reševalca sta nama razložila potek reševanja, pokazala sestavo reševalnega avtomobila, predstavila izobraževanje in nama na splošno opisala delo vojaka reševalca.

Slika 17: Skupinska slika z vojaki
(Čepin Tovornik, 13. 2. 2015)

3.6.3 OGLED JAME DIMNICA

V soboto 21. februarja 2015 smo se odpravili v Kozino v jamo Dimnico. Najprej smo so se v bližnjem baru dobili z vsemi jamarji in jamarji reševalci. Nato smo si šli skupaj ogledat stik kraškega in normalnega površja.

Slika 18: Ogled stika normalnega in kraškega površja
(Čepin Tovornik, 21. 2. 2015)

Ogledali smo si tudi Slivarsko cerkev, kjer so med drugo svetovno vojno nastale freske, ki so obraz več desetletnega preganjanja Slovencev, ki ga je izvajala fašistična oblast.

Potem je končno sledil ogled jame Dimnice. Pred jamo smo se še srečali z ekipo RTV Slovenija, ki je prav ta dan snemala prispevek o jami Dimnica. Vsi skupaj smo se preoblekli v delovne obleke, na glavo nadeli čelado in polni radovednosti odkorakali v jamo.

Slika 19: Posvet pred vhodom v jamo Dimnico
(Čepin Tovornik, 21. 2. 2015)

Najprej smo si ogledali rastje v jami, potem živali, ki bivajo v jami, zmerili smo tudi temperature na različnih koncih.

Slika 20: Začetek raziskovanja pred jamo Dimnica
(Čepin Tovornik, 21. 2. 2015)

Nato smo si ogledali še vse dvorane v jami Dimnica in si pogledali njihove znamenitosti.

Slika 21: Ogled ene izmed dvoran
(Čepin Tovornik, 21. 2. 2015)

Ko smo se srečali z reševalci, ki so, medtem ko smo si mi ogledovali dvorane, pripravljali vse potrebno za reševalno vajo. Pogostili so nas s čajem in čokoladicami. Ko smo se okrepčali, smo začeli z vajo, tokrat smo na srečo reševali našega profesorja. Vaja je bila končana v dobre pol ure, ponavadi traja reševanje lahko več ur. Nato smo še izvedli nekaj dejavnosti, pri katerih sva sodelovali tudi midve (plezanje, vzpenjanje, spuščanje). Nato smo vse pospravili in si še malo ogledali jamo.

Slika 22: Ogled reševalne vaje v jami Dimnica
(Čepin Tovornik, 21. 2. 2015)

Po končanih aktivnostih in dobrih šestih urah v jami smo se odpravili na površje, kjer smo se znova preoblekli v lastne obleke in se počasi odpravili do bližnje picerije, kjer sva opravili tudi dva intervjuja.

Slika 23: Skupinska fotografija v jami Dimnica
(Čepin Tovornik, 21. 2. 2015)

3.7 PRIMERJAVA REZULTATOV IN RAZPRAVA

Reševalci so v današnjem, nepredvidljivem, času zelo pomembni, saj vedno dajo pozitiven prispevek posamezniku in družbi. Naloga se nanaša na delo reševalcev v različnih okoljih.

Preden sva začeli raziskovati, sva si postavili štiri hipoteze. Ko sva zaključili z obdelavo podatkov iz raziskave, sva začeli primerjavo podatkov s hipotezami, da bi potrdili ali ovrgli najine domneve in tako prišli do ugotovitev.

V raziskavi je sodelovalo 341 anketirancev, ki so reševalci v različnih okoljih. Rezultati so pokazali, da kar 78% anketiranih reševalcev delo opravlja prostovoljno, ostalih 22% pa poklicno.

48% anketirancev ima srednješolsko izobrazbo, 19% jih ima visokošolsko, 17% višješolsko, 15% univerzitetno in 1% osnovnošolsko izobrazbo. Na vprašanje, koliko let že opravljajo delo reševalca, jih je največ odgovorilo z več kot 30 let (20%), najmanj pa od 26 do 30 let (7%).

Na srednji zdravstveni šoli se je izobraževalo 23% vseh anketiranih reševalcev, 19% se jih je izobraževalo na gimnaziji, večina pa jih je obiskovalo druge srednje šole (57%). **Prva hipoteza**, ki se glasi, da se je več kot petina vseh anketiranih reševalcev izobraževala na srednji zdravstveni šoli, je **potrjena**.

Druga hipoteza se glasi, da je več kot polovica vseh anketiranih reševalcev na leto približno dvakrat v bolniškem staležu, **ni potrjena**, saj jih je tako odgovorilo samo 2%, v 86% pa, da nikoli niso v bolniškem staležu zaradi reševanja.

Najpogosteje (31%) se anketirani reševalci pri reševanju zelo redko srečujejo s smrtnimi žrtvami, 26% pogosto, 17% redko, 21% pa se z žrtvami ne srečuje nikoli. Najpogosteje se s smrtnimi žrtvami srečujejo zdravstveni reševalci, sledijo pa podvodni reševalci.

Vaje za izboljšanje oz. dograditev svojega znanja s področja reševanja imajo reševalci najpogosteje (26%) trikrat letno. Med njimi prevladujejo podvodni reševalci v 46%. Pod drugo pa so anketirani napisali, da imajo več kot štirikrat letno vaje.

Da je povezanost v kolektivu dobra, se strinja 47% in popolnoma strinja 35% vseh reševalcev, skupaj torej 82% anketiranih, zato je **tretja hipoteza**, ki se glasi, da se več kot polovica vseh anketiranih strinja oz. popolnoma strinja, da je njihova povezanost v kolektivu dobra, **potrjena**.

Da se anketirani z nadrejenimi lahko pogovarjajo brez zadržkov, se popolnoma strinja 46% vseh reševalcev, 20% pa se jih strinja. Med njimi v 89% prevladujejo gorski reševalci in oba jamarja. S tem pa se ne strinja 7% anketiranih.

Kar 45% vseh anketiranih se popolnoma strinja, da njihov nadrejeni razume njihove težave, 33% se jih strinja. S tem pa se ne strinja oz. popolnoma ne strinja 9% vseh anketiranih.

Da je nadrejeni demokratični vodja, se popolnoma strinja 35% vseh anketiranih, 31% se jih strinja, s tem pa se ne strinja 11% vseh anketiranih.

Da je motivacija nadrejenega za delo visoka, se strinja 31% in popolnoma strinja 42% vseh anketiranih, med njimi prevladujejo gorski reševalci. S tem pa se ne strinja oz. sploh ne strinja 11% anketiranih.

Da se nadrejeni trudi za visoko motivacijo zaposlenih (reševalcev), se popolnoma strinja 43% vseh anketiranih, 32% pa se jih strinja. Med njimi prevladujejo gorski reševalci. S tem pa se ne strinja oz. popolnoma ne strinja 9% anketiranih reševalcev.

Da se nadrejeni trudi za dobro povezanost med zaposlenimi reševalci se popolnoma strinja 48% vseh anketiranih, 36% pa se jih strinja. Med njimi prevladujejo podvodni reševalci in oba jamarja. S tem pa se ne strinja oz. sploh ne strinja 12% anketiranih.

Prav tako se večina strinja, da je delo v kolektivu enakomerno porazdeljeno. Najpogosteje tako mislijo podvodni reševalci in oba jamarja.

Na uvajanje sprememb v zavodu (delujočem okolju) gleda pozitivno 78% vseh anketiranih, največ je takih med gorskimi reševalci. 9% pa nove spremembe v delujočem okolju niso všeč.

Da so zaposleni v kolektivu (timu) optimistični do dela, se popolnoma strinja 41% vseh anketiranih, 37% se jih strinja, največ med gorskimi reševalci in oba jamarja. S tem pa se ne strinja 8% oz. sploh ne strinja 2% anketiranih.

Več kot 80% vseh anketiranih se strinja oz. popolnoma strinja, da je delo, ki ga opravljajo, zelo naporno. S tem se ne strinja samo 3% anketiranih.

Prav tako 72% vseh anketiranih meni, da je delo, ki ga opravljajo, zelo stresno. Raziskava (Duh, Selimović, 2010, str. 20) je pokazala, da je na lestvici od 0 (pomeni, da ne občutijo stresa) do 5 (občutijo močan stres), najpogostejša (38%) obkrožena številka 3, 4 so obkrožili v 19% in 5 v 31%. Nobeden od zdravstvenih reševalcev pa ni obkrožil številke 0. Prav tako so v naši raziskavi zdravstveni reševalci v 82% ocenili, da se strinjajo oz. popolnoma strinjajo, da je njihovo delo stresno. Druga raziskava (Javernik, 2012, str. 34) je prav tako pokazala, da se 43% anketiranih zdravstvenih reševalcev pogosto srečuje s stresom na delovnem mestu, 46% pa občasno.

85% anketiranih bi ponovno izbrali isti poklic oz. delo, če bi imeli možnost ponovne izbire. Med njimi prevladujejo gorski reševalci.

Prav tako se večina anketiranih reševalcev strinja, da je delo, ki ga opravljajo, zelo pomembno in ga zato tudi zelo cenijo.

Več kot 80% anketiranih ocenjuje, da opravljanje dela reševalca vpliva na njihovo varnost, najpogosteje tako mislijo gorski reševalci. Več kot polovica jih tudi meni, da je njihova varnost pri opravljanju dela zaradi krize ogrožena.

Da negativne dogodke, ki se zgodijo pri delu, prenašajo na družinske člane, se strinja oz. popolnoma strinja 12% anketiranih. **Četrta hipoteza** se glasi, da več kot polovica anketiranih reševalcev meni, da negativne dogodke, ki se zgodijo pri opravljanju dela, ne prenaša na domače. S tem se strinja 67% anketiranih, zato je hipoteza **potrjena**.

Kar 78% anketiranih se strinja oz. popolnoma strinja, da je bilo teoretično in praktično usposabljanje za sedanje delo dobro izpeljano. Najpogosteje tako menijo anketirani gorski reševalci, sledijo pa gasilci.

64% anketiranih meni, da so v času šolanja (izobraževanja, tečaja) pridobili dovolj praktičnega znanja za opravljanje dela. 15% se jih s tem ne strinja, 12% pa jih je neodločenih.

67% anketiranih je pred nastopom sedanjega dela že imelo nekaj praktičnih izkušenj, največ takšnih je med gasilci.

Da so se pričakovanja anketiranih pred opravljanjem sedanjega dela v celoti uresničila, se strinja 47% oz. popolnoma strinja 23% vseh anketiranih. Med njimi najpogosteje tako mislijo podvodni reševalci.

65% vseh anketiranih je imelo pred opravljanjem sedanjega dela reševalca dovolj informacij o tem delu.

Da bi bilo potrebno poostriti nadzor nad delom reševalcev, se strinja oz. popolnoma strinja 28% vseh anketiranih, med njimi 37% zdravstvenih reševalcev, 29% pa jih je neodločenih.

72% vseh anketiranih bi želelo svoje izkušnje pokazati oz. posredovati širši javnosti, največ takšnih je med podvodnimi reševalci.

77% vseh anketiranih bi si želelo več skupnih vaj z reševalci iz drugih držav. Tega si najbolj želijo podvodni reševalci.

75% vseh anketiranih bi si želelo posredovati svoje izkušnje reševalcem iz drugih držav. Največ je takšnih med podvodnimi reševalci.

Zadnji dve vprašanji sta bili odprtega tipa, kjer so lahko anketirani reševalci napisali svoje izkušnje pri delu reševalca ter predlagali ideje za motivacijo mladine za opravljanje dela reševalca.

Najbolj stresne situacije, ki so se anketiranim reševalcem zgodile, so prometna nesreča s smrtnim izidom mamice in sina, kjer je bil oče mamice član njihovega gasilskega društva, ali da je ponesrečenec umrl na rokah, ali da se je smrtno ponesrečil eno leto mlajši fant, kot sodelujoči pri anketiranju (19 let), ki na srečo žrtve ni videl, gašenje stanovanjskega objekta, ki ga je z bencinom in gumami zakuril stanovalec zaradi poskusa samomora. Zaradi večje količine bencina je ogrozil varnost vseh sodelujočih gasilcev in reševalcev. Jamarska nesreča, kjer je prišlo do padca v globino preko 100 m, deset mrtvih na avtocesti, ki so zgoreli, trije mrtvi na regionalni cesti, obešenci in ustreljeni.

Predlogi, kako motivirati mladino za opravljanje poklica reševalca oz. dela so, da že vključujejo podmladek v vrtcu in osnovni šoli v njihove vrste. To vključevanje bi bilo potrebno tudi v srednjih šolah. Učni programi na vseh nivojih bi morali zagotavljati možnost vključevanja vsaj izbirnih vsebin s področja zaščite in reševanja. Motivacija na način, da jim prikažeš delo v taki luči, kako pomembno je in da so življenja ljudi v prvi vrsti odvisna od reševalcev. S predstavitvijo dela v javnosti, predstavitev tako pozitivnih kot negativnih strani reševanja in

predstavitev izkušenj, kaj reševalcem to delo pomeni, zakaj ga radi opravljajo. "Tukaj so v prvi vrsti starši, ki naredijo največ za podmladek. Veselje do narave, hoja v hribe, plezanje S predavanji na različnih taborih o delu GRS-ja, kar se je pokazalo za zelo pozitivno. Veliko truda in časa je treba vložiti v delo, posebej z mladimi. V kolikor bomo mladino vzpodbujali k temu delu in si zanje vzeli čas bodo tudi mladi z veseljem opravljali to delo".

Intervjuvanci so na vprašanje, kako mlade motivirati za njihovo delo odgovorili, da morajo biti osebe za poklic oz. delo odgovorne, rade morajo biti v stiku z ljudmi ter jim pomagati (Matej Meglič), da so timski ljudje (Dorijan Zabukovšek), da poklic zahteva resnost in zrelost ter fizično pripravljenost, vrline, kot so empatija, prijaznost in zaupljivost, pa so še posebej dobrodošle (Matic Novak), da je mlade potrebno motivirati že v mladosti ter jih vključiti v gasilske vrste pionirjev, jih popeljati v razne tabore, da tekmujejo med sabo in izmenjajo svoja razmišljanja o gasilcih (Martin Cmok).

4 ZAKLJUČEK

Se še spomnite mladih let, kako je drvel rešilec s sireno mimo vas. Takoj ste pomislili »upam, da ni kdo od poznanih«, »kaj se je zgodilo«, »upam, da bo z njim vse v redu«.

Med naravnimi nesrečami, ki sledijo druga drugi, med preštevanjem mrtvih, na katere so se zrušile slabo zgrajene hiše in tovarne, in v vaseh, zravnanih z zemljo zaradi naplavljenе zemlje, lahko slišimo neko svetlo besedo: »Reševalci«.

S to raziskovalno nalogo sva se veliko naučili, še posebej o poteku reševanja ljudi in o delu reševalcev. V veliko veselje nama je bilo tudi to, da sva delali na terenu, meniva, da je to delo na naju naredilo velik pečat, morda pa si bova tudi sami načrtali smernice v tej smeri.

Upava, da bova s to raziskovalno nalogo vsaj malo približali delo reševalca in poudarili njegov pomen. Ampak ne samo zdravstvenega, ena izmed napak je, da ko slišimo besedo reševalec, vedno pomislimo samo na zdravstvenega reševalca, vendar ne smemo pozabiti, da poznamo različne reševalce, reševalce v različnih področjih, katerih delo na žalost ni tako opazno kot delo zdravstvenega reševalca.

Vsi reševalci razen reševalcev nujne medicinske pomoči, so povezani v nevladne organizacije, kar še da velik pomen temu, da imajo v sebi kanček dobre volje, da vse, kar naredijo, naredijo zastonj, z opremo, ki jo morajo velikokrat kupiti sami, in s svojo dobro roko, ki jo z veseljem ponudijo vsakomur, ki bi jo potreboval. Vsak v državi bi lahko delček svojih letnih prihodkov poklonil nevladnim organizacijam, še posebej reševanju, saj od tega smo vsi odvisni. Največ bi lahko pa naredila država, ki bi morala vse vrste reševalnih organizacij izdatno financirati, seveda če bi ji bilo mar za njene državljane.

Zelo dobrodošle so dobrodnele akcije, kjer dobri ljudje darujejo sredstva za boljše pogoje dela naših reševalcev iz različnih področij, zato darujmo po svojih najboljših močeh.

Nadgradnja najine raziskovalne naloge pa bi lahko bila v smeri spodbuditve vodstva naše šole pri izvajanja tečajev temeljnih postopkov oživljanja tudi za druge vrste reševalcev in ne samo za zdravstvenega, kot je to sedaj.

5 VIRI IN LITERATURA

Bajuk, A. *Uredba o organiziranju, opremljanju in usposabljanju sil za zaščito, reševanje in pomoč*. Uradni list RS, št. 92/2007, str. 12323. dostopno na: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200792&stevilka=4547> (14. 3. 2015).

Cukjati, F. *Zakon o varstvu pred požarom*. Uradni list RS, št. 3/2007, str. 316. Dostopno na: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=20073&stevilka=102> (14. 3. 2015).

Čepin Tovornik, P. *Slikovni material*, 2015. Slike: 1, 2, 7 - 9, 11 - 23.

Dimec, S. *Priporočnik za gasilce 1*. Tiskarna Tone Tomšič, Ljubljana, 1986, str. 202, 346, 386.

Duh, B., Selimović, A. *Reševalci na urgentni vožnji in stres*. Raziskovalna naloga. Mladi za Celje. Srednja zdravstvena šola Celje. Celje, 2010, str. 20.

Gore -Ljudje. *Prvi priročnik jamarskega reševanja*. Dostopno na: <http://www.gore-ljudje.net/novosti/76818/> (19. 3. 2015).

Gorska reševalna zveza Slovenije. *Predstavitev GRZS*. Dostopno na: <http://www.grzs.si/vsebina.php?pid=1> (16. 3. 2015).

Javernik, T. *Vpliv stresa na delo in zdravje reševalcev v nujni medicinski pomoči*. Diplomsko delo. Univerza v Mariboru, Fakulteta za zdravstvene vede. Maribor, 2012, str. 34.

Jelušič, L. *Pravilnik o reševalcih iz vode*. Uradni list RS, št. 103/2011, str. 13775. Dostopno na: <http://www.uradni-list.si/1/content?id=106391> (14. 3. 2015).

Kapus V. in sod.. *Reševanje iz vode, aktivna varnost in prva pomoč*. Univerza v Ljubljani, Ljubljana, 2004, str. 20, 32, 33, 36, 40, 44, 53-63.

Kalinšek, I. *Nujna medicinska pomoč*. Državna založba, Ljubljana, 1987, str. 14, 19, 302-304.

Keber, D. *Pravilnik o opremi in sredstvih za dajanje prve pomoči, usposabljanju in preizkusih iz prve pomoči ter zdravniških pregledih reševalcev iz vode*. Uradni list RS, št. 70/03, 34/04 in 26/07 - ZVU-A. Dostopno na: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV3146> (14. 3. 2015).

Klavora, V. *Zakon o gasilstvu (ZGas)*. Uradni list RS, št. 113/05. Dostopno na: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=2005113&stevilka=5006> (14. 3. 2015).

Kregar, V. *Pravilnik Jamarske reševalne službe pri Jamarski zvezi Slovenije*. 2013. Dostopno na: <http://stara.jamarska-zveza.si/post/0/pravilnik-jrs> (14. 3. 2015).

Lajovic, A. *Zgodovina JRS*. Dostopno na: <http://stara.jamarska-zveza.si/post/0/zgodovina-jrs> (19. 3. 2015).

Mazej Kukovič, Z. *Pravilnik o službi nujne medicinske pomoči*. Uradni list RS, št. 106/2008, str. 13970. Dostopno na: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV9142> (14.3.2015).

Merela, M. *Paradana 2013 - tridnevna mednarodna jamarska reševalna vaja*. Dostopno na: <http://www.sos112.si/slo/tdocs/ujma/2014/281.pdf> (19. 3. 2015).

Novak, M. *Slikovni material*, 2015. Slike: 3 - 6.

Oman P. *Osnovna tehnika gorske reševalne službe Slovenije*. Gorska reševalna služba, Ljubljana, 2001, str. 13-15, 18, 111.

PIS > Pravno-informacijski sistem. *Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (ZVNDN)*. Uradni list RS, št. 51/06 in 97/1. Dostopno na: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO364> (14. 3. 2015).

PIS > Pravno-informacijski sistem. *Zakon o varstvu pred utopitvami (ZVU)*. Uradni list RS, št. 42/07 - uradno prečiščeno besedilo in 9/11. Dostopno na: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO2067> (14. 3. 2015).

P. J. *Izpoved reševalca: Eno so vaje drugo so realnost*. 24. 8. 2012. Dostopno na: <http://www.slovenskenovice.si/novice/slovenija/izpoved-resevalca-eno-so-vaje-drugo-je-realnost> (16. 3. 2015).

Ploj, T. *Temeljni postopki oživljanja z uporabo avtomatičnega defibrilatorja*. Iatros, Ljubljana, 2006, str. 5, 7.

Rop, A. *Uredbo o merilih za potapljanje*. Uradni list RS, št. 44/00 in 110/02 - ZGO-1. Dostopno na: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV9142> (14. 3. 2015).

Špes, A. *Slikovni material*, 2015. Slika: 10.

6 PRILOGE

Priloga 1: Anketni vprašalnik o pogledu reševalcev na svoje delo v različnih okoljih

Priloga 2: Delovni list inštruktorja

Priloga 3: Sprejem bolnika (NMP)

Priloga 4: Protokol nujne intervencije

Priloga 5: Poročilo o reševalnem prevozu

Priloga 6: Primopredaja NRV-R/NRV

Priloga 7: Protokol pred bolniškega oživljanja

ANKETNI VPRAŠALNIK
POGLED REŠEVALCEV NA SVOJE DELO
V RAZLIČNIH OKOLJIH

Spoštovani!

Sva Anja Ošlak in Tinkara Švab, dijakinji Srednje zdravstvene šole Celje. V tem šolskem letu sva se pod mentorstvom g. Petra Čepina Tovornika odločili za izdelavo raziskovalne naloge na temo reševanje ljudi v različnih okoljih. Za pridobitev podatkov sva sestavili anketni vprašalnik, ki je anonimen, rezultate pa bova uporabili samo za potrebe raziskovalne naloge. Vnaprej se Vam zahvaljujema za sodelovanje.

Spol:

- a) ženski
- b) moški

Delo opravljam:

- a) poklicno
- b) prostovoljno

Izobrazba:

- a) osnovnošolska
- b) srednješolska
- c) višješolska
- d) visokošolska
- e) univerzitetna
- f) drugo (napišite): _____

Delovna doba sedanjega dela oz. dela reševalca (dopolnjena leta):

- a) do 5 let
- b) od 6 do 10 let
- c) od 11 do 15 let
- d) od 16 do 20 let
- e) od 21 do 25 let
- f) od 26 do 30 let
- g) več kot 30 let

Opravljanje dela:

- a) zdravstveni/-a reševalec/-ka
- b) zdravstveni/-a reševalec/-ka na motorju
- c) gorski/-a reševalec/-ka
- d) podvodni/-a reševalec/-ka
- e) jamski/-a reševalec/-ka
- f) drugo (napišite): _____

1. Na kateri srednji šoli ste se izobraževali?

- a) Srednja zdravstvena šola.
- b) Gimnazija.
- c) Drugo (napišite): _____

2. Kako pogosto na leto ste povprečno v bolniškem staležu?

- a) Nikoli.
- b) Enkrat letno.
- c) Dvakrat letno.
- d) Trikrat letno.
- e) Štirikrat letno in več.

3. Kako pogosto se pri svojem delu srečujete s smrtnimi žrtvami?

- a) Nikoli.
- b) Zelo redko.
- c) Redko.
- d) Pogosto.
- e) Zelo pogosto.

4. Kako pogosto imate vaje (praktično izobraževanje oz. usposabljanje) za izboljšanje oz. dograditev svojega znanja?

- a) Enkrat letno.
- b) Dvakrat letno.
- c) Trikrat letno.
- d) Drugo (napišite): _____

5. Ocenite **stopnjo komunikacije v kolektivu** z ocenami od 1 do 5, kjer pomeni 1 sploh se ne strinjam, 2 ne strinjam se, 3 niti niti (neodločeno), 4 strinjam se in 5 popolnoma se strinjam.

Stopnja strinjanja v kolektivu:	1	2	3	4	5
Povezanost v kolektivu je dobra.					
Z nadrejenimi se lahko pogovarjam brez zadržkov.					
Nadrejeni razume moje težave.					
Nadrejeni je demokratični vodja.					
Motivacija nadrejenega za delo je visoka.					
Nadrejeni se trudi za visoko motivacijo zaposlenih.					
Nadrejeni se trudi za dobro povezanost med zaposlenimi.					
Delo v kolektivu je enakomerno porazdeljeno.					
Na uvajanje sprememb v zavodu gledam pozitivno.					
Zaposleni v kolektivu so optimistični do dela.					

6. Ocenite **stopnjo strinjanja o svojem delu** z ocenami od 1 do 5, kjer pomeni 1 sploh se ne strinjam, 2 ne strinjam se, 3 niti niti (neodločeno), 4 strinjam se in 5 popolnoma se strinjam.

Stopnja strinjanja o svojem delu:	1	2	3	4	5
Delo, ki ga opravljam, je zelo naporno.					
Delo, ki ga opravljam, je zelo stresno.					
Če bi izbiral poklic, bi ponovno izbral isti poklic.					
Če bi izbiral delo, bi ponovno izbral isto delo.					
Delo, ki ga opravljam, je v družbi cenjeno.					
Delo, ki ga opravljam, je zelo pomembno.					
Delo, ki ga opravljam, cenim.					
Opravljanje dela vpliva na mojo varnost.					
Moja varnost je pri opravljanju dela zaradi krize ogrožena.					
Negativne dogodke, ki se zgodijo pri opravljanju dela, prenašam na družinske člane.					
Teoretično in praktično usposabljanje za sedanje delo je bilo dobro izpeljano.					
V času šolanja (izobraževanja, tečaja) sem pridobil/-a dovolj praktičnega znanja za opravljanje dela.					
Pred nastopom dela sem že imel/-a nekaj praktičnih izkušenj.					

Moja pričakovanja pred opravljanjem sedanjega dela so se v celoti uresničila.					
Pred opravljanjem sedanjega dela sem imel/-a dovolj informacij o tem delu.					
Nadzor nad našim delom bi bilo potrebno poostriti.					
Svoje izkušnje bi želel/-a pokazati oz. posredovati širši javnosti.					
Želel/-a bi več skupnih vaj z reševalci iz drugih držav.					
Svoje izkušnje bi želel/-a posredovati reševalcem iz drugih držav.					

7. Napišite za Vas najbolj stresno situacijo, ki se Vam je zgodila.

8. Napišite, kako motivirati mladino za opravljanje Vašega poklica oz. dela?

DATUM: _____ ŠOLA: _____

SKUPINA (OZNAČI): A B C D E F G H I TOČKE: 8

STIK KRAŠKEGA Z NORMALNIM POVRŠJEM

Z OPAZOVALNE TOČKE, KI SE NAHAJA OB CESTI, KI SE DVIGUJE IZ SUHE DOLINE MATARKEGA PODOLJA, V APNENCIH IN DOLOMITIH, PROTI GRIČEVJU BRKINOV IZ NEPREPUSTNEGA SOVDANA, T.J. MENUJUJOČIH SE PLASTI PEŠČENJAKA IN LAPORJA, VIDIMO STIK KRAŠKEGA Z NORMALNIM POVRŠJEM.

NALOGA 1: PRIPIŠI ČRKAM USTREZNE ŠTEVILKE IZ PANORAMSKE SKICE:

A - TIPI POVRŠJA: A 1 NORMALNO, A 2 KRAŠKO,

C - POVRŠINSKE OBLIKE:
C 2 - SLEPA DOLINA
C 1 - KRAŠKI RAVNIK (SUHA DOLINA)

DATUM: _____ ŠOLA: _____

SKUPINA (OZNAČI): A B C D E F G H I TOČKE: 15/

UČNA POT DIMNICE - MRZLICE - SLIVJE

ZA IZPOLNJEVANJE NALOG POTREBUJEŠ: SVINČNIK, ODPRTJE OČI IN UŠESA TER NEKAJ DOBRE VOLJE. VELIKO ZABAVE, PREENEČENJE ČAKA...

OP.T.	NALOGA	TOČ.
2	KO PRIDE JAMAR DO ŠE NERAZISKANEGA BREZNA, KAKO SKUŠA OCENITI GLOBINO OZ. UGOTOVITI ALI IMA DOVOLJ OPREME? A) SPUSTI DOLGO VRV Z BREMENOM NA KONCU, DOKLER NE DOSEŽE DNA B) ZAKRIČI IN GLEDE NA ODMEV OCENI GLOBINO C) Z MERJENIEM ČASA, PADANJA KAMNA DO UDARCA NA DNU	4/
3	OBKROŽI PRAVILNO: OBMOČJE KJER SE NAHAJA OPAZOVALNA TOČKA BI OZNAČIL KOT 1. POKRITI KRAS 2. POLGOLI KRAS 3. GOLI KRAS	3/
4	OBKROŽI PRAVILNO: SLEPA DOLINA SE IMENUJE KER 1. V NJEI NI VODOTOKA, JE TOREJ "OSLEPELA" 2. IMA ZAKRASELI LEČASTI ZAKLJUČEK 3. KER SE SLEPO KONČUJE NA APNENCU	1/
4	JUŽNO OD OPAZOVALNE TOČKE SE NAHAJA DELANA DOLINA (VIRTAČA), T.J. TAKA, KI JI JE ČLOVEK SPIREMENIL OBLIKO IN TALNE POGOJE, KO JE IZDOLJEVAL ZEMLJO ZA OBDELOVANJE. SLEPA DOLINA VIRTAČA VIRTAČA VIRTAČA	4/
5	OBKROŽI PRAVILNO: PO VAŠEM MNENJU JE TA VIRTAČA PO OBLIKI: A- SKLEDASTA - V PREČNEM PROFILU JE PODOBNA SKLEDI B- LJAKASTA, JE BREZ RAVNEGA DNA C- KOTLASTA, IMA STRME STENE	2/
8	OBKROŽI PRAVILNO: RENDZINA, KRAŠKA GOZDNA TLA SO (A) GLOBOKA ALI (B) PLITVA IN POMEMBNA, KER PREPREČUJEJO A) RAZTAPLANJE APNENCA B) EROZIJ IN OMOGOČAJO PORASTENOST OBKROŽI PRAVILNO: PRESKE V SLIVARSKI CERKVI SO NASTALE MED DRUGO SVETOVNO VOJNO IN SO ODRAZ (A) MEČ DESETLETNEGA PREGANJANJA SLOVENCEV, KI GA JE IZVAJALA FAŠISTIČNA OBLAST ALI (B) VSESTRANE PODPORE OBLASTI SLOVENSKEMU ŽIVLJU TAKRATNE ITALJANSKE POKRAJINE	1/

DELOVNI LIST: 2

DATUM: _____ SOLA: _____

SKUPINA: _____ RAZRED: _____

SKUPNA: _____

OBISKOVANJA KRAŠKEGA PODZEMLJA

KRAŠKO PODZEMLJE, ŠE POSEBEJ TISTO Z MALO ENERGIJE, TJ. BRŽ
STIKA S POVRŠNEM, JE ZELO KRHKO. VSAK NEPREMIŠLJEN POSEG
LAHKO POVZROČI NEPOPRAVLJIVE POSLEDICE. ZATO SE OBNAŠAMO
V JAMAH KOT NA OBISKU, OZ. TAKO, KOT BI ŽELELI, DA BI SE OBNAŠALI
OBISKOVALCI PRI NAS DOMA.

NEKAJ PRAVIL JAMKEGA BONTONA:

1. V JAME SE PODAJAMO
VEDNO V SKUPINI
2. UPOŠTEVAMO
NAVODILA VODIČA
3. HODIMO LE PO
UHOJENIH POTEH
4. GLEDAMO LE Z OČMI
5. NE ODNESEMO NIČ
6. ZA SEBOJ NE PUSTIMO
NIČ

UPORABA KARBIDKE

- 1 - POSODA ZA VODO
- 2 - POSODA ZA KALCIJEV KARBID
- 3 - VENTIL ZA NASTAVITEV DOKA VODE - Z NIM REGULIRAMO JAKOST PLAMENA
- 4 - POKROV ZA DOTOK VODE
- 5 - ODVOD ACETILENA

RAVNAJ PREVIDNO -
ODPRT PLAMEN,
EKSPLOZIVNA SNOVI

7 NISMO GLASNI IN NE KADIMO

8 NE VZNEMERJAMO ŽIVALI

9 ČE SE ZNAJDEMO V TEMI, OSTANEMO NA MESTU IN POKLIČEMO POMOČ

10 NE PIŠEMO PO STENAH ALI SIGI

PODIČ SME IN MORA ODSTRANITI

PSAKOGAR, KI KRŠI NARAVOVARSTVENE ZAHTEVE IN NE UPOŠTEVA VARNOSTNIH NORMI

VODORAVNO:

- 1 JAMA V MATARSKEM PODOLJU
- 7 MODERNO VOZILO
- 8 PIVSKI VZKLIK, NA DUŠEK
- 10 FRANCOSKA IGRALKA (MARIE JOSE)
- 11 VZKLIK OB NAPAKI: »...«
- 12 ... KOVAČ KONJA KUJE, KOLIKO ŽEBLJEV...
- 13 ZNAMKA PIVA
- 15 KEMIJSKI ZNAK ZA ŽVEPLO
- 16 ČENCE
- 17 AVTOMOBILSKA OZNAKA ITALIJE

NAVPIČNO:

- 1 TA DAN
- 2 IME PRVEGA RAZISKOVALCA
- 3 JAME DIMNICE (PERKO)
- 3 MARIBORSKA TEKSTILNA TOVARNA
- 4 NE ITALIJANSKO
- 5 VEJICA S KATERO CEPIMO DREVO
- 6 OBRATNO OD PODZEMNI ALI ENDOKRAS JE POVRŠINSKI OZ. ... -KRAS
- 9 AVTOMOBILSKA OZNAKA ŠVEDSKE
- 11 PRITOK SAVE NA MEJI MED HRVAŠKO IN BOSNO
- 13 NEKDANJE GLAVNO MESTO BABILONIJE, DANES MAGAIJAR
- 14 GRŠKA ČRKA

rešitev _____

DATUM: _____ ŠOLA: _____ DELOV. LIST 8

SKUPINA (OZNAČI): A B C D E F G H I TOČKE: 12/

SPELEOBOTANIKA

SPINALNO SPELJANA TURISTIČNA POT SKOZI VHODNO BREZNO OMOGOČA SPOZNATI RAZPOREDITEV RASTLIN GLEDE NA PADAJOČO OSVETLENIŠČNOST, OZ. V NASPROTNI SMERI, KAKOR SO ZAVZEMALE KOPNO.

NALOGA: PRIPISI K IMENU RASTLINE ŠTEVILKO NIJENEGA VEGETACIJSKEGA PASU:

VERTIKALNA RAZPOREDITEV VEGETACIJSKIH PASOV V ODVISNOSTI OD MIKROKLIMATSKIH POGOJEV, PREDVSEM POSTOPNEGA ZMANJŠEVANJA SVETLOBE:

I - SVETLO
II - DELNO OSVETLJENO (PRAPROTI-POLYPODIUM)
III - MRAČNO (MAHOVI, THAMNOBRYUM)
IV - TEMNO (PATINE ALG)

KRESNICEVJE	POZIDNA RUTICA	RESELJKA	NAVADNA LESKA	SLADKA KORENITICA	MAH
1	1	1	1	2	2

THAMNOBRYUM
ALOPECORUM

ZA RADOVEDNE: SGUAZZINI, F., POELLE, 1995: CONTRIBUTO SULLA FLORA BRIOLOGICA E VASCOLARE DELLE ZELSCHE JAME, RAKOV ŠKOCIJAN - ATTI E MEMMOIE, 37, 125-143, TRST.

DATUM: _____ ŠOLA: _____ DELOV. LIST 7

SKUPINA (OZNAČI): A B C D E F G H I TOČKE: 10/

SPELEOBIOLOGIJA

NAŠ KRAS JE ZIBELKA SPELEOBIOLOGIJE. PRVEGA JAMSKEGA HROŠČA DROBNOVRATNIKA SO NAŠLI LETA 1831. IZDELANA JE BILA DELITEV JAMSKIH ŽIVALI: TROGLOKSENI, TROGLOPLI IN TROGLOBIONTI. ODSOTNOST SVETLOBE, POMANJKANJE HRANE, LASTNOSTI OZRAČJA, IDR. DAJ JAMSKEMU ŽIVLJENSKEMU OKOLJU POSEBEN PEČAT. V DIMNICAH JE VEČ ŽIVLJENSKIH OKOLI: POD POD BREZNI, VODNI IN SUHI ROV... NEKATERE POVRŠINSKE ŽIVALI SO SE V MILIJONIH LET PRILAGODI OKOLJU, KIER NAJDEJO HRANO.

Naloga 1: NAPIŠI NA ČRTE V PRAVOKOTNIKU Z OZNAKO JAMSKEGA ŽIVLJENSKEGA PROSTORA ŠTEVILKE OB-IMENIH ŽIVALI, KI TAM ŽIVJO!

Vhod Entrance

DNO VHODNEGA BREZNA

VODNI ROV: 3 4

3 mokrca

4 postranica

TOČKE 4/

Naloga 2: Pripisi h galvnim virom prehrane številko živali!

A) Z drugimi manjšimi žuželkami se hrani 1

B) S hranljivimi snovmi, ki so v dinu brezna, se hrani 2

C) S hranljivimi snovmi v vodi se hrani 3 4

TOČKE 4/

ZA RADOVEDNE: Slet, B., 1964, Biološke raziskave v jamah, Jamarski priročnik, 75-87, Mladinska kulig, Ljubljana.

DATUM: _____ ŠOLA: _____

SKUPINA (OZNAČI): A B C D E F G H I TOČKE: 10/

DELOV. LIST: 3

JAMSKO »PODNEBJE«

JAMA DIMNICE IMA DVE VHODNI BREZNI POVEZANI Z VODORAVNIMI ROVI V VEH NADSTROPJIH, OD KATERIH SO SPODNI Z VODNIM TOKOM. POZIMI SE V VELIKE DIMNICE SPUŠČA HLADEN ZRAK. SLEDNJI IZTISKA SKOZI SOSEDNJE BREZNO TOPLEjšEGA JAMSKEGA, KI SE NA STIKU Z ZUNANJIM MEGLI (=DIMI), ZRAK SEGREVA POTOK. VPLIV ZUNANJIH TEMPERATURNIH SPREMENB NE DOSEŽE VIŠJIH, FOSILNIH ROVOV.

1. NALOGA: VNESI V PRAZNA POLJA NA OPAZOVALNIH TOČKAH NA SHEMATSKEM VZDOLŽNEM PREREZU JAME IZMERJENE TEMPERATURE ZRAKA Tz °C:

Načrt: Habec, P. 1972

1. ZUNAJ Tz: 8,3°C

2. PLESNA DVORANA Tz: 3,6°C

3. PREHOD VHODNA / VILINSKA DVOR: Tz: 8,6°C

4. VILINSKA DVORANA Tz: 8,4°C

Vodni rov

Vzdušno žanet je

5,2°C

TOČKE: 8/

DATUM: _____ ŠOLA: _____

SKUPINA (OZNAČI): A B C D E F G H I TOČKE: 12/

DELOV. LIST: 4

OBLIKA ROVOV IN USEDLINE

ZA JAME MATIČNEGA KRASA SO ZNAČILNI DRUGOTNI VHODI (UDORI, BREZNA) IN VELIKI ROVI V VEČ NADSTROPJIH. PREOBlikOVANI SO S KAPNIKI, PODORI, PRODOM, ILOVICO, IDR.

NALOGA 1: NA PREČNEM PREREZU VILINSKE DVORANE OZNAČENE USEDLINE POVEŽI Z OZNAKAMI V LEGENDI

LEGENDA

1. svečasti STALAKTITI

2. STALAGMIT

3. kapniški STEBER

4. T. 4/

NALOGA 2: STIK KRAŠKEGA POVRŠJA IN PODZEMELJA: VPIŠI ČRKE IZ PRAVOKOTNIKOV:

A UDORNICA

B BREZNO

TOČKE: 8/

ZA RADOVEDNE: Gams, J. et al., 1989, Jamstvo, ZOTKS, Ljubljana.

SPREJEM

INTERVENCIJA ŠTEVILKA: 031501270046

Natisnjeno:
27.01.2015 12:39:46

EVIDENČNI PODATKI INTERVENCIJE:

Nastanek: 27.01.2015 12:37:05	Popravek: 27.01.2015 12:39:45	Številka intervencije: 031501270046
Nastanek osnovne intervencije: 27.01.2015 12:37:05		Številka osnovne intervencije: 031501270046
Režim vožnje: NENUJNI	Predčasna deaktivacija: NE	E naročilo:
Naročila ekipe:		

PODATKI O KLICATELJU:

Priimek: \	Ime: \	Telefonska številka:
Ustanova:	Razmerje kličočega: SVOJCI	

PODATKI O DOGODKU:

Dogodek: BOLEZEN	Število bolnikov ali poškodovancev: 1
Opis dogodka: URA 9 00	

PODATKI O LOKACIJI DOGODKA:

Ustanova:	
Občina: CELJE	
Naselje: \	
Hišni naslov (ulica, cesta, naselje):	
VENGUSTOVA ULICA	005
X: 124442	Y: 525220
Info:	

PODATKI O KONČNI LOKACIJI :

Ustanova: ZD CELJE	
Občina: CELJE	
Naselje: CELJE	
Hišni naslov (Ulica,cesta,naselje):	
GREGORČIČEVA ULICA	005
X: 120937	Y: 520599
Info: URA 9 00	

STANJE B/P:

ZAVEST:
DIHANJE:
KRVAVITEV:
BOLEČINA:
POKRETNOST NEPOKRETEN

ZDRAVNIK

Vezava:
Odgovor:

PRIORITETA: 50

PODATKI O B/P:

Priimek: \	Spol:
Ime:	Starost:

PLANSKI ČASI:

PLAN NENUJNIH INTERVENCIJ:		
Intervencija na čakanju: 28.01.2015 05:00:27	Predaja B/P: 28.01.2015 09:00:27	Naročen prevzem: NE
Začetek intervencije:	Konec intervencije:	Točnost: NE
Prevzem B/P:		

REŠEVALNA EKIPA: PODPISI IZVAJALCEV:

Vozilo:	Sprejemni dispečer: SKRINJARD
Voznik:	Oddajni dispečer:
Spremljevalec:	Natisnil: SKRINJARD
3. član ekipe:	

POGLED REŠEVALCEV NA SVOJE DELO V RAZLIČNIH OKOLJIH,

Raziskovalna naloga, Srednja zdravstvena šola Celje

2015

PROTOKOL NUJNE INTERVENCIJE									
PROJEKT NUJNE MEDICINSKE POMOČI V SLOVENIJI									
žig ustanove		številka protokola		leto					
datum		čas prihoda do pac.		kraj dogodka		lokacija dogodka		zdravnik	
dd mm ll		ura min.				☐ teren ☐ ambulantna NMP			
PRIIMEK IN IME PACIENTA				datum rojstva		ž spol		naslov	
				M				izbrani zdravnik	
ANAMNEZA, OPIS OKOLIŠČIN						čas pojava akutnih simptomov		PRIZADETOST OB PRIHODU EKIPE	
						ura min.		☐ ne ☐ odsotno dihanje ☐ lažja ☐ odsotni tipni pulzi ☐ huda ☐ mrtev	
								ODKLONITEV Pacient je ☐ odklonil oskrbo ☐ odklonil prevoz	
meritve		1. ob prihodu		2. po oskrbi		KOŽA		BOLEČINA	
DIHANJE		/min		/min		☐ normalna ☐ bleđa ☐ znojna ☐ hladna ☐ cianoza ☐ ostalo		☐ 1 ☐ 2 ☐ brez ☐ zmerna ☐ huda ☐ normalne ☐ polne ☐ prazne	
PULZ		/min		/min				EKG MED OSKRBO	
KRVNI TLAK		mmHg		mmHg				☐ ni bil opravljen ☐ monitor ☐ 12 kanalni EKG	
OKSIMetrija		%		%				1. ob prihodu 2. po oskrbi	
GLUKOHEMATEST		mmol/L		mmol/L				FREKVENCA	
								/min /min	
								EKG izvid	
								1. sinus 5. VES 9. asistolija 13. DKB	
								2. SVT 6. polit. VES 10. AVB I. st. 14. LKB	
								3. SVES 7. VT / VU 11. AVB II. st. 15. AMI	
								4. AU / AF 8. VF 12. AVB III. st. 16. ostalo	
ZAVEST		ODPIRANJE OČI		GOVOR		MOTORIKA		GCS =	
1 2		1 2		1 2		1 2		1 2	
bistra ☐ ☐		spontano ☐ ☐		orientiran ☐ ☐		uboga navodila ☐ ☐		ZENICA	
zmedenost ☐ ☐		na zvok ☐ ☐		zmeden ☐ ☐		smiselni gibi ☐ ☐		DESNA	
sornolenca ☐ ☐		na bolečino ☐ ☐		neustrezne besede ☐ ☐		reakcija umika ☐ ☐		LEVA	
sopor ☐ ☐		nič ☐ ☐		nerazumljivi glasovi ☐ ☐		fleksijski odgovor ☐ ☐		širina	
koma ☐ ☐				nič ☐ ☐		ekstenzijski odgovor ☐ ☐		reakcija na luč	
						nič ☐ ☐		+ +- - + +- -	
GLAVA						GLAVNA IN OSTALE DIAGNOZE			
VRAT						ALKOHOL			
PRSNI KOŠ						☐ ne ☐ da ☐ ?			
TREBUH						PSIHOAKTIVNE SNOVI			
HRBTENICA						☐ ne ☐ da ☐ ?			
OKONČINE						POSKUS SUICIDA, SUICID			
						☐ ne ☐ da ☐ ?			
KISIK		INFUZIJSKA RAZTOPINA		ZDRAVILO		ODMEREK		POT	
☐ ne ☐ daL/min		☐ ne ☐ da 1.....ml 2.....ml							
VENSKA POT									
☐ ne ☐ ne uspe ☐ ena ☐ več									
OSKRBA RANE		IMOBILIZACIJA		POT PACIENTA		PRIPELJAN NA:			
☐ preveza rane ☐ hemostaza ☐ ovratnica ☐ KED ☐ zajemalna nosila ☐ vakuum. blazina ☐ vakuum. opornice ☐ kramer. opornice		☐ umetna ventilacija ☐ intubacija ☐ aspiracija ☐ zun. masaža srca ☐ uporaba ACD ☐ defibrilacija ☐ elektrokonverzija energija:J		☐ ostane na mestu dogodka ☐ teren > bolnišnica ☐ teren > ZD > domov ☐ teren > ZD > specialist ☐ teren > ZD > bolnišnica ☐ ostalo		☐ ZD > domov ☐ ZD > specialist ☐ ZD > bolnišnica ☐ ostalo		☐ int ☐ ginek ☐ krg ☐ ostalo ☐ otroški odd.	
VENTILATOR		ZUN. ELEKTROST.		NAČIN PREVOZA					
☐ ne ☐ da MVL/min FR:/min		☐ ne ☐ da tok:mA FR:/min		☐ leže - dvignjeno vzglavje ☐ leže - vodoravno ☐ leže - položaj šokiranega ☐ leže - na boku ☐ sede ☐ ni bil prepeljan					
IME SPREJEMNE USTANOVE:		STANJE OB KONCU OSKRBE:		MEES ₁ MEES ₂		ČAS PRIHODA V USTANOVU:		KOMENTAR:	
		☐ boljše ☐ enako ☐ slabše ☐ umrl med oskrbo		ΔMEES RTS		ura min			
						ČAS VRNITVE EKIPE NA IZHODIŠČE:			
						ura min			

PROSIMO, PRIPNITE POSNETI EKG NA HRBTNO STRAN PROTOKOLA

IZPOLNIL:

113

ODKLONITEV OSKRBE / REŠEVALNEGA PREVOZA (zavrnitev zdravstvene oskrbe po pojasnilu)

1. Pacientova izjava o zavrnitvi

Spodaj podpisani(a) _____, rojen(a) _____,
(ime in priimek - lastnoročno tiskano) (datum rojstva)

svobodno odklanjam:

- a) prvo in nujno medicinsko pomoč,
- b) reševalni prevoz.

Izjavljam, da sem bil s strani delavcev Reševalne postaje ZD Celje seznanjen s posledicami moje zavrnitve na moje zdravje in stroški v zvezi z intervencijo. Razumem pomen in posledice moje zavrnitve. Prav tako razumem vsa ustna in pisna pojasnila, ki sem jih prejel.

_____ (podpis pacienta) _____ (kraj) _____ (datum) _____ (ura)

2. Zavrnitev po zakonitemu zastopniku ali drugih osebah

(če pacient ni sposoben odločanja o sebi)

- ☐ se upošteva
- ☐ se NE upošteva

A) _____ (podpis) _____ (kraj) _____ (datum) _____ (ura)

_____ (priimek in ime – lastnoročno tiskano) _____ (rojstni datum) _____ (razmerje do pacienta)

(kontaktni podatki)

B) _____ (podpis) _____ (kraj) _____ (datum) _____ (ura)

_____ (priimek in ime – lastnoročno tiskano) _____ (rojstni datum) _____ (razmerje do pacienta)

(kontaktni podatki)

3. Zavrnitev s pomočjo prič

(če se pacient, ki je dal privolitev, ni zmožen sam podpisati, ali če se kljub ustni privolitvi ne želi podpisati)

A) _____ (podpis) _____ (kraj) _____ (datum) _____ (ura)

_____ (priimek in ime – lastnoročno tiskano) _____ (rojstni datum) _____ (razmerje do pacienta)

(kontaktni podatki)

B) _____ (podpis) _____ (kraj) _____ (datum) _____ (ura)

_____ (priimek in ime – lastnoročno tiskano) _____ (rojstni datum) _____ (razmerje do pacienta)

(kontaktni podatki)

4. O odklonitvi obveščen

☐ dispečer Reševalne postaje UKC v Ljubljani, ☐ zdravnik SNMP Ljubljana _____
(ime in priimek)

Navodila zdravnika SNMP:

- ☐ Pacient je zdravstveno oskrbo / reševalni prevoz sicer zavrnil, vendar obrazca ni želel podpisati!
- ☐ Zavrnitev zdravstvene oskrbe / reševalnega prevoza lahko ogrozi življenje drugih ali huje ogrozi njihovo zdravje!

_____ (priimek in ime ter naziv reševalca - lastnoročno tiskano) _____ (datum) _____ (ura) _____ (podpis)

PROSIMO. PRIPNITE POSNETI EKG NA HRBTNO STRAN POROČILA

POGLED REŠEVALCEV NA SVOJE DELO V RAZLIČNIH OKOLJIH,
Raziskovalna naloga, Srednja zdravstvena šola Celje

2015

JZ ZD Celje
NMP z RP

PRIMOPREDAJA NRV-R/NRV

Datum:

Ekipa DOP/24:

Ekipa POP:

Vozilo:

Ekipa NOČ:

OPREMA:	DOP	POP	NOČ	OPREMA:	DOP	POP	NOČ
Kisik v kabini	b	b	b	Zajemna nosila, pas., uni.vrat. op.			
Rezervna jeklenka	b	b	b	Vakum. ekstr. opor. (kompl.) ⁷			
Prenosni Respirator (oooo)	b	b	b	Vratne opornice (4+2)			
Prenosni Aspirator	%	%	%	KED, Medenični pas			
Ambu, antib. f., maske, cev O ₂				PEDI-PAC, PEDI-MATE			
LP 12/15 (kompl.) ¹ (oooo, oooo)				Set za POROD			
Polnilec LP 12/15 ; CO merilec				Set za LAVAŽO			
Rezervne bat. LP 12/15 (oooo, oooo)				Set za AMPUTACIJO			
Merilec krvnega tlaka. + stetoskop				Set za KONIKOTOMIJO			
Stetoskop (kompl.) ² , otoskop, n.klad.				Set za SUKCIJO (NGS)			
Infuzor + komplet (50ml,inf.c. (ooo)				Set za URIN. KATETER			
Termometer (ušesni, rektalni)				Set za TROPONIN			
Komplet za intubacijo ³				Set za HEMATEST, hCG			
Reanimacijski kovček ⁴				Set za INHALACIJE			
Sanitetni kovček ⁵				Set za MNOŽIČNE NESR.			
Pediatrični kovček ⁶				Set za OPEKLINE			
I – STAT + kartuše				Set za C – PAP			
LUCAS (ooo)				Kardiološki stol			
Ultrazvok	%	%	%	Čelade, ROBIN škarje			
Fotoaparar				Protokol (PNI, PRP)			
Mobitel, polnilec (ooooo)							
POTROŠNI MATERIAL:				POTROŠNI MATERIAL:			
Povoji				Micropori, Esmarch preveza			
Gaze				Elektrode (BKG, DBFI/PAC)			
Trikotne rute				EKG papir,			
Brizge				Rokavice čiste (M, L), delovne			
Injekcijske igle				Bukalni aplikator, 3sist. konektor.			
Kanile + fiksater				NaCl 0.9% (500,250,100,20,10 ml)			
Infuzijski sistem				Ringer laktat (500 ml)			
OHIO maske (odrasle, otroške)				Voluven 6% (500 ml)			
Navadne maske (odrasle, otroške.)				Glukoza 40%, 10%, 5%; 500,250,100			
Nosni katetri				Ampulirana zdravila (priloga)			
I-gel (1, 1.5, 2, 2.5, 3, 4, 5), Airtraq				Tabletirana zdravila (priloga)			
Aspiracijski katetri				Hladilnik – zdravila (priloga)			
Orofaringealni tubusi (1,2,3,4,5)				Hladilnik – NaCl + obloge			
Endotrahealni tubusi (3 – 9,5)				Podloga za glavo - goba			
Fiksater tubusa				Vrečke za bruhanje			
Tamponi (mokri+suhi), Grelna odeja				Zaščitna maske, Torba z bakt. zašč.			
Odeja, Rjuhe, Sahara, Astrof, Plenice				Čistilni set (robčki, krpa, čistilo)			
				UKW radijska postaja - prenosna			

DOP/24:

POP:

NOČ:

Čistoča: ČIST UMAZAN

ČIST UMAZAN

ČIST UMAZAN

Dodano in opombe:

POGLED REŠEVALCEV NA SVOJE DELO V RAZLIČNIH OKOLJIH,

Raziskovalna naloga, Srednja zdravstvena šola Celje

2015

PROTOKOL PREDBOLNIŠNIČNEGA OŽIVLJANJA									
PROJEKT NUJNE MEDICINSKE POMOČI V SLOVENIJI									
žig ustanove				številka protokola				leto	
datum dd mm ll		čas klica ura min		vsebinska klica		čas pojava akut. simptomov ura min		čas prihoda do pacienta ura min	
mesto dogodka - naslov				zdravnik		tehnika		voznik	
PRIIMEK IN IME PACIENTA				DATUM ROJSTVA		Ž M		naslov	
								izbrani zdravnik	
ZAČETEK OŽIVLJANJA:		PRED PRIHODOM EKIPE:		ZASTOJ SRCA JE NASTOPILO:		STANJE OB PRIHODU EKIPE:			
☐ teren ☐ reš. vozilo ☐ ambul. NMP ☐ ostalo		☐ oživci niso oživljali ☐ oživci so oživljali nepravilno ☐ oživci so oživljali pravilno		☐ brez prič - pred prihodom ekipe ☐ vprčo oživcev - pred prihodom ekipe ☐ v prisotnosti ekipe - med oskrbo		☐ dihanje - ☐ dihanje + ☐ pulz - ☐ pulz +			
UMETNO DIHANJE		INTUBACIJA		CIRKULACIJA		ZUN. EL. STIMULAC.		INFUZIJSKA RAZTOPINA	
☐ ne ☐ da ☐ dihalni balon KISIK ☐ ne ☐ na mestu dogodka ☐ v reševalnem vozilu pretok _____ L/min ASPIRATOR ☐ ne ☐ da		☐ ne ☐ da ☐ ne uspe št. neuspešnih poskusov: _____ št. tubusa: _____ VENTILATOR ☐ ne ☐ da MV: _____ L/min FR: _____ /min		☐ ročna masaža srca ☐ ACD ☐ prekord. udarec ☐ DEFIBRILACIJA ☐ EL. KONVERZIJA št. defibrilacij: _____ min. energija: _____ J maks. energija: _____ J		frekvenca: _____ /min jakost: _____ mA VENSKA POT ☐ ne ☐ ne uspe ☐ ena ☐ več velikost kanile: _____		☐ ne ☐ da 1.ml 2.ml ZDRAVILO ODMEREK NAČIN APL. ☐ _____ mg IV, IT, IO, ____ ☐ _____ mg IV, IT, IO, ____ ☐ _____ mg IV, IT, IO, ____ ☐ _____ mg IV, IT, IO, ____	
EKG SPREMLJANJE		EKG NA ZAČETKU OŽIVLJANJA		EKG NA KONCU OŽIVLJANJA		STABILNA CIRKULACIJA SE JE VZPOSTAVILA		PREVOZ PACIENTA	
☐ na terenu ☐ v reševalnem vozilu ☐ v ambulanti NMP ☐ brez spremljanja		☐ asistolija ☐ bradikardija ☐ ventr. tahikardija ☐ ventr. fibrilacija ☐ ostalo		☐ asistolija ☐ bradikardija ☐ ventr. tahikardija ☐ ventr. fibrilacija ☐ sinusni ritem ☐ ostalo		☐ na terenu ☐ v reševalnem vozilu ☐ v ambulanti NMP ☐ ni se vzpostavila		☐ ostane na mestu dogodka ☐ teren -> bolnišnica ☐ teren -> ZD ☐ teren -> ZD -> bolnišnica ☐ ostalo	
STANJE PO INTERVENCIJI									
☐ brez lastne cirkulacije (tipnih pulzov) ves čas oživljanja ☐ med oživljanjem občasno lastna cirkulacija, ki spet izgine ☐ vzpostavitev stabilne lastne cirkulacije (tipni pulzi)						☐ povrnitev nezadostnega dihanja ☐ povrnitev zadostnega dihanja ☐ povrnitev zavesti			
čas srčnega zastoja ura min		čas začetka oživljanja ura min		čas prve defibrilacije ura min		čas vzpostavitve cirkulacije ura min			
VZROK ZASTOJA		KONČNA DIAGNOZA						MKB: _____	
☐ kardialni ☐ nekardialni ☐ ni mogoče opredeliti		☐ predbolnišnična: _____ ☐ bolnišnična: _____ ☐ obdukcijska: _____ (Protokolu pripnite posneti EKG, odpustnico iz bolnišnice ali obdukcijski zapisnik.)						MKB: _____ vzrok poškodbe ODREJENA OBDUKCIJA ☐ ne ☐ da	
KOMENTAR O POTEKU OŽIVLJANJA, ZAPLETI:									
OBRAZEC IZPOLNIL:									
USODA PACIENTA						DATUM SMRTI: _____ ČAS SMRTI: _____			
PRED SPREJEMOM		V BOLNIŠNICI		PO ODPUSTU		DATUM ODPUSTA: _____			
☐ umrl na terenu ☐ umrl v reševalnem vozilu ☐ umrl v ambulanti NMP ☐ prepeljan v bolnišnico		☐ umrl po sprejemu (brez pulzov) ☐ umrl v prvih 24 urah po sprejemu ☐ umrl po 24 urah po sprejemu ☐ odpuščen živ		☐ umrl v 1. letu po odpustu ☐ umrl po 1. letu po odpustu ☐ še živi ☐ ni podatka					
PRED ZASTOJEM		OB ODPUSTU		PO ODPUSTU		PREŽIVETJE PO OŽIVLJANJU:			
OPC: _____ CPC: _____		OPC: _____ CPC: _____		OPC: _____ CPC: _____		ure dnevi meseci leta			